

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
Office of the Council of State

เอกสารชุดรวมแนวความเห็น
คณะกรรมการกฤษฎีกา ลำดับที่ 1

แนวความเห็น คณะกรรมการกฤษฎีกา ในประเด็นเกี่ยวกับ

การดำเนินการทางวินัย ตามการชี้มูลความผิด ของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561

สแกนเพื่อดาวน์โหลด

ธันวาคม 2564

(แก้ไขเพิ่มเติม มีนาคม 2566)

ฝ่ายกฎหมายการเมืองการปกครอง
กองกฎหมายการบริหารราชการแผ่นดิน

BETTER REGULATION FOR BETTER LIFE

คำนำ

โดยที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้มีบทบัญญัติที่เปลี่ยนแปลงไปจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ เดิมบางประการ ประกอบกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันมีความเกี่ยวข้องกับทางปฏิบัติในการดำเนินการตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติชี้มูลความผิดของหน่วยงานของรัฐเป็นวงกว้าง จึงมีข้อหารือเกี่ยวกับการดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวมายังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็นจำนวนมาก อย่างไรก็ตาม เนื่องจากข้อหารือที่ได้วางแนวทางหรือกำหนดหลักการเกี่ยวกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวโดยส่วนมากมักเป็นเรื่องที่มีการกำหนดชั้นความลับ ทำให้มีข้อจำกัดในการสืบค้นหรือตรวจสอบแนวความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาได้อย่างครบถ้วน เพื่อประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการทางวินัยตามการชี้มูลความผิดของคณะกรรมการ ป.ป.ช. กองกฎหมายการบริหารราชการแผ่นดิน จึงได้จัดทำเอกสารฉบับนี้ขึ้น โดยรวบรวมหลักและแนวทางการดำเนินการในแต่ละเรื่องที่คณะกรรมการกฤษฎีกาได้พิจารณาให้ความเห็นไว้ในข้อหารือเกี่ยวกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการดำเนินการต่อไป

ฝ่ายกฎหมายการเมืองการปกครอง
กองกฎหมายการบริหารราชการแผ่นดิน
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ธันวาคม ๒๕๖๔

คำนำ (แก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ ๑)

โดยที่หน่วยงานของรัฐได้ขอหารือปัญหาข้อกฎหมายต่อคณะกรรมการกฤษฎีกาเกี่ยวกับ
บทบัญญัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑
เพิ่มเติม ในการนี้ กองกฎหมายการบริหารราชการแผ่นดิน จึงได้เพิ่มเติมความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา
ดังกล่าวในเอกสารฉบับนี้ให้ครบถ้วนถึงเรื่องเสร็จที่ ๗๕๙/๒๕๖๕^๑ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถใช้เป็น
ข้อมูลประกอบการดำเนินการต่อไป

ฝ่ายกฎหมายการเมืองการปกครอง
กองกฎหมายการบริหารราชการแผ่นดิน
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
กันยายน ๒๕๖๕

คำนำ (แก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ ๒)

โดยที่หน่วยงานของรัฐได้ขอหารือปัญหาข้อกฎหมายต่อคณะกรรมการกฤษฎีกาเกี่ยวกับ
บทบัญญัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑
เพิ่มเติม ในการนี้ กองกฎหมายการบริหารราชการแผ่นดิน จึงได้เพิ่มเติมความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา
ดังกล่าวในเอกสารฉบับนี้ให้ครบถ้วน ได้แก่ เรื่องเสร็จที่ ๑๔๘๖/๒๕๖๕^๒ เรื่องเสร็จที่ ๖๑/๒๕๖๖^๓ และ
เรื่องเสร็จที่ ๒๓๐/๒๕๖๖^๔ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการดำเนินการต่อไป

ฝ่ายกฎหมายการเมืองการปกครอง
กองกฎหมายการบริหารราชการแผ่นดิน
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
มีนาคม ๒๕๖๖

^๑ส่วนที่ ๒ หน้า ๖ ถึงหน้า ๗

^๒ส่วนที่ ๖ หน้า ๕ ถึงหน้า ๖

^๓ส่วนที่ ๑ หน้า ๒๔ ถึงหน้า ๒๕

^๔ส่วนที่ ๑ หน้า ๒๖ ถึงหน้า ๒๘

สารบัญ

	เรื่อง	หน้า
ส่วนที่ ๑	ประเด็นเกี่ยวกับอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการชี้มูลความผิดทางวินัย	๑/๑ - ๑/๒๙
ส่วนที่ ๒	ประเด็นเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ กรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีคำวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร้ายว่รผิดปกติ	๒/๑ - ๒/๘
ส่วนที่ ๓	ประเด็นเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยแก่อดีตเจ้าหน้าที่ของรัฐ	๓/๑ - ๓/๑๕
ส่วนที่ ๔	ประเด็นเกี่ยวกับอำนาจของนายกรัฐมนตรีในการสั่งการเพื่อให้ดำเนินการ ทางวินัยแก่ข้าราชการตามมติชี้มูลของคณะกรรมการ ป.ป.ช.	๔/๑ - ๔/๔
ส่วนที่ ๕	ประเด็นเกี่ยวกับการส่งเรื่องที่มีใช้ความผิดร้ายแรง หรือเรื่องที่ไม่ อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้หน่วยงาน/ ผู้บังคับบัญชา/ผู้มีอำนาจแต่งตั้งหรือถอดถอน ดำเนินการทางวินัย	๕/๑ - ๕/๔
ส่วนที่ ๖	ประเด็นเกี่ยวกับการหยุดปฏิบัติหน้าที่และการพ้นจากตำแหน่ง ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ	๖/๑ - ๖/๗
ส่วนที่ ๗	ประเด็นเกี่ยวกับบทเฉพาะกาลตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑	๗/๑ - ๗/๗

คณะผู้จัดทำ

หมายเหตุ – ในเอกสารนี้จะเรียกพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ว่า “พ.ร.ป. ป.ป.ช.” และในกรณีที่ไม่มีการระบุปี พ.ศ. ไว้ จะหมายถึง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑

ส่วนที่ ๑

ประเด็นเกี่ยวกับอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการชี้มูลความผิดทางวินัย

มาตรา ๒๘ (๒)^๑ แห่ง พ.ร.ป. ป.ป.ช. บัญญัติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจในการไต่สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม และมาตรา ๔๑ (๒)^๒ แห่ง พ.ร.ป. ป.ป.ช. ได้บัญญัติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจไต่สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือความผิดที่เกี่ยวข้องกัน ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจชี้มูลความผิดทั้งทางอาญาและทางวินัย ทั้งนี้ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดทางวินัย ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงาน ส่วนงานการไต่สวนเอกสารหลักฐาน และคำวินิจฉัยไปยังผู้บังคับบัญชาเพื่อดำเนินการทางวินัยต่อไป สำหรับการดำเนินการทางวินัยกับเจ้าหน้าที่ของรัฐย่อมต้องเป็นไปตามมาตรา ๔๘^๓ วรรคหนึ่งและวรรคสี่แห่ง พ.ร.ป. ป.ป.ช. ที่บัญญัติว่าเมื่อผู้บังคับบัญชาได้รับส่วนงานการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้ว ให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติโดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการ

^๑มาตรา ๒๘ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

๑.ล๑

๑.ล๑

(๒) ไต่สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร้ายผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม

๑.ล๑

๑.ล๑

^๒มาตรา ๔๑ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไต่สวนแล้วมีมติวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือความผิดที่เกี่ยวข้องกัน ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ถ้ามีมูลความผิดทางอาญา ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงาน ส่วนงานการไต่สวน เอกสารหลักฐานสำเนาอิเล็กทรอนิกส์ และคำวินิจฉัยไปยังอัยการสูงสุดภายในสามสิบวัน เพื่อให้อัยการสูงสุดยื่นฟ้องคดีต่อไป

(๒) ถ้ามีมูลความผิดทางวินัย ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงาน ส่วนงานการไต่สวน เอกสารหลักฐาน และคำวินิจฉัยไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนภายในสามสิบวันเพื่อดำเนินการทางวินัยต่อไป

^๓มาตรา ๔๘ เมื่อผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาได้รับส่วนงานการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๔๑ แล้ว ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาผู้นั้นพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติโดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอีก โดยในการพิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหา ให้ถือว่าส่วนงานการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นส่วนงานการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัยตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหาแล้วแต่กรณี

๑.ล๑

๑.ล๑

สำหรับผู้ถูกกล่าวหาซึ่งไม่มีกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับเกี่ยวกับวินัย เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดในเรื่องที่ถูกกล่าวหาแล้ว ให้ส่งส่วนงานการไต่สวนไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป

๑.ล๑

๑.ล๑

สอบสวนวินัยอีก โดยให้ถือว่าสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัยตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหา

จากบทบัญญัติดังกล่าวจึงเห็นได้ว่า หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ชี้มูลความผิดทางวินัยตามอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้ว ผู้บังคับบัญชาย่อมมีอำนาจพิจารณาโทษทางวินัยตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติ โดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนอีก อย่างไรก็ตาม ภัยที่ผ่านมามีเกิดข้อเท็จจริงว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ได้ชี้มูลความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม แต่ได้ชี้มูลความผิดทางวินัยในฐานความผิดอื่น เนื่องจากเห็นว่าเป็นการชี้มูล “ความผิดที่เกี่ยวข้องกัน” กับการกระทำความผิดทั้งสามฐานดังกล่าว หน่วยงานจึงขอหารือว่า ในกรณีข้างต้น หน่วยงานจะต้องดำเนินการทางวินัยกับเจ้าหน้าที่อย่างไร

โดยเอกสารในส่วนที่ ๑ นี้ เป็นการสรุปข้อเท็จจริง ประเด็นปัญหา และแนวความเห็นจากเรื่องเสร็จที่คณะกรรมการกฤษฎีกาได้เคยให้ความเห็นไว้เกี่ยวกับอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการชี้มูลความผิดทางวินัย ซึ่งปัจจุบันคณะกรรมการกฤษฎีกาวินิจฉัยเป็นแนวทางไว้แล้วว่า กรณีใดบ้างที่เป็นการชี้มูลความผิดทางวินัยที่อยู่ในขอบอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยฝ่ายกฎหมายการเมืองการปกครองได้รวบรวมความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาที่เกี่ยวข้องไว้ดังนี้

๑. กรณีชี้มูลความผิดทางวินัยฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการและฐานความผิดอื่นร่วมด้วย และกรณีชี้มูลความผิดทางอาญาในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม และชี้มูลความผิดทางวินัยซึ่งมิใช่ความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่

๒. กรณีชี้มูลความผิดทางวินัยในฐานความผิดที่ไม่ใช่กรณีทุจริตต่อหน้าที่

๓. กรณีชี้มูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบของทางราชการ มติของคณะรัฐมนตรี นโยบายของรัฐบาล และไม่ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑

๔. กรณีชี้มูลความผิดทางวินัยฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามประกาศคณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัด ก. เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ ลงวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๕

๕. กรณีชี้มูลความผิดทางวินัยฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เกิดผลดีหรือความก้าวหน้าแก่ราชการด้วยความตั้งใจ อุตสาหะ เอาใจใส่ และรักษาประโยชน์ของทางราชการ ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑

๖. กรณีชี้มูลความผิดทางวินัยฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนของทางราชการและหน่วยงานการศึกษา มติคณะรัฐมนตรี หรือนโยบายของรัฐบาล โดยไม่ให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗

๗. กรณีชี้มูลความผิดฐานละเลยไม่ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่หรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ หรือประพฤติดนฝ่ายผิดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐

๘. การดำเนินการทางวินัยตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายหลังจากล่วงพ้นระยะเวลาสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๙๘ วรรคสาม แห่ง พ.ร.บ. ป.ป.ช.

๙. การดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการ กรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดทางวินัยตามมาตรา ๘๕ (๑) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑

๑. การดำเนินการทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติ ตาม พ.ร.ป. ป.ป.ช. :

- กรณีข้อมูลความผิดทางวินัยฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการและฐานความผิดอื่นร่วมด้วย
- กรณีข้อมูลความผิดทางอาญาในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม และข้อมูลความผิดทางวินัยซึ่งมิใช่ความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่

ข้อเท็จจริง

หน่วยงานได้ขอหารือแนวทางการดำเนินการทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ชี้มูลความผิดทางอาญาและความผิดทางวินัยข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด พนักงานเทศบาล หรือพนักงานส่วนตำบล แล้วแต่กรณี โดยให้ส่งรายงาน เอกสาร และความเห็นไปยังผู้บังคับบัญชาเพื่อพิจารณาโทษทางวินัยและไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินคดีอาญาตามมาตรา ๙๒ และมาตรา ๙๗ แห่ง พ.ร.ป. ป.ป.ช. พ.ศ. ๒๕๔๒ ดังนี้

๑. กรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ชี้มูลความผิดข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดว่ามีความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง ฐานปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี หรือนโยบายของรัฐบาล อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรงตามข้อ ๖ วรรคสอง แห่งประกาศคณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด จังหวัด ก. เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ และมีความผิดทางอาญามาตรา ๑๕๗ มาตรา ๑๖๑ มาตรา ๑๖๒ (๔) มาตรา ๒๖๔ มาตรา ๒๖๕ และมาตรา ๒๖๘ ประกอบมาตรา ๘๓ แห่งประมวลกฎหมายอาญา

๒. กรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ชี้มูลความผิดพนักงานเทศบาลว่ามีความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง ฐานปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี หรือนโยบายของรัฐบาล อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง ตามข้อ ๖ วรรคสอง แห่งประกาศคณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัด ก. เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ และมีความผิดทางอาญามาตรา ๑๕๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา

๓. กรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ชี้มูลความผิดพนักงานส่วนตำบลว่ามีความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง ฐานปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี หรือนโยบายของรัฐบาล อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง และฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ตามข้อ ๖ วรรคสอง และข้อ ๙ วรรคสอง แห่งประกาศคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบล จังหวัด ก. เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ และมีความผิดทางอาญามาตรา ๑๕๗ ประกอบมาตรา ๘๓ และมาตรา ๙๑ แห่งประมวลกฎหมายอาญา

ประเด็นปัญหาที่ ๑

กรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้สวนและวินิจฉัยว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดทางวินัยฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการและฐานความผิดอื่นร่วมด้วย ผู้บังคับบัญชาสามารถพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติได้ในทุกฐาน โดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอีก หรือไม่

ความเห็น

คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่และอำนาจในการไต่สวนและวินิจฉัยชี้มูลความผิดที่เกี่ยวข้องกันทั้งในทางวินัยและทางอาญาเฉพาะการกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม และความผิดที่เกี่ยวข้องกันตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๘ (๒)^๔ และมาตรา ๙๑^๕ แห่ง พ.ร.ป. ป.ป.ช. เท่านั้น สำหรับความผิดที่เกี่ยวข้องกันต้องเป็นกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ชี้มูลทางอาญา ทางวินัย แล้วแต่กรณี ตามความผิดหลักทั้งสามฐานดังกล่าวแล้ว หากมีความผิดอื่นทางอาญาที่เกี่ยวข้องกับความผิดหลักทางอาญาฐานใดฐานหนึ่งในสามฐาน หรือหากมีความผิดอื่นทางวินัยที่เกี่ยวข้องกับความผิดหลักทางวินัยในลักษณะเดียวกับฐานใดฐานหนึ่งในสามฐาน คณะกรรมการ ป.ป.ช. ย่อมมีอำนาจที่จะชี้มูลความผิดทางอาญาที่เกี่ยวข้องนั้น หรือทางวินัยที่เกี่ยวข้องนั้นไปในคราวเดียวกันได้ และมีผลผูกพันผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนในการพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติได้ โดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอีกและให้ถือว่าสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัย

ประเด็นปัญหาที่ ๒

กรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไต่สวนและวินิจฉัยว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดทางอาญาในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม และกระทำความผิดทางวินัยซึ่งมิใช่ความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ ผู้บังคับบัญชาต้องพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติได้โดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอีก หรือไม่

ความเห็น

เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ชี้มูลความผิดทางอาญาในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมซึ่งเป็นความผิดฐานหลักแล้ว ในการชี้มูลความผิดทางวินัยก็ต้องชี้มูลความผิดในความผิดฐานหลักอันได้แก่ ความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมด้วย หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดทางวินัยซึ่งมิใช่ความผิดฐานหลักดังกล่าวแล้ว คณะกรรมการ ป.ป.ช. ย่อมไม่อาจชี้มูลความผิดทางวินัยอื่นที่เกี่ยวข้องไปพร้อมกันได้ และไม่มีผลผูกพันผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนในการพิจารณาโทษทางวินัย แต่ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนมีหน้าที่ต้องดำเนินการทางวินัยตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศ ที่บังคับใช้แก่ผู้ถูกกล่าวหาต่อไป

^๔โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^๕โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

๒. การดำเนินการทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติ ตาม พ.ร.ป. ป.ป.ช. พ.ศ. ๒๕๔๒ : กรณีข้อมูลความผิดทางวินัยในฐานความผิดที่ไม่ใช่กรณีทุจริตต่อหน้าที่

ข้อเท็จจริงที่ ๑

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ขอหารือในประเด็นว่า กรณีผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้ง ถอดถอนสามารถลงโทษทางวินัยกับผู้ถูกกล่าวหาตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติข้อมูลความผิดทางวินัยในฐานความผิดที่ไม่ใช่กรณีทุจริตต่อหน้าที่ได้หรือไม่ อย่างไร โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีความเห็นว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจไต่สวนและวินิจฉัยความผิดทางวินัยในฐานความผิดอื่นที่ไม่ใช่กรณีทุจริตต่อหน้าที่ได้ เนื่องจากมาตรา ๑๙ (๔) ประกอบมาตรา ๘๔ แห่ง พ.ร.ป. ป.ป.ช. พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการไต่สวนและวินิจฉัยในกรณีมีการกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐในกรณีกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ซึ่งไม่ได้ระบุไว้เป็นการเฉพาะว่ากรณีใดเป็นความผิดทางวินัย และกรณีใดเป็นความผิดทางอาญา อีกทั้ง ตามมาตรา ๙๑ ก็ได้แยกกระบวนการดำเนินการทางวินัยและทางอาญาต่างหากจากกัน ซึ่งมาตรา ๙๑ (๑) ก็ได้บัญญัติว่าจะต้องมีมูลความผิดทางวินัยฐานทุจริตต่อหน้าที่ ราชการเท่านั้น เนื่องจากหากความผิดที่ถูกกล่าวหาเป็นความผิดทางวินัยซึ่งเป็นการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการรวมอยู่ด้วย คณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ย่อมมีอำนาจที่จะดำเนินการไต่สวนและวินิจฉัยข้อมูลความผิดทางวินัยตามฐานความผิดที่พิจารณาได้ นอกจากนี้ มาตรา ๑๙ แห่ง พ.ร.ป. ป.ป.ช. พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย พ.ร.ป. ป.ป.ช. (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้แก้ไขเพิ่มเติมคำว่า “หรือความผิดที่เกี่ยวข้องกัน” ย่อมมีความหมายว่าการไต่สวนและวินิจฉัยเจ้าหน้าที่ของรัฐที่กระทำความผิดเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม อันเป็นการกระทำความผิดเดียวกันตามกฎหมายหลายบทหรือเป็นการกระทำที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดทั้งสามฐาน คณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็ย่อมมีอำนาจไต่สวนและข้อมูลความผิดในทุกฐานที่เกี่ยวข้องทางอาญาและทางวินัย โดยมีได้จำกัดความหมายเฉพาะว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีอำนาจเฉพาะไต่สวนความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่เท่านั้น ประกอบกับมาตรา ๙๑ แห่ง พ.ร.ป. ป.ป.ช. ก็ได้บัญญัติหลักการดังกล่าวซ้ำอีก โดยเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐมีความผิดทางวินัยในฐานความผิดที่เกี่ยวข้องกัน ย่อมดำเนินการส่งเรื่องไปยังผู้บังคับบัญชาเพื่อดำเนินการทางวินัยได้ต่อไป นอกจากนี้ ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำสั่งที่ ๕๑/๒๕๖๑ สรุปความว่า เมื่อได้มีการประกาศ พ.ร.ป. ป.ป.ช. ขึ้นใช้บังคับและบทบัญญัติมาตรา ๙๑ มีความชัดเจนในประเด็นที่ผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้ว จึงไม่มีเหตุที่จะต้องวินิจฉัยคดีนี้อีกต่อไป จึงเห็นว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจไต่สวนและวินิจฉัยความผิดทางวินัยในฐานความผิดอื่นที่ไม่ใช่กรณีทุจริตต่อหน้าที่แต่เป็นความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการได้ เช่น ฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบของทางราชการอันเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง ฐานกระทำการอันได้ชื่อว่า เป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง และฐานประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการอันเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรงหรือความผิดที่เกี่ยวข้องกัน

ประเด็นปัญหา

ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนสามารถลงโทษทางวินัยกับผู้ถูกกล่าวหาตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดทางวินัย ในฐานะความผิดที่ไม่ใช่กรณีทุจริตต่อหน้าที่ได้หรือไม่

ความเห็น^๖

การที่ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนจะสามารถลงโทษทางวินัยกับผู้ถูกกล่าวหาตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติได้เพียงใดนั้น จะต้องปรากฏเหตุอันเป็นที่มาแห่งการลงโทษด้วยว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ชี้มูลความผิดตามขอบเขตอำนาจหน้าที่ของตนหรือไม่ ซึ่งเมื่อพิจารณาขอบเขตอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๑๙ (๔)^๗ แห่ง พ.ร.ป. ป.ป.ช. พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย พ.ร.ป. ป.ป.ช. (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจหน้าที่ไต่สวนและวินิจฉัยว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมหรือความผิดที่เกี่ยวข้องกัน ดังนั้น หากมูลความผิดที่ปรากฏตามคำกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐและมูลความผิดที่ปรากฏจากการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ช. อยู่ในขอบอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้ว คณะกรรมการ ป.ป.ช. ย่อมมีอำนาจชี้มูลความผิดทางวินัยหรือมูลความผิดทางอาญาและดำเนินการต่อไปได้ตามมาตรา ๙๑^๘ แห่ง พ.ร.ป. ป.ป.ช. พ.ศ. ๒๕๕๒

สำหรับกรณี “ความผิดที่เกี่ยวข้องกัน” คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะสามารถชี้มูลความผิดที่เกี่ยวข้องกันได้เพียงใดนั้น ย่อมต้องปรากฏว่ามูลความผิดที่เกี่ยวข้องกันจะต้องมีความสัมพันธ์ในลักษณะเดียวกันกับความผิดฐานหลักที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ชี้มูลแล้ว อันได้แก่ ความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม นอกจากนี้ จะต้องปรากฏว่าฐานความผิดทางวินัยที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลนั้น ได้มีกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศ ที่ใช้กับผู้ที่จะถูกดำเนินการทางวินัยบัญญัติไว้ชัดเจนว่าการกระทำในลักษณะนั้นถือเป็นความผิดทางวินัยด้วย

^๖ความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมร่วม คณะที่ ๑ และคณะที่ ๒) (เรื่องเสร็จที่ ๓๔/๒๕๖๓)

^๗มาตรา ๑๙ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑.ล๑

๑.ล๑

(๔) ไต่สวนและวินิจฉัยว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่นซึ่งมิใช่บุคคลตาม (๒) หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตั้งแต่ผู้บริหารระดับสูงหรือข้าราชการซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่ผู้อำนวยการกองร่ำรวยผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมหรือความผิดที่เกี่ยวข้องกัน รวมทั้งดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือข้าราชการในระดับต่ำกว่าที่ร่วมกระทำความผิดกับผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวหรือกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือที่กระทำความผิดในลักษณะที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นสมควรดำเนินการด้วยตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

๑.ล๑

๑.ล๑

มาตรา ๙๑ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไต่สวนข้อเท็จจริงแล้วมีมติว่าข้อกล่าวหาใดไม่มีมูลให้ข้อกล่าวหาอันเป็นอันตกไป ข้อกล่าวหาใดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่ามีมูลความผิดให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ถ้ามีมูลความผิดทางวินัย ให้ดำเนินการตามมาตรา ๙๒

(๒) ถ้ามีมูลความผิดทางอาญา ให้ดำเนินการตามมาตรา ๙๓

เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดข้าราชการตำรวจว่ามีความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง ฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี จรรยาบรรณของตำรวจ และนโยบายของรัฐบาล อันเป็นเหตุให้ราชการเสียหายอย่างร้ายแรง และฐานประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการอันเป็นเหตุให้ราชการเสียหายอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๗๘^๙ (๑) และ (๙) ประกอบกับมาตรา ๗๙ (๖)^{๑๐} แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ได้ชี้มูลความผิดสามฐานหลัก ได้แก่ ความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม เสียก่อน คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงไม่อาจชี้มูล “ความผิดที่เกี่ยวข้องกัน” ได้ เพราะมูลความผิดทางวินัยในเรื่องนี้ไม่มีความสัมพันธ์กับความผิดสามฐานหลักดังที่ได้กล่าวข้างต้น ดังนั้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงไม่มีอำนาจชี้มูลความผิดทางวินัยฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี จรรยาบรรณของตำรวจ และนโยบายของรัฐบาล กับข้าราชการตำรวจ ๓ รายนี้ได้

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น หากการชี้มูลของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้กระทำภายในขอบอำนาจหน้าที่ของตนแล้ว กระบวนการทางวินัยของผู้บังคับบัญชาย่อมต้องเป็นไปตามมาตรา ๙๒^{๑๑} แห่ง พ.ร.บ. ป.ป.ช. พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่จะต้องพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติ โดยไม่จำเป็นต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอีก และให้ถือว่ารายงานเอกสารและความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัย แต่หากการชี้มูลของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มิได้อยู่ภายในขอบอำนาจหน้าที่ของตน การชี้มูลดังกล่าวย่อมมีผลเป็นเพียงข้อเสนอแนะต่อผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนของผู้ถูกกล่าวหาเท่านั้น ๆ เพื่อให้ดำเนินการทางวินัยต่อไปเท่านั้น

^๙มาตรา ๗๘ การกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ได้แก่ การไม่รักษาวินัยตามที่บัญญัติเป็นข้อปฏิบัติ และข้อห้ามในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) ต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต และเที่ยงธรรม เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี จรรยาบรรณของตำรวจ และนโยบายของรัฐบาลโดยไม่ให้เสียหายแก่ราชการ

ฯลฯ

ฯลฯ

(๙) ต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความตั้งใจ อุตสาหะ เพื่อให้เกิดผลดีหรือความก้าวหน้าแก่ราชการ เอาใจใส่ รับผิดชอบรักษาผลประโยชน์ของทางราชการ และต้องไม่ประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการ

ฯลฯ

ฯลฯ

^{๑๐}มาตรา ๗๙ การกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ได้แก่การกระทำความผิดต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๖) กระทำหรือละเว้นการกระทำใด ๆ รวมทั้งการกระทำผิดตามมาตรา ๗๘ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง

ฯลฯ

ฯลฯ

^{๑๑}มาตรา ๙๒ ในกรณีมีมูลความผิดทางวินัย เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้พิจารณาพฤติการณ์แห่งการกระทำความผิดแล้วมีมติว่าผู้ถูกกล่าวหาผู้ใดได้กระทำความผิดวินัย ให้ประธานกรรมการส่งรายงานและเอกสารที่มีอยู่ พร้อมทั้งความเห็นไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาผู้นั้นเพื่อพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติโดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอีก ในการพิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหา ให้ถือว่ารายงานเอกสารและความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัย ตามกฎหมายหรือระเบียบหรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหาผู้นั้น ๆ แล้วแต่กรณี

ฯลฯ

ฯลฯ

ข้อเท็จจริงที่ ๒

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติชี้มูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงแก่ข้าราชการฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบของทางราชการ มติของคณะรัฐมนตรี นโยบายของรัฐบาล และไม่ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๘๒ (๒) ประกอบมาตรา ๘๕ (๗) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ และคณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งเรื่องให้หน่วยงานดำเนินการทางวินัยตามมาตรา ๘๒ แห่ง พ.ร.บ. ป.ป.ช. พ.ศ. ๒๕๕๒ ทั้งนี้ อ.ก.พ. ของหน่วยงานมีความเห็นว่า ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาว่าอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการไต่สวนข้อเท็จจริงและชี้มูลความผิดทางวินัยมีเฉพาะความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการเท่านั้น และเนื่องจากยังไม่มีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน อ.ก.พ. ของหน่วยงานจึงไม่อาจถือเอารายงานและความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัย เพื่อพิจารณาโทษทางวินัยแก่ข้าราชการดังกล่าว หน่วยงานจึงขอหารือว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจชี้มูลความผิดในฐานความผิดดังกล่าวหรือไม่ และหน่วยงานต้องพิจารณาลงโทษทางวินัยข้าราชการดังกล่าว ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดหรือไม่

ประเด็นปัญหาที่ ๑

ภายหลังจากที่ พ.ร.บ. ป.ป.ช. มีผลใช้บังคับแล้ว มติชี้มูลความผิดทางวินัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตาม พ.ร.บ. ป.ป.ช. พ.ศ. ๒๕๕๒ ยังคงมีผลใช้บังคับหรือไม่

ความเห็น^{๑๒}

มติชี้มูลความผิดทางวินัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตาม พ.ร.บ. ป.ป.ช. พ.ศ. ๒๕๕๒ สามารถใช้บังคับต่อไปได้ตามมาตรา ๑๙๒ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. ป.ป.ช.

ประเด็นปัญหาที่ ๒

ผู้บังคับบัญชาต้องผูกพันตามการชี้มูลความผิดทางวินัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในฐานความผิดอื่นที่มีโทษความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ ซึ่งมีได้มีการชี้มูลความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือไม่

^{๑๒}ความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) (เรื่องเสร็จที่ ๑๔๐๓/๒๕๖๔)

ความเห็น^{๑๓}

มาตรา ๒๓๔ (๒)^{๑๔} ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๙ (๔)^{๑๕} แห่ง พ.ร.ป. ป.ป.ช. พ.ศ. ๒๕๔๒ และ มาตรา ๒๘ (๒)^{๑๖} และมาตรา ๙๑^{๑๗} แห่ง พ.ร.ป. ป.ป.ช. ก็ได้บัญญัติหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในส่วนที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดทางวินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้มีหน้าที่และอำนาจไต่สวนและวินิจฉัย เฉพาะการกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ การกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือการกระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกัน โดยในสวนความผิดที่เกี่ยวข้องกันนั้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะสามารถชี้มูลความผิดที่เกี่ยวข้องกันได้เพียงใด ย่อมต้องปรากฏว่า มูลความผิดที่เกี่ยวข้องกันจะต้องเป็นการกระทำความผิดที่ต่อเนื่องจากการกระทำความผิดฐานหลักหรือได้กระทำขึ้นเนื่องจากการกระทำความผิดฐานหลักที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ชี้มูลแล้ว

ดังนั้น การที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบของทางราชการ มติของคณะรัฐมนตรี นโยบายของรัฐบาล และไม่ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง และไม่ปรากฏว่ามีการชี้มูลในความผิดฐานหลัก จึงเป็นการชี้มูลเกินหน้าที่และอำนาจ และไม่ผูกพันผู้บังคับบัญชาให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙๒^{๑๘} วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.ป. ป.ป.ช. พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่กรณีเช่นนี้ย่อมเป็นการแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาทราบว่า มีผู้ได้บังคับบัญชากระทำความผิดวินัย และผู้บังคับบัญชามีหน้าที่ดำเนินการทางวินัยตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารงานบุคคลต่อไป

^{๑๓}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑๒, ข้างต้น

^{๑๔}มาตรา ๒๓๔ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ไต่สวนและมีความเห็นกรณีมีการกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้ใดมีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่ หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง เพื่อดำเนินการต่อไปตามรัฐธรรมนูญหรือตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๒) ไต่สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร่ำรวยผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม เพื่อดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ฯลฯ

ฯลฯ

^{๑๕}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๗, ข้างต้น

^{๑๖}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^{๑๗}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

^{๑๘}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑๑, ข้างต้น

๓. อำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการชี้มูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบของทางราชการ มติของคณะรัฐมนตรี นโยบายของรัฐบาล และไม่ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๘๕ (๗) ประกอบกับมาตรา ๘๒ (๒) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑

ข้อเท็จจริง

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติชี้มูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงแก่ข้าราชการฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบของทางราชการ มติของคณะรัฐมนตรี นโยบายของรัฐบาล และไม่ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๘๒ (๒) ประกอบมาตรา ๘๕ (๗) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ และคณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งเรื่องให้หน่วยงานดำเนินการทางวินัยตามมาตรา ๙๒ แห่ง พ.ร.ป. ป.ป.ช. พ.ศ. ๒๕๕๒ หน่วยงานจึงขอหารือว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจชี้มูลความผิดในฐานความผิดดังกล่าวหรือไม่ และหน่วยงานต้องพิจารณาถึงโทษทางวินัยข้าราชการดังกล่าว ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดหรือไม่

ประเด็นปัญหา

คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจตาม พ.ร.ป. ป.ป.ช. พ.ศ. ๒๕๕๒ ในการชี้มูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง ฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบของทางราชการ มติของคณะรัฐมนตรี นโยบายของรัฐบาล และไม่ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๘๕ (๗) ประกอบกับมาตรา ๘๒ (๒) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ หรือไม่

ความเห็น^{๑๙}

มาตรา ๒๓๔ (๒)^{๒๐} ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๙ (๔)^{๒๑} แห่ง พ.ร.ป. ป.ป.ช. พ.ศ. ๒๕๕๒ และมาตรา ๒๘ (๒)^{๒๒} และมาตรา ๙๑^{๒๓} แห่ง พ.ร.ป. ป.ป.ช. ก็ได้บัญญัติหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในส่วนที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดทางวินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้มีหน้าที่และอำนาจได้สวนและวินิจฉัยเฉพาะการกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ การกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือการกระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกัน โดยในส่วนของความผิดที่เกี่ยวข้องกันนั้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะสามารถชี้มูลความผิดที่เกี่ยวข้องกันได้เพียงใด ย่อมต้องปรากฏว่ามูลความผิดที่เกี่ยวข้องกันจะต้องเป็นการกระทำความผิดที่ต่อเนื่องจากการกระทำ

^{๑๙}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑๒, ข้างต้น

^{๒๐}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑๔, ข้างต้น

^{๒๑}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๗, ข้างต้น

^{๒๒}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^{๒๓}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

ความผิดฐานหลักหรือได้กระทำขึ้นเนื่องจากการกระทำความผิดฐานหลักที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ชี้มูลแล้ว ดังนั้น การที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบของทางราชการ มติของคณะรัฐมนตรี นโยบายของรัฐบาล และไม่ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๕ (๗)^{๒๔} ประกอบกับ มาตรา ๘๒ (๒)^{๒๕} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ และไม่ปรากฏว่ามีการชี้มูลในความผิดฐานหลัก จึงเป็นการชี้มูลเกินหน้าที่และอำนาจ และไม่ผูกพันผู้บังคับบัญชาให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙๒^{๒๖} วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. ป.ป.ช. พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่กรณีเช่นนี้ย่อมเป็นการแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาทราบว่ามีผู้ได้บังคับบัญชากระทำความผิดวินัย และผู้บังคับบัญชามีหน้าที่ดำเนินการทางวินัยตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารงานบุคคลต่อไป

^{๒๔}มาตรา ๘๕ การกระทำความผิดวินัยในลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

๑. ละ

๑. ละ

(๗) ละเว้นการกระทำหรือกระทำการใด ๆ อันเป็นการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๘๒ หรือฝ่าฝืนข้อห้ามตามมาตรา ๘๓ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง

๑. ละ

๑. ละ

^{๒๕}มาตรา ๘๒ ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องกระทำการอันเป็นข้อปฏิบัติดังต่อไปนี้

๑. ละ

๑. ละ

(๒) ต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบของทางราชการ มติของคณะรัฐมนตรี นโยบายของรัฐบาล และปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ

(๓) ต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เกิดผลดีหรือความก้าวหน้าแก่ราชการด้วยความตั้งใจอุตสาหะ เอาใจใส่ และรักษาประโยชน์ของทางราชการ

๑. ละ

๑. ละ

^{๒๖}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑๑, ข้างต้น

๔. อำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการชี้มูลความผิดทางวินัยฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ตามประกาศคณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัด ก. เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์

ข้อเท็จจริง

๑. คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงกับนางสาว ก. ฐานกระทำการอื่นใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ตามข้อ ๑๙ แห่งประกาศคณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัด ก. เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ และชี้มูลความผิดทางอาญาฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ตามมาตรา ๑๕๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา

๒. คณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัด ก. พิจารณารายงานการดำเนินการทางวินัยแล้วเห็นว่า ผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ จึงไม่อยู่ในอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งสอดคล้องกับคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ. ๑๐๓๗/๒๕๕๘ ทำให้ไม่มีผลผูกพัน และไม่จำเป็นต้องถือเอารายงานการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย จึงต้องมีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิด แต่เนื่องจากยังไม่มีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน จึงให้หารือคณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาล

๓. คณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาล มีมติให้หารือคณะกรรมการกฤษฎีกาว่า กรณีที่มีการกระทำความผิดวินัยตาม พ.ร.บ. ป.ป.ช. พ.ศ. ๒๕๔๒ และคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ไต่สวนข้อเท็จจริงและชี้มูลความผิดทางวินัยในความผิดฐานอื่นนอกจากความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ตาม พ.ร.บ. ป.ป.ช. พ.ศ. ๒๕๔๒ ก่อนหรือภายหลังวันที่ พ.ร.บ. ป.ป.ช. มีผลใช้บังคับ (๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๑) กรณีเช่นนี้ผู้บริหารท้องถิ่นในฐานะผู้บังคับบัญชา และคณะกรรมการข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัด ในฐานะองค์กรที่มีหน้าที่ในการพิจารณารายงานการดำเนินการทางวินัยจะต้องดำเนินการต่อไปอย่างไร

ประเด็นปัญหา

คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจตาม พ.ร.บ. ป.ป.ช. พ.ศ. ๒๕๔๒ ในการชี้มูลความผิดทางวินัยฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ตามประกาศคณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัด ก. เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์หรือไม่

ความเห็น^{๒๗}

เมื่อมาตรา ๑๙ (๔)^{๒๘} แห่ง พ.ร.บ. ป.ป.ช. พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย พ.ร.บ. ป.ป.ช. (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจหน้าที่ไต่สวนและวินิจฉัยว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมหรือความผิดที่เกี่ยวข้อกัน ดังนั้น หากมูลความผิดตามคำกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐ และมูลความผิดที่ปรากฏจากการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ช. อยู่ในขอบอำนาจหน้าที่ของ คณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้ว คณะกรรมการ ป.ป.ช. ย่อมมีมติชี้มูลความผิดทางวินัยหรือมูลความผิดทางอาญา และดำเนินการต่อไปได้ตามมาตรา ๙๑^{๒๙} อย่างไรก็ตาม การที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะชี้มูลความผิด ที่เกี่ยวข้องกันได้เพียงใด ย่อมต้องปรากฏว่ากฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศ ที่ใช้กับผู้ที่จะถูก ดำเนินการทางวินัยบัญญัติไว้ชัดเจนว่าการกระทำในลักษณะใดที่จะถือเป็นความผิดทางวินัย และ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ไต่สวนและวินิจฉัยในการกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ ความผิด ต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ซึ่งเป็นสามฐานความผิดหลัก เสียก่อน จึงจะสามารถดำเนินการกับความผิดอื่นที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดนั้นในคราวเดียวกันได้

กรณีนี้ แม้ว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีมติชี้มูลความผิดนางสาว ก. ในความผิดทางอาญา ฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ตามมาตรา ๑๕๗^{๓๐} แห่งประมวลกฎหมายอาญา แต่มูลความผิดทางวินัยฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง มิได้เป็นเหตุอันเกิดจากการปฏิบัติหรือละเว้น การปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด จึงไม่ได้เป็นฐานความผิดอื่นที่เกี่ยวข้อง คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่สามารถชี้มูลความผิดทางวินัยในกรณีนี้ได้ และเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่มีอำนาจชี้มูลความผิดทางวินัยฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงดังกล่าวได้ จึงเป็นหน้าที่ของผู้บังคับบัญชา ที่จะต้องดำเนินการทางวินัยโดยการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยต่อไป

^{๒๗}ความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมร่วม คณะที่ ๑ และคณะที่ ๒) (เรื่องเสร็จที่ ๗๘๔/๒๕๖๒)

^{๒๘}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๗, ข้างต้น

^{๒๙}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๘, ข้างต้น

^{๓๐}มาตรา ๑๕๗ ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิด ความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่ สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๕. อำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการชี้มูลความผิดทางวินัยฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เกิดผลดี หรือความก้าวหน้าแก่ราชการด้วยความตั้งใจ อุตสาหะ เอาใจใส่ และรักษาประโยชน์ของทางราชการ ตามมาตรา ๘๒ (๓) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑

ข้อเท็จจริง

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดทางวินัยข้าราชการพลเรือนในความผิดฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เกิดผลดีหรือความก้าวหน้าแก่ราชการด้วยความตั้งใจ อุตสาหะ เอาใจใส่ และรักษาประโยชน์ของทางราชการตามมาตรา ๘๒ (๓) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยมิได้มีมติชี้มูลว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าวกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือความผิดที่เกี่ยวข้อกัน อันจะมีผลผูกพันผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหา พิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติโดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอีก โดยให้ถือว่าสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัยตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหา นั้น ตามมาตรา ๙๘ แห่ง พ.ร.ป. ป.ป.ช. หรือไม่

กรณีดังกล่าวคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับเรื่องร้องเรียนเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๗ และได้มีมติตั้งองค์คณะไต่สวนเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๑ และคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติชี้มูลความผิดทางวินัยเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๓ อันเป็นวันภายหลังจากที่ พ.ร.ป. ป.ป.ช. ใช้บังคับ โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติให้ดำเนินการต่อไปตาม พ.ร.ป. ป.ป.ช. ตามมาตรา ๑๙๒ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.ป. ป.ป.ช.

ประเด็นปัญหา

คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่และอำนาจตาม พ.ร.ป. ป.ป.ช. ในการชี้มูลความผิดทางวินัยฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เกิดผลดีหรือความก้าวหน้าแก่ราชการด้วยความตั้งใจ อุตสาหะ เอาใจใส่ และรักษาประโยชน์ของทางราชการตามมาตรา ๘๒ (๓) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ หรือไม่

ความเห็น

กรณีที่มติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีผลผูกพันผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน พิจารณาโทษทางวินัยตามมาตรา ๙๘^{๓๑} แห่ง พ.ร.ป. ป.ป.ช. จะต้องเป็นกรณีที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๘ (๒)^{๓๒} และมาตรา ๙๑^{๓๓} ซึ่งบัญญัติโดยสรุปว่าให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจไต่สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือความผิดที่เกี่ยวข้อกัน การที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดทางวินัยไม่ร้ายแรง ฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เกิดผลดีหรือความก้าวหน้าแก่ราชการด้วยความตั้งใจ อุตสาหะ เอาใจใส่ และรักษาประโยชน์

^{๓๑}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓, ข้างต้น

^{๓๒}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^{๓๓}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

ของทางราชการตามมาตรา ๘๒ (๓)^{๓๔} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงเป็นการชี้มูลโดยไม่มีอำนาจที่จะกระทำได้ สำหรับในส่วนที่เกี่ยวกับความผิดที่เกี่ยวข้องกันนั้น มีความหมายว่า เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดตามอำนาจแล้ว หากมีการกระทำใดของผู้ถูกลงโทษที่เกี่ยวข้องกัน เป็นความผิดวินัยในฐานอื่นได้อีก คณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็มีอำนาจที่จะชี้มูลความผิดนั้นได้ การชี้มูลโดยไม่มีอำนาจดังกล่าวจึงมีผลเป็นเพียงข้อเสนอแนะหรือคำบอกกล่าวต่อผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกลงโทษนั้น ๆ เพื่อให้ดำเนินการทางวินัยตามหน้าที่และอำนาจของตนต่อไปเท่านั้น สำหรับประเด็นว่า หน่วยงานต้องดำเนินการทางวินัยกับผู้ถูกลงโทษที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลอย่างไร เห็นว่า เมื่อมีการกล่าวหาโดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งเป็นองค์กรที่มีหน้าที่และอำนาจในการตรวจสอบเกี่ยวกับการทุจริตโดยตรง และได้ระบุถึงพฤติการณ์ว่าผู้ถูกลงโทษกระทำความผิดทางวินัย จึงถือได้ว่ามีมูลการกล่าวหาปรากฏต่อผู้บังคับบัญชาแล้ว หน่วยงานจึงมีหน้าที่ต้องดำเนินการทางวินัยต่อไปตามมาตรา ๙๐^{๓๕} และมาตรา ๙๑^{๓๖} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑

^{๓๔}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒๕, ข้างต้น

^{๓๕}มาตรา ๙๐ เมื่อมีการกล่าวหาหรือมีกรณีเป็นที่สงสัยว่าข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดกระทำความผิดวินัย ให้ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่ต้องรายงานให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ ทราบโดยเร็ว และให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้โดยเร็วด้วยความยุติธรรมและโดยปราศจากอคติ

ฯลฯ

ฯลฯ

^{๓๖}มาตรา ๙๑ เมื่อได้รับรายงานตามมาตรา ๙๐ หรือความดังกล่าวปรากฏต่อผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ ให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ รับผิดชอบหรือสั่งให้ดำเนินการสืบสวนหรือพิจารณาในเบื้องต้นว่ากรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่าผู้นั้นกระทำความผิดวินัยหรือไม่ ถ้าเห็นว่ากรณีไม่มีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยก็ให้ยุติเรื่องได้

ในกรณีที่เห็นว่ามีมูลที่ควรกล่าวหาว่าข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดกระทำความผิดวินัยโดยมีพยานหลักฐานในเบื้องต้นอยู่แล้ว ให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๙๒ หรือมาตรา ๙๓ แล้วแต่กรณี

๖. อำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการชี้มูลความผิดทางวินัยฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนของทางราชการและหน่วยงานการศึกษา มติคณะรัฐมนตรีหรือนโยบายของรัฐบาล ตามมาตรา ๘๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗

ข้อเท็จจริง

สำนักงาน ป.ป.ช. ได้ส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาเพื่อพิจารณาโทษทางวินัยไม่ร้ายแรงแก่ นาย ก. ผู้ถูกกล่าวหา ในความผิดฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนของทางราชการและหน่วยงานการศึกษา มติคณะรัฐมนตรีหรือนโยบายของรัฐบาล ตามมาตรา ๘๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาลงโทษทางวินัยตามมาตรา ๙๑ (๒) และมาตรา ๙๘ แห่ง พ.ร.ป. ป.ป.ช. หน่วยงานจึงขอหารือว่า กรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดวินัยไม่ร้ายแรงตามมาตรา ๘๕ วรรคหนึ่ง ดังกล่าว เป็นกรณีที่ผู้บังคับบัญชาต้องพิจารณาโทษผู้ถูกกล่าวหาตามฐานความผิดตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติ โดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอีกตามมาตรา ๙๘ แห่ง พ.ร.ป. ป.ป.ช. หรือไม่

ประเด็นปัญหา

คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่และอำนาจตาม พ.ร.ป. ป.ป.ช. ในการชี้มูลความผิดทางวินัยฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนของทางราชการและหน่วยงานการศึกษา มติคณะรัฐมนตรีหรือนโยบายของรัฐบาล โดยไม่ให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ ตามมาตรา ๘๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ หรือไม่

ความเห็น

กรณีที่ผู้บังคับบัญชาพิจารณาโทษผู้ถูกกล่าวหาตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติได้โดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอีกตามมาตรา ๙๘^{๓๗} แห่ง พ.ร.ป. ป.ป.ช. นั้น จะต้องเป็นกรณีที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๘ (๒)^{๓๘} และมาตรา ๙๑^{๓๙} ซึ่งบัญญัติโดยสรุปว่า ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจไต่สวนและวินิจฉัยว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือความผิดที่เกี่ยวข้องกัน การที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดทางวินัยไม่ร้ายแรง ฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนของทางราชการ

^{๓๗}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓, ข้างต้น

^{๓๘}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^{๓๙}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

และหน่วยงานการศึกษา มติคณะรัฐมนตรีหรือนโยบายของรัฐบาล ตามมาตรา ๘๕^{๔๐} วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ โดยมีได้ข้อมูลสามฐาน ความผิดหลัก จึงเป็นการชี้มูลโดยไม่มีอำนาจที่จะกระทำได้ สำหรับในส่วนที่เกี่ยวกับความผิดที่เกี่ยวข้องกันนั้น มีความหมายว่า เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดตามอำนาจแล้ว หากมีการกระทำได้ของผู้ถูกกล่าวหาที่เกี่ยวข้องกัน เป็นความผิดวินัยในฐานอื่นได้อีก คณะกรรมการ ป.ป.ช. ก็มีอำนาจที่จะชี้มูลความผิดนั้นได้ ดังนั้น การชี้มูลโดยไม่มีอำนาจดังกล่าวจึงมีผลเป็นเพียงข้อเสนอแนะหรือคำบอกกล่าวต่อบังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหา เพื่อให้ดำเนินการทางวินัยตามหน้าที่และอำนาจของตนต่อไปเท่านั้น

^{๔๐}มาตรา ๘๕ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมายระเบียบแบบแผนของทางราชการและหน่วยงานการศึกษา มติคณะรัฐมนตรี หรือนโยบายของรัฐบาลโดยถือประโยชน์สูงสุดของผู้เรียน และไม่ให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ

การปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนของทางราชการและหน่วยงานการศึกษา มติคณะรัฐมนตรีหรือนโยบายของรัฐบาล ประมาทเลินเล่อ หรือขาดการเอาใจใส่ระมัดระวังรักษาประโยชน์ของทางราชการ อันเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรงเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

๗. คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจตาม พ.ร.ป. ป.ป.ช. ในการชี้มูลความผิดฐานละเลยไม่ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่หรือปฏิบัติการณ์ไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ หรือประพฤติดนฝ่ายผิดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน ตามมาตรา ๗๙ แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ หรือไม่

ข้อเท็จจริง

กรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติวินิจฉัยว่า ผู้ถูกกล่าวหาซึ่งดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้กระทำการมีมูลความผิดทางอาญฐานเป็นเจ้าพนักงาน ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดตามมาตรา ๑๕๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา และมีมูลความผิดฐานละเลยไม่ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่หรือปฏิบัติการณ์ไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ หรือประพฤติดนฝ่ายผิดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน ตามมาตรา ๗๙ แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดฯ โดยมีได้มีมติว่าผู้ถูกกล่าวหาปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต หน่วยงานสามารถพิจารณาโทษตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติ โดยไม่ต้องตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอีกตามมาตรา ๙๘ วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา ๙๘ วรรคสี่ แห่ง พ.ร.ป. ป.ป.ช. หรือต้องตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามแนวคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๐๓๗/๒๕๕๘ ที่วินิจฉัยว่า กรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. มิได้ชี้มูลความผิดทางวินัยฐานทุจริตต่อหน้าที่ย่อมไม่มีผลผูกพันผู้บังคับบัญชาที่จะต้องพิจารณาโทษทางวินัยตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ประเด็นปัญหา

คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่และอำนาจตาม พ.ร.ป. ป.ป.ช. ในการชี้มูลความผิดฐานละเลยไม่ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่หรือปฏิบัติการณ์ไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ หรือประพฤติดนฝ่ายผิดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน ตามมาตรา ๗๙ แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดฯ หรือไม่

ความเห็น

มาตรา ๒๘ (๒)^{๔๑} แห่ง พ.ร.ป. ป.ป.ช. ได้บัญญัติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่และอำนาจไต่สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หากมูลความผิดที่ปรากฏตามคำกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐและมูลความผิดที่ปรากฏจากการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ช. อยู่ในขอบอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในความผิดฐานดังกล่าว คณะกรรมการ ป.ป.ช. ย่อมมีอำนาจชี้มูลความผิดตามมาตรา ๙๑^{๔๒} แห่ง พ.ร.ป. เดียวกันได้ สำหรับกรณีดังกล่าวนอกจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะได้ไต่สวนและวินิจฉัยว่าการกระทำของผู้ถูกกล่าวหาในขณะดำรงตำแหน่งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีมูลความผิดทางอาญฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ

^{๔๑}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^{๔๒}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดตามมาตรา ๑๕๗^{๔๓} แห่งประมวลกฎหมายอาญาแล้ว คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยังได้ไต่สวนและวินิจฉัยว่าการกระทำของผู้ถูกกล่าวหาที่มีมูลความผิดฐานละเลยไม่ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่หรือปฏิบัติการณ์ไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ หรือประพฤติดนเฝ้าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชนตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๗๙^{๔๔} ซึ่งความผิดดังกล่าวได้บัญญัติไว้โดยเฉพาะสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งตามที่กฎหมายว่าด้วยองค์การบริหารส่วนจังหวัดกำหนด และหากบุคคลดังกล่าวได้กระทำการฝ่าฝืนมาตราบดังกล่าวแล้ว รัฐมนตรีจะมีอำนาจในการพิจารณาสั่งให้บุคคลดังกล่าวพ้นจากตำแหน่งต่อไป ซึ่งความผิดนี้มีลักษณะเช่นเดียวกับฐานความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ กล่าวคือ เป็นการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบอย่างหนึ่ง ดังนั้น การชี้มูลของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในความผิดตามมาตราดังกล่าวจึงเป็นการชี้มูลในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการอันเป็นความผิดฐานหลักซึ่งอยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๒๘ (๒)^{๔๕} แห่ง พ.ร.ป. ป.ป.ช. และมีอำนาจส่งรายงาน ส่วนงานการไต่สวน เอกสารหลักฐานและคำวินิจฉัยไปยังผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน ซึ่งในกรณีที่หารือได้แก่ รัฐมนตรีเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไปตามมาตรา ๙๓ (๒)^{๔๖} ประกอบกับ มาตรา ๙๘ วรรคสี่^{๔๗} แห่ง พ.ร.ป. ป.ป.ช. ดังนั้น เมื่อรัฐมนตรีได้รับรายงาน ส่วนงานการไต่สวน เอกสารหลักฐานและคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้ว จึงมีหน้าที่พิจารณาดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่มีมติชี้มูลความผิดในกรณีดังกล่าวโดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนอีก

^{๔๓}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓๐, ข้างต้น

^{๔๔}มาตรา ๗๙ ในกรณีที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ละเลยไม่ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่หรือปฏิบัติการณ์ไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ หรือประพฤติดนเฝ้าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน ผู้ว่าราชการจังหวัด จะดำเนินการสอบสวนก็ได้

ถ้าหากผลการสอบสวนปรากฏว่านายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีพฤติการณ์เช่นนั้นจริง ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเสนอให้รัฐมนตรีใช้ดุลพินิจสั่งให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ้นจากตำแหน่ง คำสั่งของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

^{๔๕}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^{๔๖}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

^{๔๗}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓, ข้างต้น

๘. การดำเนินการทางวินัยตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายหลังจากล่วงพ้นระยะเวลาสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับเรื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๙๘ วรรคสาม แห่ง พ.ร.ป. ป.ป.ช.

ข้อเท็จจริง

หน่วยงานขอหารือปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๙๑ (๒) แห่ง พ.ร.ป. ป.ป.ช. เนื่องจากมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดว่า การออกคำสั่งให้ข้าราชการพ้นจากตำแหน่งเป็นอำนาจของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด หากการดำเนินการตามขั้นตอนดังกล่าวเกินระยะเวลาที่กำหนดไว้ในมาตรา ๙๘ วรรคสาม แห่ง พ.ร.ป. ป.ป.ช. ผู้บังคับบัญชาจะสั่งลงโทษได้หรือไม่

ประเด็นปัญหา

ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนจะพิจารณาสั่งลงโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหาตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายหลังจากล่วงพ้นระยะเวลาสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๙๘ วรรคสาม แห่ง พ.ร.ป. ป.ป.ช. ได้หรือไม่

ความเห็น^{๔๔}

ระยะเวลาตามมาตรา ๙๘ วรรคสาม^{๔๕} แห่ง พ.ร.ป. ป.ป.ช. เป็นระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดหน้าที่ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนพิจารณาสั่งลงโทษผู้ถูกกล่าวหาภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับเรื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งแม้ล่วงเลยระยะเวลาดังกล่าวบุคคลซึ่งมีหน้าที่นั้น

^{๔๔}ความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) (เรื่องเสร็จที่ ๑๐๓๓/๒๕๖๔)

^{๔๕}มาตรา ๙๘ เมื่อผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาได้รับสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๙๑ แล้ว ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาผู้นั้นพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติโดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอีก โดยในการพิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหา ให้ถือว่าสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัยตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหาแล้วแต่กรณี

ฯลฯ

ฯลฯ

การดำเนินการทางวินัยตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนพิจารณาสั่งลงโทษผู้ถูกกล่าวหาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนได้รับแจ้งมติที่ได้ขอให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาบทลงโทษตามมาตรา ๙๙ วรรคสอง ทั้งนี้ ไม่ว่าผู้ถูกกล่าวหาจะพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐก่อนหรือหลังที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติวินิจฉัยมูลความผิด เว้นแต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีมติเมื่อพ้นกำหนดเวลาตามมาตรา ๔๘ แล้ว แต่ไม่เป็นการตัดอำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะดำเนินการเพื่อดำเนินคดีอาญาต่อไป

ฯลฯ

ฯลฯ

ก็ยังคงดำเนินการต่อไป ส่วนการที่ผู้บังคับบัญชามิได้ส่งลงโทษภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด โดยไม่มีเหตุอันสมควรอาจเป็นผู้กระทำผิดวินัยตามมาตรา ๑๐๐ วรรคหนึ่ง^{๕๐} แห่ง พ.ร.ป. ป.ป.ช. เสียเองหรือไม่ เป็นเรื่องที่ต้องพิจารณาแยกต่างหากจากกัน

^{๕๐}มาตรา ๑๐๐ ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนหรือผู้ใดไม่ดำเนินการตามมาตรา ๙๘ โดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ถือว่าผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนจงใจปฏิบัติหน้าที่ขัดต่อกฎหมายหรือกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหา

๙. การดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการ กรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดทางวินัย
ตามมาตรา ๘๕ (๑) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑

ข้อเท็จจริง

คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดทางอาญาแก่อดีตข้าราชการ ฐานเป็น
เจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด
ตามมาตรา ๑๕๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา และชี้มูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง ฐานปฏิบัติหรือละเว้น
การปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ผู้หนึ่งผู้ใด ตามมาตรา ๘๕ (๑)
แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ขอให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาโทษทางวินัยแก่
อดีตข้าราชการดังกล่าว

ประเด็นปัญหา

การที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง ฐานปฏิบัติหรือละเว้น
การปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ผู้หนึ่งผู้ใด ตามมาตรา ๘๕ (๑)
แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะ กรรมการ
ป.ป.ช. หรือไม่

ความเห็น^{๕๑}

มาตรา ๒๘ (๒)^{๕๒} และมาตรา ๙๑^{๕๓} แห่ง พ.ร.ป. ป.ป.ช. ได้บัญญัติขอบเขตแห่งหน้าที่
และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. พร้อมทั้งกำหนดกระบวนการและขั้นตอนที่จะต้องดำเนินการไว้
โดยชัดแจ้งแล้ว กล่าวคือ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่และอำนาจได้สวนและวินิจฉัยชี้มูลความผิดทางอาญา
และทางวินัยในความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่ง
หน้าที่ในการยุติธรรม หรือความผิดที่เกี่ยวข้องกัน เมื่อกรณีนี้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้วินิจฉัยชี้มูลว่า

^{๕๑}ความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) (เรื่องเสร็จที่ ๔๕๖/๒๕๖๕)

^{๕๒}มาตรา ๒๘ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

๑) ฯลฯ

๒) ฯลฯ

(๒) ได้สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร้ายผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือ
กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม

๓) ฯลฯ

๔) ฯลฯ

^{๕๓}มาตรา ๙๑ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้สวนแล้วมีมติวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดฐาน
ทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือความผิด
ที่เกี่ยวข้องกัน ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ถ้ามีมูลความผิดทางอาญา ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงาน ส่วนงานการได้สวน เอกสารหลักฐาน
สำเนาอิเล็กทรอนิกส์ และคำวินิจฉัยไปยังอัยการสูงสุดภายในสามสิบวัน เพื่อให้อัยการสูงสุดยื่นฟ้องคดีต่อไป

(๒) ถ้ามีมูลความผิดทางวินัย ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงาน ส่วนงานการได้สวน เอกสารหลักฐาน
และคำวินิจฉัยไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนภายในสามสิบวันเพื่อให้ดำเนินการทางวินัยต่อไป

ผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ และมีมูลทั้งความผิดทางอาญาและความผิดทางวินัย ตามมาตรา ๑๕๗^{๕๔} แห่งประมวลกฎหมายอาญา และมาตรา ๘๕ (๑)^{๕๕} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งมีองค์ประกอบความผิดเดียวกัน มติชี้มูลดังกล่าวจึงอยู่ในขอบหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้ว การที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการตามหน้าที่ต่อไปจึงเป็นการดำเนินการตามมาตรา ๙๑^{๕๖} และเป็นการชอบแล้ว และผู้บังคับบัญชามีหน้าที่ต้องดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๙๘ วรรคหนึ่ง^{๕๗} แห่ง พ.ร.ป. ป.ป.ช.

^{๕๔}มาตรา ๑๕๗ ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

^{๕๕}มาตรา ๘๕ การกระทำความผิดวินัยในลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

(๑) ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยทุจริต

ฯลฯ

ฯลฯ

^{๕๖}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๕๓, ข้างต้น

^{๕๗}มาตรา ๙๘ เมื่อผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาได้รับสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๙๑ แล้ว ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาผู้นั้นพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติโดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอีก โดยในการพิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหา ให้ถือว่าสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัยตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหาผู้นั้น แล้วแต่กรณี

ฯลฯ

ฯลฯ

๑๐. การดำเนินการของผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนกับผู้บริหารท้องถิ่นตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งชี้มูลความผิดฐานเป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้นเป็นคู่สัญญาหรือในกิจการที่กระทำให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น หรือที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้นจะกระทำตามมาตรา ๔๔/๓ (๓) แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐

ข้อเท็จจริง

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับเรื่องกล่าวหาของนายกององค์การบริหารส่วนจังหวัด ส. กับพวก ว่ากระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ กรณีมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับองค์การบริหารส่วนจังหวัด และกระทำการอันมีลักษณะเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณารายงานการไต่สวนเบื้องต้นแล้วมีมติว่าการกระทำของผู้ถูกกล่าวหาไม่มีมูลความผิดทางอาญา ตามมาตรา ๑๕๒ และมาตรา ๑๕๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา และมาตรา ๔๔/๓ (๓) แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ และส่งความเห็นไปยังผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน เพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจกับนาย ส. ตามมาตรา ๙๑ (๑) และมาตรา ๙๘ วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา ๙๘ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยมีได้แจ้งให้ดำเนินการตามมาตรา ๙๑ (๒) ต่อมาจังหวัดได้ใช้สำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และวินิจฉัยว่า พฤติการณ์ของผู้ถูกกล่าวหาในฐานะรองนายกององค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้นเป็นคู่สัญญาหรือในกิจการที่กระทำให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น หรือที่องค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นการกระทำตามมาตรา ๔๔/๓ (๓) แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดฯ และสั่งให้พ้นจากตำแหน่งรองนายกององค์การบริหารส่วนจังหวัด

ประเด็นปัญหา

กรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดรองนายกององค์การบริหารส่วนจังหวัดว่า มีมูลความผิดทางอาญาตามมาตรา ๑๕๒ และมาตรา ๑๕๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา และมีมูลความผิดตามมาตรา ๔๔/๓ (๓) แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ และให้ส่งความเห็นไปยังผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน เพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจ ตามมาตรา ๙๑ (๑) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยไม่ได้แจ้งให้ดำเนินการตามมาตรา ๙๑ (๒) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว ผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนจะใช้สำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนพิจารณาโทษผู้ถูกกล่าวหาโดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนได้หรือไม่

ความเห็น^{๕๘}

การที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดรายนายกองคการบริหารส่วนจังหวัดผู้ถูกกล่าวหา ฐานเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่จัดการหรือดูแลกิจการใดเข้ามีส่วนได้เสียเพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น และฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตตามมาตรา ๑๕๒^{๕๙} และมาตรา ๑๕๓^{๖๐} แห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งเป็นการกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการอันเป็นฐานความผิดหลักที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงมีอำนาจชี้มูลความผิดที่เกี่ยวข้องกันนั้นได้ ในกรณีนี้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ชี้มูลความผิดฐานเป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้นเป็นคู่สัญญาหรือในกิจการที่กระทำให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น หรือที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้นจะกระทำ ตามมาตรา ๔๔/๓ (๓)^{๖๑} แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดฯ อันเป็นความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการซึ่งเกี่ยวข้องกับความผิดฐานหลักที่ได้ชี้มูลไว้แล้ว จึงอยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๒๘ (๒)^{๖๒} และมีอำนาจส่งรายงาน สำนวนการไต่สวน เอกสารหลักฐานและคำวินิจฉัยไปยังผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนเพื่อดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๙๑^{๖๓} ประกอบกับมาตรา ๙๘^{๖๔} วรรคหนึ่ง และวรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว ดังนั้น ผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนจึงมีหน้าที่พิจารณาดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ชี้มูลความผิดในกรณีดังกล่าวโดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนอีก

^{๕๘}ความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) (เรื่องเสร็จที่ ๖๑/๒๕๖๖)

^{๕๙}มาตรา ๑๕๒ ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่จัดการหรือดูแลกิจการใด เข้ามีส่วนได้เสียเพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น เนื่องด้วยกิจการนั้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

^{๖๐}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓๐, ข้างต้น

^{๖๑}มาตรา ๔๔/๓ นายกองคการบริหารส่วนจังหวัด รองนายกองคการบริหารส่วนจังหวัด เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และที่ปรึกษานายกองคการบริหารส่วนจังหวัด ต้องไม่กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

๑.ล๑

๑.ล๑

(๓) เป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญาหรือกิจการที่กระทำหรือจะกระทำกับหรือให้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น หรือมีส่วนได้เสียในสัญญาหรือกิจการที่กระทำหรือจะกระทำกับหรือให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น โดยมีพฤติการณ์แสดงให้เห็นว่าเป็นการต่างตอบแทนหรือเอื้อประโยชน์ส่วนตนระหว่างกัน ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

๑.ล๑

๑.ล๑

^{๖๒}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^{๖๓}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

^{๖๔}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓, ข้างต้น

๑๑. การออกคำสั่งลงโทษทางวินัยผู้โอนสังกัด กรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงในมูลกรณีเดียวกันกับที่เคยถูกลงโทษทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรง

ข้อเท็จจริง

คณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ก.จ.) ได้รับเรื่องหารือของคณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด จังหวัด ล. กรณีองค์การบริหารส่วนจังหวัด ล. เคยมีคำสั่งเมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ลงโทษทางวินัยนาง อ. โดยตัดเงินเดือนร้อยละ ๕ เป็นเวลา ๓ เดือน และนาง อ. ได้โอนไปรับราชการสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ. ตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓ จากนั้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ชี้มูลความผิดทางวินัยนาง อ. ซึ่งเป็นมูลกรณีเดียวกันกับที่องค์การบริหารส่วนจังหวัด ล. เคยมีคำสั่งลงโทษตัดเงินเดือนไปแล้ว ว่าการกระทำของนาง อ. ดังกล่าวมีมูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง ฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ฐานปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี หรือนโยบายของรัฐบาล อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง และฐานกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง โดยสำนักงาน ป.ป.ช. มีหนังสือแจ้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ล. เพื่อพิจารณาโทษทางวินัยตามการชี้มูลความผิดดังกล่าว และนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ล. ได้ส่งเรื่องไปให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ. ในฐานะผู้บังคับบัญชาปัจจุบันของนาง อ. พิจารณา ต่อมา นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ. มีหนังสือขอให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ล. ยกเลิกคำสั่งลงโทษตัดเงินเดือนเพื่อที่จะได้มีคำสั่งลงโทษนาง อ. ตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติต่อไป

ประเด็นปัญหาที่ ๑

นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ. ในฐานะผู้บังคับบัญชาต้นสังกัดปัจจุบันมีอำนาจออกคำสั่งลงโทษทางวินัยนาง อ. ตามการชี้มูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และยกเลิกคำสั่งขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ล. ที่ลงโทษตัดเงินเดือนนาง อ. ในคราวเดียวกันได้หรือไม่

ความเห็น^{๖๕}

เมื่อนาง อ. ได้โอนไปสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ. แล้ว นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ. ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาปัจจุบันจึงมีหน้าที่ต้องพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติโดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอีก ตามมาตรา ๙๘^{๖๖} วรรคหนึ่ง

^{๖๕}ความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) (เรื่องเสร็จที่ ๒๓๐/๒๕๖๖)

^{๖๖}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓, ข้างต้น

แห่ง พรบ. ป.ป.ช. ประกอบกับมาตรา ๓๙^{๖๗} แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ และมาตรา ๑๕^{๖๘} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ และโดยที่การส่งลงโทษทางวินัยดังกล่าว มีผลให้คำสั่งลงโทษตัดเงินเดือนเดิมเป็นอันสิ้นผล ทั้งนี้ ตามแนวทางการเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ในเรื่องเสร็จที่ ๑๑๗๗/๒๕๖๔ ประกอบกับข้อ ๘๗ วรรคเจ็ด^{๖๙} แห่งประกาศคณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด จังหวัด พ. เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวน การลงโทษทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๘ อันเป็นบทกฎหมายที่ใกล้เคียงอย่างยิ่ง กำหนดว่า เมื่อนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้มีคำสั่งเพิ่มโทษเป็นสถานโทษที่หนักขึ้น คำสั่งลงโทษเดิมให้เป็นอันยกเลิก ดังนั้น ในการออกคำสั่งลงโทษทางวินัยของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ. จึงต้องระบุให้ชัดเจนด้วยว่าคำสั่งลงโทษตัดเงินเดือนซึ่งออกโดยนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ล. เป็นอันสิ้นผลไป และให้แจ้งไปยังนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ล. เพื่อจะได้มีคำสั่งยกเลิกคำสั่งลงโทษตัดเงินเดือนนาง อ. ให้สอดคล้องกัน อันเป็นการยืนยันถึงการสิ้นผลของคำสั่งเดิม และเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการพิจารณาถึงสิทธิประโยชน์ของนาง อ. รวมทั้งไม่เกิดปัญหาการตีความเรื่องการลงโทษที่ซ้ำซ้อนกัน

^{๖๗}มาตรา ๓๙ ให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามกฎหมาย และเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและลูกจ้างองค์การบริหารส่วนจังหวัด

ให้มีปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดคนหนึ่ง เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและลูกจ้างองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองจากนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และรับผิดชอบควบคุมดูแลราชการประจำขององค์การบริหารส่วนจังหวัดให้เป็นไปตามนโยบาย และมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดหรือตามที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมอบหมาย

การบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

^{๖๘}มาตรา ๑๕ การออกคำสั่งเกี่ยวกับการบรรจุและแต่งตั้ง การย้าย การโอน การรับโอน การเลื่อนระดับ การเลื่อนขั้นเงินเดือน การสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ หรือการอื่นใดที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล ให้เป็นอำนาจของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดกำหนด แต่สำหรับการออกคำสั่งแต่งตั้ง และการให้ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดพ้นจากตำแหน่ง ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดก่อน

อำนาจในการดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลตามวรรคหนึ่ง นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจมอบหมายให้ผู้บังคับบัญชาข้าราชการในตำแหน่งใดขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแห่งนั้นเป็นผู้ใช้อำนาจแทนนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดกำหนด

^{๖๙}ข้อ ๘๗ เมื่อนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยสั่งลงโทษ หรือดโทษ ตามข้อ ๘๔ หรือสั่งยุติเรื่องแก่ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดผู้ใดแล้ว ให้รายงานไปยังคณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดเพื่อส่งเรื่องให้คณะกรรมการพิจารณาการดำเนินการทางวินัย และการให้ออกจากราชการตามข้อ ๘๕ วรรคสาม ทำความเห็นเสนอ และคณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดต้องพิจารณาமிติให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับรายงานการดำเนินการทางวินัยจากนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

ฯลฯ

ฯลฯ

เมื่อนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้มีคำสั่งเพิ่มโทษ ลดโทษ งดโทษ หรือยกโทษ ถ้าเพิ่มโทษเป็นสถานโทษที่หนักขึ้น หรือลดโทษเป็นสถานโทษที่เบาลง หรืองดโทษ หรือยกโทษ คำสั่งลงโทษเดิมให้เป็นอันยกเลิก ถ้าลดโทษเป็นอัตราโทษที่เบาลง อัตราโทษส่วนที่เกินก็ให้เป็นอันยกเลิก ในกรณีที่คำสั่งลงโทษ ตัดเงินเดือน หรือลดขั้นเงินเดือนเป็นอันยกเลิก หรืออัตราโทษส่วนที่เกินเป็นอันยกเลิก ให้คืนเงินเดือนที่ได้ตัด หรือลดลงไปแล้วตามคำสั่งที่เป็นอันยกเลิก หรืออัตราโทษส่วนเกินที่เป็นอันยกเลิกนั้นให้แก่ผู้ถูกลงโทษ

ประเด็นปัญหาที่ ๒

การยกเลิกคำสั่งตัดเงินเดือนเพื่อที่จะดำเนินการทางวินัยตามการชี้มูลความผิดของคณะกรรมการ ป.ป.ช. นั้น ต้องยกเลิกโดยให้มีผลย้อนหลังไปตั้งแต่คำสั่งดังกล่าวมีผลใช้บังคับหรือไม่ และอยู่ภายใต้เงื่อนไขมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ พ. ๑๒/๒๕๖๑ หรือไม่

ความเห็น^{๗๐}

กรณีที่สั่งลงโทษทางวินัยนาง อ. ตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้ว ย่อมมีผลให้คำสั่งองค์การบริหารส่วนจังหวัด ล. ที่สั่งโทษตัดเงินเดือนนาง อ. เป็นอันสิ้นผลไปโดยไม่มีผลมาตั้งแต่ต้น ดังนั้นจึงไม่จำเป็นต้องกำหนดให้คำสั่งยกเลิกคำสั่งลงโทษตัดเงินเดือนมีผลย้อนหลังไปตั้งแต่คำสั่งมีผลใช้บังคับ และโดยที่คำสั่งลงโทษตัดเงินเดือนนี้เป็นอันยกเลิกไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในข้อ ๘๗ วรรคเจ็ด^{๗๑} แห่งประกาศคณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด จังหวัด พ. เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวน การลงโทษทางวินัยฯ การยกเลิกคำสั่งลงโทษตัดเงินเดือนดังกล่าวจึงไม่อยู่ภายใต้เงื่อนไขการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๔๙^{๗๒} แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ และคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ พ. ๑๒/๒๕๖๑

ประเด็นปัญหาที่ ๓

หากมีการยกเลิกคำสั่งลงโทษตัดเงินเดือนนาง อ. แล้ว จะถือว่านาง อ. เป็นผู้ที่มีสิทธิได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือน (รอบ ๑ เมษายน ๒๕๕๘ - ๓๐ กันยายน ๒๕๕๘) หรือไม่

ความเห็น

เมื่อคำสั่งขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ล. ที่ให้ลงโทษตัดเงินเดือนนาง อ. ถูกยกเลิกและสิ้นผลไปแล้ว นาง อ. จึงไม่ใช่ผู้ถูกลงโทษตัดเงินเดือนตามคำสั่งดังกล่าว ดังนั้น นาง อ. จึงมีสิทธิที่จะได้รับเงินเดือนที่ถูกตัดไปคืน และย่อมมีสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาว่าจะได้เลื่อนขั้นเงินเดือน (รอบ ๑ เมษายน ๒๕๕๘ - ๓๐ กันยายน ๒๕๕๘) หรือไม่ ตามหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องต่อไป

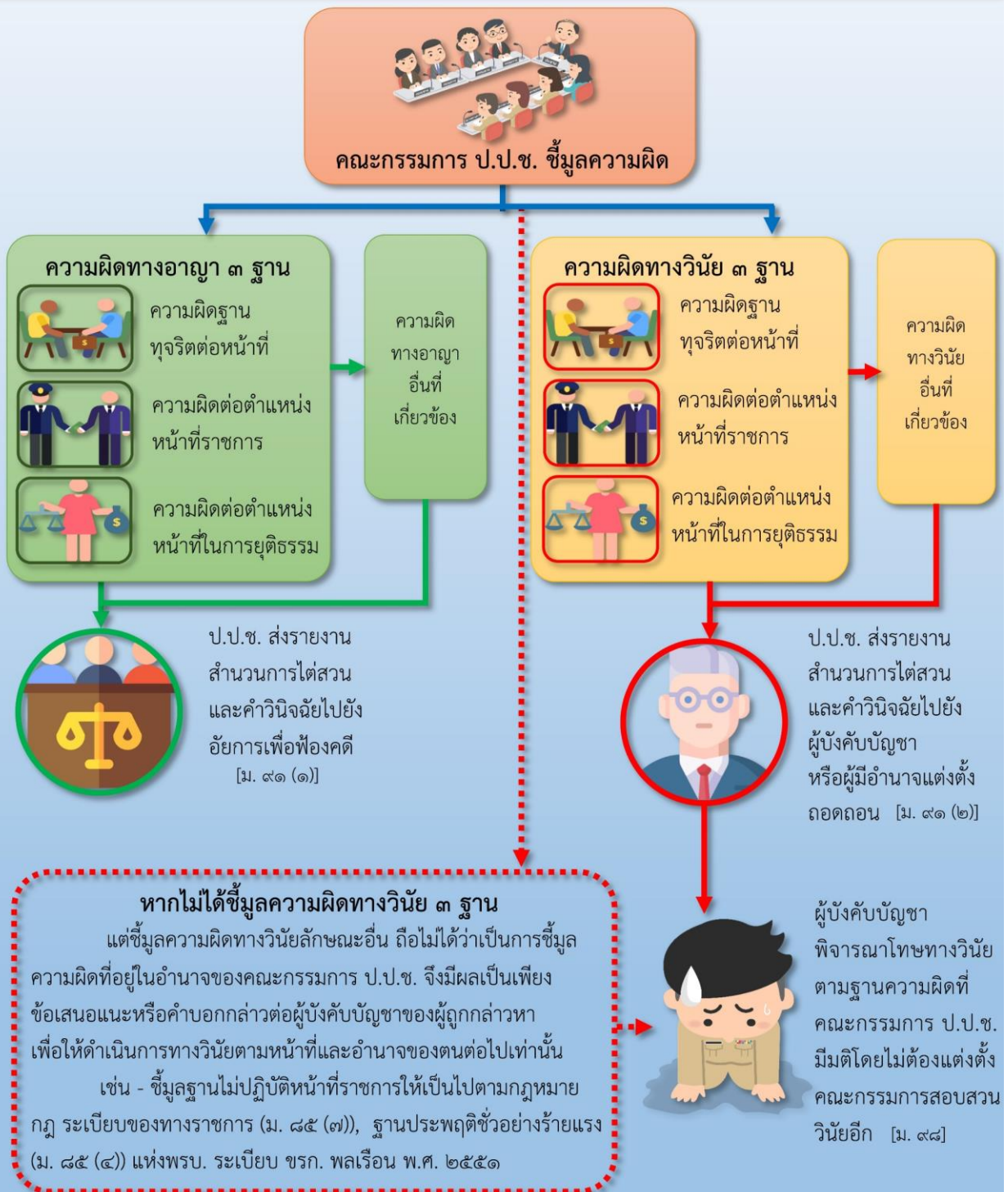
^{๗๐}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๖๕, ข้างต้น

^{๗๑}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๖๙, ข้างต้น

^{๗๒}มาตรา ๔๙ เจ้าหน้าที่หรือผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่อาจเพิกถอนคำสั่งทางปกครองได้ตามหลักเกณฑ์ในมาตรา ๕๑ มาตรา ๕๒ และมาตรา ๕๓ ไม่ว่าจะพ้นขั้นตอนการกำหนดให้อุทธรณ์หรือให้โต้แย้งตามกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นมาแล้วหรือไม่

การเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่มีลักษณะเป็นการให้ประโยชน์ต้องกระทำภายในเก้าสิบวันนับแต่ได้รู้ถึงเหตุที่จะให้เพิกถอนคำสั่งทางปกครองนั้น เว้นแต่คำสั่งทางปกครองจะได้ทำขึ้นเพราะการแสดงข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้งหรือการข่มขู่หรือการชักจูงใจโดยการให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่มีขอบด้วยกฎหมาย

การดำเนินการตามมติข้อมูลความผิดของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

เอกสารนี้สรุปจากแนวความเห็นในปัจจุบันของคณะกรรมการกฤษฎีกา (จัดทำในเดือนธันวาคม ๒๕๖๔)

กองกฎหมายการบริหารราชการแผ่นดิน
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

**Better Regulation
for Better Life**

๐ ๒๒๒๒ ๐๒๐๖-๙
www.krisdika.go.th
www.lawreform.go.th
saraban@ocs.go.th

สำนักงานคณะกรรมการ
กฤษฎีกา
Krisdika Connect

ส่วนที่ ๒

ประเด็นเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ
กรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีคำวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร้ายรวยผิดปกติ

พ.ร.ป. ป.ป.ช. บัญญัติเกี่ยวกับความผิดฐานร้ายรวยผิดปกติไว้เป็นการเฉพาะในหมวด ๕ การดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สิน ส่วนที่ ๒ การดำเนินการกรณีร้ายรวยผิดปกติ โดยมาตรา ๑๒๒^๑ บัญญัติเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐกรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีคำวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นร้ายรวยผิดปกติว่า ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร้ายรวยผิดปกติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งคำวินิจฉัยพร้อมด้วยข้อเท็จจริงโดยสรุปไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนของผู้ถูกกล่าวหาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่วินิจฉัยเพื่อส่งลงโทษไล่ออกภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง โดยให้ถือว่ากระทำการทุจริตต่อหน้าที่ และให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนหรือผู้มีอำนาจสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง มีอำนาจสั่งไล่ออกหรือดำเนินการถอดถอนได้โดยไม่ต้องสอบสวนหรือขอมติจากคณะรัฐมนตรี หรือความเห็นชอบจากองค์กรบริหารงานบุคคล

มาตรา ๑๒๒ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร้ายรวยผิดปกติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงาน สำนวนการไต่สวน เอกสาร พยานหลักฐาน และความเห็นไปยังอัยการสูงสุดภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีมติ เพื่อให้อัยการสูงสุดดำเนินการยื่นคำร้องต่อศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ เพื่อขอให้ศาลสั่งให้ทรัพย์สินที่ร้ายรวยผิดปกติตกเป็นของแผ่นดินต่อไป และให้นำความในมาตรา ๘๓ มาตรา ๘๔ มาตรา ๑๑๙ มาตรา ๑๒๐ และมาตรา ๑๒๑ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

ในกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐตามวรรคหนึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งอัยการสูงสุด ให้ประธานกรรมการยื่นคำร้องต่อศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ เพื่อขอให้ศาลสั่งให้ทรัพย์สินที่ร้ายรวยผิดปกติตกเป็นของแผ่นดินต่อไป โดยให้นำความในมาตรา ๘๐ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

ในกรณีตามวรรคหนึ่งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งคำวินิจฉัยพร้อมด้วยข้อเท็จจริงโดยสรุปไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนของผู้ถูกกล่าวหาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่วินิจฉัยเพื่อส่งลงโทษไล่ออกภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง โดยให้ถือว่ากระทำการทุจริตต่อหน้าที่

ความในวรรคสามมิให้ใช้บังคับกับผู้ถูกกล่าวหาที่เป็นข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม ข้าราชการตุลาการศาลปกครองตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง หรือข้าราชการอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้สวนและวินิจฉัยว่าข้าราชการดังกล่าวร้ายรวยผิดปกติ ให้แจ้งให้ประธานกรรมการแจ้งไปยังประธานกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม ประธานกรรมการตุลาการศาลปกครอง หรือประธานกรรมการอัยการ แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองหรือกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ แล้วแต่กรณี ต่อไป และในกรณีที่มีการสั่งให้พ้นจากราชการให้ถือว่าเป็นการให้พ้นจากราชการเพราะกระทำการทุจริตต่อหน้าที่

ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมาชิกสภาท้องถิ่น ให้ส่งคำวินิจฉัยพร้อมด้วยข้อเท็จจริงโดยสรุปไปยังผู้มีอำนาจสั่งให้พ้นจากตำแหน่งเพื่อสั่งให้พ้นจากตำแหน่งภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง และให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำการทุจริตต่อหน้าที่

ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนตามวรรคสาม หรือผู้มีอำนาจสั่งให้พ้นจากตำแหน่งตามวรรคห้า มีอำนาจสั่งไล่ออกหรือดำเนินการถอดถอนได้โดยไม่ต้องสอบสวนหรือขอมติจากคณะรัฐมนตรี หรือความเห็นชอบจากองค์กรบริหารงานบุคคล

เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีคำวินิจฉัยว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐมีมูลความผิดทางวินัยฐานร่ำรวยผิดปกติแล้ว ผู้บังคับบัญชาจะต้องดำเนินการอย่างไรต่อไป โดยจะสามารถลงโทษไล่ออกเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหา โดยใช้อำนาจตามมาตรา ๑๒๒^๒ แห่ง พ.ร.บ. ป.ป.ช. ได้เลยหรือไม่ หรือต้องดำเนินการตามกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ผู้นั้นในการลงโทษไล่ออกเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหา เพื่อให้เป็นไปตามผลที่ตามมาตรา ๑๒๒ แห่ง พ.ร.บ. ป.ป.ช. กำหนดไว้ และเมื่อผู้บังคับบัญชาได้มีคำสั่งลงโทษไล่ออกเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหาออกจากตำแหน่งแล้ว เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นจะสามารถอุทธรณ์คำสั่งลงโทษไล่ออกดังกล่าวตามกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลได้หรือไม่ อย่างไร

เอกสารในส่วนที่ ๒ นี้ เป็นการสรุปข้อเท็จจริง ประเด็นปัญหา และแนวความเห็นจากเรื่องเสร็จที่คณะกรรมการกฤษฎีกาได้เคยให้ความเห็นไว้เกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐกรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีคำวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นร่ำรวยผิดปกติว่า ผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหาจะต้องดำเนินการอย่างไรต่อไป

ข้อเท็จจริง

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีหนังสือแจ้งคำวินิจฉัยว่า อดีตข้าราชการร่ำรวยผิดปกติ และขอให้ผู้บังคับบัญชามีคำสั่งลงโทษไล่ออดีตข้าราชการผู้ถูกกล่าวหาออกจากราชการ ตามมาตรา ๑๒๒ แห่ง พ.ร.บ. ป.ป.ช. แต่โดยที่อดีตข้าราชการผู้นี้ได้พ้นจากราชการไปแล้ว ด้วยเหตุถูกลงโทษทั้งไล่ออกและปลดออกจากราชการ จึงไม่มีสภาพความเป็นข้าราชการอีก และกรณีนี้ก็มีใช้การชี้มูลความผิดทางวินัยตามมาตรา ๙๑ แห่ง พ.ร.บ. ป.ป.ช. การจะสั่งลงโทษจึงมิใช่เป็นการดำเนินการหรือสั่งลงโทษทางวินัยแก่อดีตข้าราชการที่จะสามารถดำเนินการได้ตามมาตรา ๑๐๐ และมาตรา ๑๐๐/๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ กรณีจึงไม่มีกฎหมายรองรับการลงโทษไล่ออกอดีตข้าราชการที่พ้นจากราชการไปแล้ว การจะลงโทษไล่ออดีตข้าราชการผู้นี้ออกจากราชการตาม พ.ร.บ. ป.ป.ช. จะกระทำได้หรือไม่ อย่างไร

ประเด็นปัญหาที่ ๑

เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้แจ้งคำวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเป็นอดีตข้าราชการร่ำรวยผิดปกติตามมาตรา ๑๒๒ แห่ง พ.ร.บ. ป.ป.ช. ผู้บังคับบัญชาสามารถใช้อำนาจตามมาตราดังกล่าวลงโทษไล่ออกอดีตข้าราชการผู้ถูกกล่าวหาได้หรือไม่ อย่างไร

ความเห็น

พ.ร.บ. ป.ป.ช. เป็นกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญที่ตราขึ้นเพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญฯ หากบทบัญญัติใดในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวกำหนดหน้าที่และอำนาจหรือวิธีการใดไว้เป็นการเฉพาะแล้ว การดำเนินการใด ๆ จึงต้องเป็นไปตามบทบัญญัตินั้นดังกล่าว โดยไม่จำเป็นต้องดำเนินการตามกระบวนการหรือขั้นตอนปกติที่มีกฎหมายอื่นกำหนดไว้ เว้นแต่ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นจะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

^๒โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

เมื่อมาตรา ๑๒๒^๓ แห่ง พ.ร.ป. ป.ป.ช. ได้บัญญัติไว้เป็นการเฉพาะเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐถูกกล่าวหาว่าร่ำรวยผิดปกติในวรรคสามและวรรคหกไว้แล้วว่า ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไต่สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร่ำรวยผิดปกติ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งคำวินิจฉัยพร้อมด้วยข้อเท็จจริงโดยสรุปไปยังผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่วินิจฉัยเพื่อสั่งลงโทษไล่ออกภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง โดยให้ถือว่ากระทำการทุจริตต่อหน้าที่ และให้ผู้บังคับบัญชามีอำนาจสั่งไล่ออกได้โดยไม่ต้องสอบสวนหรือขอมติจากคณะรัฐมนตรี หรือความเห็นชอบจากองค์กรบริหารงานบุคคล บทบัญญัติดังกล่าวเป็นการสร้างความผิดทางวินัยขึ้นใหม่ โดยยึดโยงกับความผิดทางวินัยที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ กล่าวคือ ให้ถือว่า การร่ำรวยผิดปกติเป็นความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ในขณะเดียวกันได้สร้างอำนาจของผู้บังคับบัญชาขึ้นเป็นการเฉพาะในการสั่งลงโทษตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดังนั้น **มาตรา ๑๒๒ แห่ง พ.ร.ป. ป.ป.ช. จึงเป็นบทบัญญัติที่กำหนดวิธีการ หน้าที่ และอำนาจในการดำเนินการไว้ครบถ้วนแล้ว**

ทั้งนี้ เมื่อสำนักงาน ป.ป.ช. ได้มีหนังสือแจ้งไปยังหน่วยงานเพื่อให้มีคำสั่งไล่ออกเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหาฐานร่ำรวยผิดปกติ ผู้บังคับบัญชาจึงต้องมีคำสั่งลงโทษไล่ออกตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิด โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๒๒ วรรคสามและวรรคหก แห่ง พ.ร.ป. ป.ป.ช. ได้ โดยมีต้องใช้ฐานความผิดตามกฎหมายอื่นแต่อย่างใด

ประเด็นปัญหาที่ ๒

อดีตข้าราชการผู้ถูกลงโทษไล่ออกจะสามารถอุทธรณ์คำสั่งไล่ออกดังกล่าวตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้หรือไม่ อย่างไร

ความเห็น

เมื่อมาตรา ๑๒๒ แห่ง พ.ร.ป. ป.ป.ช. เป็นบทบัญญัติที่กำหนดวิธีการ หน้าที่ และอำนาจในการดำเนินการไว้ครบถ้วนแล้ว และการสั่งการของผู้มีอำนาจเป็นการสั่งการโดยอาศัยอำนาจตาม พ.ร.ป. ป.ป.ช. มิใช่เป็นการสั่งการตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ จึง**ไม่อาจอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนดังกล่าวได้**

ข้อเท็จจริง

หน่วยงานรายงานไปยัง ก.พ. เพื่อให้พิจารณาตามมาตรา ๑๐๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ กรณีการลงโทษไล่ออดีตข้าราชการรายหนึ่งซึ่งเกษียณอายุราชการ ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๗ ออกจากราชการ เนื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่าข้าราชการรายนี้ ร่ำรวยผิดปกติ ตามมาตรา ๑๒๒ แห่ง พ.ร.ป. ป.ป.ช.

^๓โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

ประเด็นปัญหาที่ ๑

เมื่อผู้บังคับบัญชามีคำสั่งลงโทษไล่ออกข้าราชการ กรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. วินิจฉัยว่า ร่ำรวยผิดปกติ ตามมาตรา ๑๒๒ แห่ง พ.ร.ป. ป.ป.ช. แล้ว การลงโทษไล่ออกดังกล่าว ถือว่าเป็นการลงโทษ ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ หรือไม่ และ อ.ก.พ. กระทรวง หรือ ก.พ. จะมีอำนาจ ตามมาตรา ๑๐๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ในการตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมและดุลพินิจในการสั่งลงโทษของผู้บังคับบัญชาหรือไม่

ความเห็น^๔

มาตรา ๑๐๓^๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดว่า เมื่อผู้บังคับบัญชาได้สั่งลงโทษตามพระราชบัญญัตินี้ ให้รายงาน อ.ก.พ. กระทรวง ซึ่งผู้ถูกดำเนินการทางวินัยสังกัดอยู่เพื่อพิจารณา เว้นแต่เป็นกรณีดำเนินการทางวินัยกับข้าราชการ ต่างกระทรวงกัน หรือกรณีดำเนินการทางวินัยตามมติ อ.ก.พ. กระทรวง ตามมาตรา ๙๗^๖ วรรคสอง ให้รายงาน ก.พ. และในกรณีที่ อ.ก.พ. กระทรวง หรือ ก.พ. เห็นว่าการดำเนินการทางวินัยเป็นการไม่ถูกต้อง หรือไม่เหมาะสม หากมีมติเป็นประการใด ให้ผู้บังคับบัญชาสั่งหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามที่ อ.ก.พ. กระทรวง หรือ ก.พ. มีมติ แต่เมื่อการสั่งลงโทษไล่ออกในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. วินิจฉัยว่าข้าราชการพลเรือน สามีผู้ร่ำรวยผิดปกติ^๗ นั้น เป็นการใช้อำนาจของผู้บังคับบัญชาตามมาตรา ๑๒๒^๗ แห่ง พ.ร.ป. ป.ป.ช.

^๔ความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) (เรื่องเสร็จที่ ๑๕๙๒/๒๕๖๔)

^๕มาตรา ๑๐๓ เมื่อผู้บังคับบัญชาได้สั่งลงโทษตามพระราชบัญญัตินี้หรือลงทัณฑ์ตามกฎหมายว่าด้วยวินัย ข้าราชการโดยเฉพาะ หรือสั่งยุติเรื่อง หรือดโทษแล้ว ให้รายงาน อ.ก.พ. กระทรวงซึ่งผู้ถูกดำเนินการทางวินัยสังกัดอยู่ เพื่อพิจารณา เว้นแต่เป็นกรณีดำเนินการทางวินัยกับข้าราชการต่างกระทรวงกัน หรือกรณีดำเนินการทางวินัยตามมติ อ.ก.พ. กระทรวง ตามมาตรา ๙๗ วรรคสอง ให้รายงาน ก.พ. ทั้งนี้ ตามระเบียบที่ ก.พ. กำหนด

ในกรณีที่ อ.ก.พ. กระทรวง หรือ ก.พ. เห็นว่าการดำเนินการทางวินัยเป็นการไม่ถูกต้อง หรือไม่เหมาะสม หากมีมติเป็นประการใด ให้ผู้บังคับบัญชาสั่งหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามที่ อ.ก.พ. กระทรวง หรือ ก.พ. มีมติ

ในกรณีตามวรรคสองและในการดำเนินการตามมาตรา ๑๐๔ ให้ ก.พ. มีอำนาจสอบสวนใหม่หรือ สอบสวนเพิ่มเติมได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.พ. กำหนดตามมาตรา ๙๕

^๖มาตรา ๙๗ ภายใต้บังคับวรรคสอง ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้ลงโทษ ปลดออกหรือไล่ออกตามความร้ายแรงแห่งกรณี ถ้ามีเหตุอันควรลดหย่อนจะนำมาประกอบการพิจารณาโทษก็ได้ แต่ห้าม มีให้ลดโทษลงต่ำกว่าปลดออก

ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนหรือผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามมาตรา ๙๓ วรรคหนึ่ง หรือผู้มีอำนาจตามมาตรา ๙๔ เห็นว่าข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมี อำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ ส่งเรื่องให้ อ.ก.พ. จังหวัด อ.ก.พ. กรม หรือ อ.ก.พ. กระทรวง ซึ่งผู้ถูกกล่าวหาสังกัดอยู่ แล้วแต่ กรณี พิจารณา เมื่อ อ.ก.พ. ดังกล่าวมีมติเป็นประการใด ให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ สั่งหรือปฏิบัติ ให้เป็นไปตามนั้น ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎ ก.พ.

ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ ไม่ใช้อำนาจตามมาตรา ๙๓ วรรคหนึ่ง มาตรา ๙๔ หรือมาตรานี้ ให้ผู้บังคับบัญชาตามมาตรา ๕๗ ระดับเหนือขึ้นไปมีอำนาจดำเนินการตามมาตรา ๙๓ วรรคหนึ่ง มาตรา ๙๔ หรือมาตรานี้ได้

ผู้ใดถูกลงโทษปลดออก ให้มีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญเสมือนว่าผู้นั้นลาออกจากราชการ

^๗โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

อันเป็นบทบัญญัติที่กำหนดวิธีการ หน้าที่ และอำนาจในการดำเนินการทางวินัยกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐ ถูกกล่าวหาว่าร่ำรวยผิดปกติไว้เป็นการเฉพาะในวรรคสามและวรรคหกแล้วว่า ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไต่สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร่ำรวยผิดปกติ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งคำวินิจฉัยพร้อม ด้วยข้อเท็จจริงโดยสรุปไปยังผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่วินิจฉัยเพื่อสั่งลงโทษ ไล่ออกภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง โดยให้ถือว่ากระทำการทุจริตต่อหน้าที่ และให้ผู้บังคับบัญชา มีอำนาจสั่งไล่ออกได้โดยไม่ต้องสอบสวนหรือขอมติจากคณะรัฐมนตรี หรือความเห็นชอบจากองค์กร บริหารงานบุคคล ดังนั้น การสั่งลงโทษไล่ออกกรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. วินิจฉัยว่าร่ำรวยผิดปกติ จึงมิใช่ การสั่งลงโทษไล่ออกตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ และ อ.ก.พ. กระทรวง หรือ ก.พ. ย่อมไม่มีอำนาจในการตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและดุลพินิจในการสั่งลงโทษของผู้บังคับบัญชา ตามมาตรา ๑๐๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ

ประเด็นปัญหาที่ ๒

ผู้ใดเป็นผู้มีอำนาจตรวจสอบการใช้ดุลพินิจของผู้บังคับบัญชาในการมีคำสั่งลงโทษ ไล่ออกดังกล่าว และจะอุทธรณ์ต่อ ก.พ.ค. ตามมาตรา ๑๑๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ ได้หรือไม่

ความเห็น

เมื่อการสั่งลงโทษไล่ออกของผู้บังคับบัญชากรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. วินิจฉัยว่าร่ำรวย ผิดปกติ เป็นการใช้อำนาจเฉพาะตาม พ.ร.บ. ป.ป.ช. มิใช่การสั่งลงโทษไล่ออกตามพระราชบัญญัติระเบียบ ข้าราชการพลเรือนฯ จึงไม่อาจอุทธรณ์ต่อ ก.พ.ค. ซึ่งมีหน้าที่และอำนาจพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ที่ข้าราชการ ถูกสั่งลงโทษตามมาตรา ๓๑ (๒)^๕ ประกอบกับมาตรา ๑๑๔^๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ เท่านั้น การตรวจสอบการใช้ดุลพินิจในกรณีนี้หากจะพึงมียอมเป็นอำนาจของศาลหรือตามกลไก การตรวจสอบตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

^๕ มาตรา ๓๑ ก.พ.ค. มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑.ล๑

๑.ล๑

(๒) พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ตามมาตรา ๑๑๔

๑.ล๑

๑.ล๑

^๖ มาตรา ๑๑๔ ผู้ใดถูกสั่งลงโทษตามพระราชบัญญัตินี้หรือถูกสั่งให้ออกจากราชการตามมาตรา ๑๑๐ (๑) (๓) (๕) (๖) (๗) และ (๘) ผู้นั้นมีสิทธิอุทธรณ์ต่อ ก.พ.ค. ภายในสามสิบวันนับแต่วันทราบหรือถือว่าทราบคำสั่ง การอุทธรณ์และการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎ ก.พ.ค.

ข้อเท็จจริง

หน่วยงานได้มีคำสั่งลงโทษไล่ออกผู้ถูกกล่าวหาออกจากราชการตั้งแต่วันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ชี้มูลความผิดตามมาตรา ๙๒ แห่ง พรป. ป.ป.ช. พ.ศ. ๒๕๔๒ ฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยทุจริต ตามมาตรา ๘๕ (๑) แห่ง พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ และผู้ถูกกล่าวหาได้ฟ้องต่อศาลปกครองขอให้พิพากษาเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว ในระหว่างนั้น สำนักงาน ป.ป.ช. มีหนังสือแจ้งมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่วินิจฉัยว่าผู้ถูกกล่าวหารายเดียวกันนี้ร้ายวณผิดปกติ และให้ผู้บังคับบัญชาสั่งลงโทษไล่ออกผู้ถูกกล่าวหาภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ ได้รับแจ้ง โดยให้ถือว่ากระทำการทุจริตต่อหน้าที่ ตามมาตรา ๑๒๒ วรรคสาม แห่ง พรป. ป.ป.ช. แต่หน่วยงานมิได้สั่งลงโทษไล่ออกผู้ถูกกล่าวหาในกรณีร้ายวณผิดปกติ เนื่องจากเห็นว่าเป็นความผิดฐานเดียวกันกับการสั่งลงโทษในครั้งแรกและมีหนังสือแจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบแล้ว

ต่อมา ศาลปกครองกลางมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการโดยให้มีผลย้อนหลังไปจนถึงวันที่คำสั่งดังกล่าวมีผลบังคับ โดยมีข้อสังเกตเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการให้เป็นไปตามคำพิพากษาว่า ให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายดำเนินการคืนสิทธิประโยชน์ให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามที่กฎหมายและระเบียบกำหนด รวมทั้งให้ดำเนินการทางวินัยผู้ฟ้องคดีเสียใหม่ให้ถูกต้องตามกฎหมายต่อไป และคดีถึงที่สุด หน่วยงานจึงมีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งลงโทษไล่ออกเดิม และให้ผู้ถูกกล่าวหา กลับเข้ารับราชการตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๕

ประเด็นปัญหาที่ ๑

การที่ระยะเวลาในการสั่งลงโทษไล่ออกตาม ๑๒๒ วรรคสาม แห่ง พรป. ป.ป.ช. ได้ล่วงพ้นไปแล้ว หน่วยงานยังต้องมีคำสั่งลงโทษไล่ออกผู้ถูกกล่าวหาตามมาตราดังกล่าวหรือไม่ และจะต้องสั่งลงโทษโดยให้มีผลบังคับในวันใด

ความเห็น^{๑๐}

มาตรา ๑๒๒^{๑๑} แห่ง พรป. ป.ป.ช. เป็นบทบัญญัติที่กำหนดวิธีการ หน้าที่ และอำนาจในการดำเนินการทางวินัยกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐถูกกล่าวหาว่าร้ายวณผิดปกติไว้เป็นการเฉพาะว่า ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไต่สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร้ายวณผิดปกติ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งคำวินิจฉัยพร้อมด้วยข้อเท็จจริงโดยสรุปไปยังผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่วินิจฉัยเพื่อสั่งลงโทษไล่ออกภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ ได้รับแจ้ง โดยให้ถือว่ากระทำการทุจริตต่อหน้าที่ และให้ผู้บังคับบัญชามีอำนาจสั่งไล่ออกได้โดยไม่ต้องสอบสวนหรือขอมติจากคณะรัฐมนตรี หรือความเห็นชอบจากองค์กรบริหารงานบุคคล ดังนั้น ระยะเวลาในการสั่งลงโทษไล่ออกกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐร้ายวณผิดปกติ จึงเป็นระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาไว้อย่างชัดเจนให้สั่งลงโทษไล่ออกผู้ถูกกล่าวหาออกจากราชการภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งแม้ล่วงเลยระยะเวลาดังกล่าวแล้ว บุคคลซึ่งมีหน้าที่นั้นยังต้องดำเนินการต่อไป ดังนั้น ผู้บังคับบัญชาจึงยังคงมีหน้าที่ต้องสั่งลงโทษไล่ออกผู้ถูกกล่าวหาออกจากราชการย้อนหลัง โดยให้มีผลบังคับไม่ช้ากว่าวันที่ครบกำหนดหกสิบวันนับแต่วันที่ ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

^{๑๐}ความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) (เรื่องเสร็จที่ ๗๕๙/๒๕๖๕)

^{๑๑}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

ประเด็นปัญหาที่ ๒

ผู้ถูกกล่าวหาซึ่งถูกลงโทษให้ออกจากราชการเนื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. วินิจฉัยว่าร่ำรวยผิดปกติ จะอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งลงโทษให้ออกได้หรือไม่ และหน่วยงานจะต้องระบุสิทธิอุทธรณ์หรือโต้แย้งในคำสั่งดังกล่าวหรือไม่

ความเห็น^{๑๒}

เมื่อการสั่งลงโทษให้ออกของผู้บังคับบัญชาในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. วินิจฉัยว่าร่ำรวยผิดปกติ นั้น เป็นการใช้อำนาจเฉพาะตาม พรป. ป.ป.ช. มิใช่การสั่งลงโทษให้ออกตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหา กรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่เห็นด้วยกับคำสั่งให้ออกดังกล่าว จึงไม่อาจอุทธรณ์ตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหาได้ การตรวจสอบการใช้ดุลพินิจในกรณีนี้ หากจะพึงมียอมเป็นอำนาจของศาลหรือตามกลไกการตรวจสอบตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ดังนั้น คำสั่งลงโทษให้ผู้ถูกกล่าวหาออกจากราชการในกรณีนี้ จึงเป็นคำสั่งทางปกครองที่ไม่อาจอุทธรณ์หรือโต้แย้งต่อไปได้ ซึ่งส่งผลให้ไม่ต้องระบุสิทธิในการอุทธรณ์หรือโต้แย้ง ตามมาตรา ๔๐^{๑๓} แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากคำสั่งดังกล่าวเป็นคำสั่งทางปกครองจึงย่อมฟ้องต่อศาลปกครองได้ โดยหน่วยงานมีหน้าที่ต้องระบุวิธีการและระยะเวลาการยื่นคำฟ้องไว้ในคำสั่งดังกล่าวด้วยตามมาตรา ๕๐^{๑๔} แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

^{๑๒}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑๐, ข้างต้น

^{๑๓}มาตรา ๔๐ คำสั่งทางปกครองที่อาจอุทธรณ์หรือโต้แย้งต่อไปได้ให้ระบุกรณีที่อาจอุทธรณ์หรือโต้แย้ง การยื่นคำอุทธรณ์หรือคำโต้แย้ง และระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์หรือการโต้แย้งดังกล่าวไว้ด้วย

ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ให้ระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์หรือการโต้แย้งเริ่มนับใหม่ตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้งหลักเกณฑ์ตามวรรคหนึ่ง แต่หากไม่มีการแจ้งใหม่และระยะเวลาดังกล่าวมีระยะเวลาล้นกว่าหนึ่งปีให้ขยายเป็นหนึ่งปีนับแต่วันที่รับคำสั่งทางปกครอง

^{๑๔}มาตรา ๕๐ คำสั่งใดที่อาจฟ้องต่อศาลปกครองได้ ให้ผู้ออกคำสั่งระบุวิธีการยื่นคำฟ้องและระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องไว้ในคำสั่งดังกล่าวด้วย

ในกรณีที่ปรากฏต่อผู้ออกคำสั่งใดในภายหลังว่า ตนมิได้ปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้นั้นดำเนินการแจ้งข้อความซึ่งพึงระบุตามวรรคหนึ่งให้ผู้รับคำสั่งทราบโดยไม่ชักช้า ในกรณีนี้ให้ระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องเริ่มนับใหม่นับแต่วันที่ผู้รับคำสั่งได้รับแจ้งข้อความดังกล่าว

ถ้าไม่มีการแจ้งใหม่ตามวรรคสองและระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องมีกำหนดน้อยกว่าหนึ่งปีให้ขยายเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องเป็นหนึ่งปีนับแต่วันที่รับคำสั่ง

๒

การดำเนินการทางวินัยแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ กรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีคำวินิจฉัยว่าร่ำรวยผิดปกติ ตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑

คณะกรรมการ ป.ป.ช.
มีมติชี้มูลความผิดเจ้าหน้าที่
ฐานร่ำรวยผิดปกติ ตามมาตรา ๑๒๒

มาตรา ๑๒๒ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดวิธีการ หน้าที่
และอำนาจในการดำเนินการทางวินัยไว้ครบถ้วนแล้ว
จึงไม่ต้องดำเนินการตามกฎหมายอื่นอีก

ผู้บังคับบัญชาต้องมีคำสั่งลงโทษไล่ออก
ตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิด
โดยมิต้องใช้ฐานความผิดตามกฎหมายอื่นแต่อย่างใด

การดำเนินการของผู้มีอำนาจเป็นการสั่งการโดยอาศัยอำนาจ
ตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ
มิใช่เป็นการสั่งการตาม พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ

เจ้าหน้าที่ผู้ถูกลงโทษซึ่งเป็นข้าราชการพลเรือน
ไม่อาจอุทธรณ์คำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ
ตาม พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ ได้

กองกฎหมายการบริหารราชการแผ่นดิน
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

Better Regulation
for Better Life

๐ ๒๒๒ ๐๒๐๖-๙

www.krisdika.go.th
www.lawreform.go.th

saraban@ocs.go.th

สำนักงานคณะกรรมการ
กฤษฎีกา
Krisdika Connect

เอกสารนี้สรุปจากแนวความเห็นในปัจจุบันของคณะกรรมการกฤษฎีกา (จัดทำในเดือนธันวาคม ๒๕๖๔)

ส่วนที่ ๓

ประเด็นเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยแก่อดีตเจ้าหน้าที่ของรัฐ*

เนื่องจากการลงโทษทางวินัยเป็นการรักษาวินัยอันเป็นระเบียบแบบแผนและข้อบังคับหรือข้อปฏิบัติของข้าราชการ ซึ่งโดยหลักแล้วต้องใช้บังคับแก่เฉพาะผู้ที่ยังดำรงตำแหน่งอยู่ในราชการเท่านั้น ประกอบกับการลงโทษทางวินัยยังเป็นการกระทำที่กระทบต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคล ดังนั้น การที่จะดำเนินการทางวินัยแก่อดีตเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นต้องเป็นกรณีที่มีกฎหมายกำหนดว่าให้สามารถกระทำได้ และการดำเนินการย่อมต้องเป็นไปตามบทบัญญัติที่กฎหมายกำหนดด้วย

สำหรับการดำเนินการทางวินัยแก่อดีตเจ้าหน้าที่ของรัฐตามการชี้มูลความผิดของคณะกรรมการ ป.ป.ช. นั้น โดยที่มาตรา ๙๘^๒ วรรคหนึ่งและวรรคสาม แห่ง พ.ร.ป. ป.ป.ช. ได้กำหนดเพียงว่า เมื่อผู้บังคับบัญชาได้รับสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ชี้มูลความผิดแล้ว ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวต้องพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติโดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอีก โดยในการพิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหา ให้ถือว่าสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัยตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหา^๓ และในการดำเนินการทางวินัยดังกล่าวให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาสั่งลงโทษผู้ถูกกล่าวหาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งนี้ ไม่ว่าผู้ถูกกล่าวหาจะพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐก่อนหรือหลังที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติวินิจฉัยชี้มูลความผิด ดังนั้น ในการดำเนินการทางวินัยแก่อดีตเจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าวจึงต้องเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารงานบุคคลของเจ้าหน้าที่ของรัฐ^๔ ซึ่งมีความแตกต่างกันไปตามแต่ละกรณีและมักมีประเด็นพิจารณาที่ซับซ้อน หน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องซึ่งต้องปฏิบัติตามกฎหมายจึงมักเกิดข้อสงสัยในประเด็นข้อกฎหมายและได้หารือเพื่อให้เกิดความชัดเจนในทางปฏิบัติในเรื่องดังกล่าวมายังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาอยู่บ่อยครั้ง

*กรณีดังกล่าวไม่รวมถึงการดำเนินการทางวินัยตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีคำวินิจฉัยว่าร้ายรอยผิดปกติ ซึ่งต้องพิจารณาแนวทางตามส่วนที่ ๒ ประเด็นเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ กรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีคำวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร้ายรอยผิดปกติ

^๒มาตรา ๙๘ เมื่อผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาได้รับสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๙๑ แล้ว ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาผู้นั้นพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติโดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอีก โดยในการพิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหา ให้ถือว่าสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัยตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหา^๓ แล้วแต่กรณี

ฯลฯ

ฯลฯ

การดำเนินการทางวินัยตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนพิจารณาสั่งลงโทษผู้ถูกกล่าวหาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนได้รับแจ้งมติที่ได้ขอให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาทบทวนตามมาตรา ๙๙ วรรคสอง ทั้งนี้ ไม่ว่าผู้ถูกกล่าวหาจะพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐก่อนหรือหลังที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติวินิจฉัยชี้มูลความผิด เว้นแต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีมติเมื่อพ้นกำหนดเวลาตามมาตรา ๙๘ แล้ว แต่ไม่เป็นการตัดอำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะดำเนินการเพื่อดำเนินคดีอาญาต่อไป

ฯลฯ

ฯลฯ

เอกสารในส่วนที่ ๓ นี้ เป็นการสรุปข้อเท็จจริง ประเด็นปัญหา และแนวความเห็นจากเรื่องเสรีที่คณะกรรมการกฤษฎีกาได้เคยให้ความเห็นไว้เกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยแก่อดีตเจ้าหน้าที่ของรัฐตามการชี้มูลความผิดของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตาม พ.ร.ป. ป.ป.ช. ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกาได้เคยวินิจฉัยในประเด็นและกรณีต่าง ๆ ได้แก่ อำนาจตามกฎหมายของผู้บังคับบัญชาในการดำเนินการทางวินัยพลหรือสถานะของการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เมื่อเทียบเคียงกับกระบวนการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารงานบุคคล และกรณีที่กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารงานบุคคลได้มีการเปลี่ยนแปลงภายหลังจากที่เจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นออกจากราชการไปแล้ว เช่น กรณีของพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ และพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ นอกจากนั้น ยังมีกรณีการดำเนินการทางวินัยแก่อดีตพนักงานเจ้าหน้าที่ขององค์การมหาชนตามการชี้มูลความผิดของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งต้องเป็นไปตามข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลขององค์การมหาชนนั้น โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ข้อเท็จจริง

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดทางวินัยอดีตเจ้าหน้าที่ของรัฐ ฐานทุจริตต่อหน้าที่ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือความผิดที่เกี่ยวข้องกัน ตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคล และคณะกรรมการได้ส่งรายงาน ส่วนงานการไต่สวน เอกสารหลักฐาน และคำวินิจฉัยไปยังผู้บังคับบัญชาเพื่อให้ดำเนินการทางวินัยต่อไป

ประเด็นปัญหาที่ ๑

ในการดำเนินการทางวินัยแก่อดีตเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้น ผู้บังคับบัญชาสามารถพิจารณาสั่งลงโทษทางวินัยโดยอาศัยฐานอำนาจตาม พ.ร.ป. ป.ป.ช. ได้หรือไม่

ความเห็น

การที่ พ.ร.ป. ป.ป.ช. ได้ให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการใด ๆ ต่อไปได้แม้ว่าผู้ถูกกล่าวหาจะออกจากราชการไปหรือพ้นจากตำแหน่งไปแล้ว ดังเช่นมาตรา ๙๑^๓ และมาตรา ๙๔^๔ วรรคหนึ่งและวรรคสาม แห่ง พ.ร.ป. ป.ป.ช. บัญญัติให้เมื่อผู้บังคับบัญชาผู้ถูกกล่าวหาได้รับส่วนงานการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๙๑ แล้ว ให้ผู้บังคับบัญชานั้นพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติโดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอีก และในการ

^๓มาตรา ๙๑ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไต่สวนแล้วมีมติวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือความผิดที่เกี่ยวข้องกัน ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ถ้ามีมูลความผิดทางอาญา ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงาน ส่วนงานการไต่สวน เอกสารหลักฐาน สำเนาอิเล็กทรอนิกส์ และคำวินิจฉัยไปยังอัยการสูงสุดภายในสามสิบวัน เพื่อให้อัยการสูงสุดยื่นฟ้องคดีต่อไป

(๒) ถ้ามีมูลความผิดทางวินัย ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงาน ส่วนงานการไต่สวน เอกสารหลักฐาน และคำวินิจฉัยไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนภายในสามสิบวันเพื่อให้ดำเนินการทางวินัยต่อไป

^๔โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

พิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหาให้ถือว่าสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัยตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหาแล้วแต่กรณี โดยผู้บังคับบัญชาต้องพิจารณาสั่งลงโทษผู้ถูกกล่าวหาภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งนี้ ไม่ว่าผู้ถูกกล่าวหาจะพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐก่อนหรือหลังที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติวินิจฉัยมูลความผิด นั้น ย่อมหมายความว่า ในการพิจารณาสั่งลงโทษทางวินัยของผู้บังคับบัญชายังคงต้องเป็นไปตามกฎหมายหรือระเบียบหรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้น ๆ ไม่อาจอาศัยบทบัญญัติตาม พ.ร.ป. ป.ป.ช. มาใช้ในการลงโทษได้โดยตรง เนื่องจาก พ.ร.ป. ป.ป.ช. เป็นแต่เพียงบทบัญญัติที่ให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหาตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติโดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอีกเท่านั้น

นอกจากนี้ มาตรา ๑๙๒^๕ วรรคสอง แห่ง พ.ร.ป. ป.ป.ช. มิได้มีผลเป็นการให้อำนาจหรือขยายระยะเวลาให้ผู้บังคับบัญชาในการดำเนินการเพื่อสั่งลงโทษทางวินัยได้เป็นกรณีพิเศษหรือแตกต่างจากที่กฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นกำหนดไว้

มาตรา ๑๙๒ ในการดำเนินการตรวจรับคำกล่าวหา แสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานไต่สวนและมีความเห็นหรือวินิจฉัย และการดำเนินการให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ บรรดาที่ดำเนินการไปโดยชอบอยู่แล้วตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้เป็นอันใช้ได้ และให้ดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยถือว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม รวมทั้งบรรดาระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ และคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม หรือมติของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติที่เกี่ยวข้องที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ยังมีผลใช้บังคับอยู่ต่อไป ทั้งนี้ เว้นแต่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจะมีมติให้ดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

การดำเนินการตามวรรคหนึ่งต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จตามมาตรา ๔๘ เว้นแต่ระยะเวลาดังกล่าวได้ล่วงพ้นไปแล้วหรือเหลือน้อยกว่าที่กำหนดไว้ ให้นับระยะเวลาเริ่มต้นใหม่ตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ

ประเด็นปัญหาที่ ๒

ในการดำเนินการทางวินัยแก่อดีตเจ้าหน้าที่ของรัฐตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ชี้มูลความผิดนั้น ผู้บังคับบัญชาต้องดำเนินการตามกฎหมายใดระหว่าง พ.ร.บ. ป.ป.ช. หรือกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้น

ความเห็น^๖

เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ชี้มูลความผิดตามขอบอำนาจหน้าที่ของตนแล้ว ผู้บังคับบัญชาจะสามารถดำเนินการทางวินัยตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้เพียงใดและอย่างไรนั้น ย่อมต้องเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้น ๆ โดยจะต้องเป็นไปตามที่กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารงานบุคคลของผู้นั้นกำหนด เช่น ต้องมีการกล่าวหา ก่อนออกจากราชการว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ต้องเริ่มการสอบสวนภายในระยะเวลาที่กำหนด ต้องลงโทษภายในระยะเวลาที่กำหนด เป็นต้น

ทั้งนี้ ในกรณีที่การดำเนินการทางวินัยแก่อดีตเจ้าหน้าที่ของรัฐได้เริ่มขึ้นภายหลังจากที่พ้นกำหนดเวลาตามที่กฎหมายกำหนดหรือไม่เป็นไปตามเงื่อนไขที่กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารงานบุคคลของผู้นั้นที่ได้กำหนดให้ดำเนินการทางวินัยได้ ผู้บังคับบัญชาย่อมไม่มีอำนาจดำเนินการทางวินัยตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลได้

นอกจากนี้ การกระทำใดจะถือว่าเป็นความผิดทางวินัยของอดีตเจ้าหน้าที่ของรัฐ ย่อมต้องปรากฏว่า กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศ ที่ใช้กับผู้ที่จะถูกดำเนินการทางวินัยได้กำหนดไว้ โดยชัดแจ้งว่า การกระทำในลักษณะใดที่จะถือเป็นความผิดทางวินัย การใดที่ไม่ได้กำหนดไว้จะนำบทบัญญัติใกล้เคียงมาปรับใช้ย่อมไม่อาจทำได้

ประเด็นปัญหาที่ ๓

การไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ถือได้ว่าเป็นการสอบสวนทางวินัยของผู้บังคับบัญชาตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยระเบียบบริหารงานบุคคลหรือไม่

ความเห็น

การไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ถือได้ว่าเป็นการดำเนินการสอบสวนทางวินัยของผู้บังคับบัญชาตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยระเบียบบริหารงานบุคคลของอดีตเจ้าหน้าที่ของรัฐ ดังนั้น ระยะเวลาในการเริ่มดำเนินการทางวินัยจึงถือว่าเริ่มนับตั้งแต่วันที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติแต่งตั้งคณะอนุกรรมการไต่สวนข้อเท็จจริงหรือองค์คณะพนักงานไต่สวนหรือองค์คณะไต่สวนตาม พ.ร.บ. ป.ป.ช.

^๖(๑) ความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมร่วมคณะที่ ๑ คณะที่ ๒ และคณะที่ ๑๓) (เรื่องเสร็จที่ ๑๓๘๖/๒๕๖๓)

(๒) ความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมร่วมคณะที่ ๑ และคณะที่ ๒) (เรื่องเสร็จที่ ๗๘๔/๒๕๖๒)

ประเด็นปัญหาที่ ๔

ในระหว่างที่ยังไม่มีการแก้ไขเพิ่มเติม พ.ร.บ. ป.ป.ช. เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสั่งลงโทษทางวินัย กรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดข้าราชการซึ่งออกจากราชการไปแล้วตามมาตรา ๑๐๐/๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ ผู้บังคับบัญชาสามารถลงโทษทางวินัยตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ช. แก่อดีตข้าราชการพลเรือนสามัญที่ออกจากราชการไปแล้วเกินสามปีได้หรือไม่

ความเห็น^๗

การแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ นั้น มีเจตนารมณ์เพื่อแก้ไขปัญหาการดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการพลเรือนสามัญซึ่งออกจากราชการไปแล้วตามมาตรา ๑๐๐^๘ โดยกำหนดกรอบระยะเวลาในการดำเนินการทางวินัยและการสั่งลงโทษทางวินัยให้ชัดเจนยิ่งขึ้น และเพิ่มมาตรา ๑๐๐/๑^๙ เพื่อให้มีการกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการดำเนินการและสั่งลงโทษทางวินัยแก่ข้าราชการพลเรือนสามัญซึ่งออกจากราชการไปแล้วในกรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดไว้ใน พ.ร.บ. ป.ป.ช. แต่โดยที่ปัจจุบันยังมิได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม พ.ร.บ. ป.ป.ช. เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการดำเนินการและสั่งลงโทษทางวินัย กรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งออกจากราชการแล้วไว้เป็นการเฉพาะ และแม้ว่ามาตรา ๙๘^{๑๐} วรรคสาม แห่ง พ.ร.บ. ป.ป.ช. จะบัญญัติให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนพิจารณาสั่งลงโทษผู้ถูกกล่าวหา ไม่ว่าผู้ถูกกล่าวหาจะพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐก่อนหรือหลังที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติวินิจฉัยมูลความผิดก็ตาม แต่บทบัญญัติดังกล่าวเป็นเพียง

^๗(๑) ความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมร่วม คณะที่ ๑ และคณะที่ ๒) (เรื่องเสร็จที่ ๑๕๕๙/๒๕๖๔

(๒) ความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมร่วม คณะที่ ๑ และคณะที่ ๒) (เรื่องเสร็จที่ ๑๕๖๒/๒๕๖๔)

มาตรา ๑๐๐ ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดซึ่งออกจากราชการอันมิใช่เพราะเหตุตาย มีกรณีถูกกล่าวหาเป็นหนังสือก่อนออกจากราชการว่า ขณะรับราชการได้กระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ถ้าเป็นการกล่าวหาต่อผู้บังคับบัญชาของผู้ขึ้นหรือต่อผู้มีหน้าที่สืบสวนสอบสวนหรือตรวจสอบตามกฎหมายหรือระเบียบของทางราชการ หรือเป็นการกล่าวหาของผู้บังคับบัญชาของผู้ขึ้น หรือมีกรณีถูกฟ้องคดีอาญาหรือต้องหาคดีอาญาก่อนออกจากราชการว่าในขณะที่รับราชการได้กระทำความผิดอาญาอันมิใช่เป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทที่ไม่เกี่ยวกับราชการหรือความผิดลหุโทษ ผู้มีอำนาจดำเนินการทางวินัยมีอำนาจดำเนินการสืบสวนหรือพิจารณาดำเนินการทางวินัย และสั่งลงโทษตามที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้ต่อไปได้เสมือนว่าผู้นั้นยังมิได้ออกจากราชการ แต่ต้องสั่งลงโทษภายในสามปีนับแต่วันที่ผู้นั้นออกจากราชการ

กรณีตามวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นการกล่าวหา หรือฟ้องคดีอาญาหรือต้องหาคดีอาญา หลังจากที่ยังรับราชการพลเรือนสามัญผู้ใดออกจากราชการแล้ว ให้ผู้มีอำนาจดำเนินการทางวินัยมีอำนาจดำเนินการสืบสวนหรือพิจารณา ดำเนินการทางวินัย และสั่งลงโทษตามที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้ต่อไปได้เสมือนว่าผู้นั้นยังมิได้ออกจากราชการ โดยต้องเริ่มดำเนินการสอบสวนภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้นั้นออกจากราชการและต้องสั่งลงโทษภายในสามปีนับแต่วันที่ผู้นั้นออกจากราชการ สำหรับกรณีที่เป็นความผิดที่ปรากฏชัดแจ้งตามมาตรา ๙๕ วรรคสอง จะต้องสั่งลงโทษภายในสามปีนับแต่วันที่ผู้นั้นออกจากราชการ

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๑๐๐/๑ ในกรณีที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติหรือคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐมีมติชี้มูลความผิดข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดซึ่งออกจากราชการแล้ว การดำเนินการทางวินัยและสั่งลงโทษแก่ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้นั้นให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตหรือกฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แล้วแต่กรณี

การดำเนินการทางวินัยตามวรรคหนึ่ง หากปรากฏว่าผู้นั้นกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงก็ให้ลงโทษ

^{๑๐}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

การกำหนดให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนพิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหาตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติชี้มูล โดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอีกเท่า นั้น โดยต้องพิจารณาสั่งลงโทษผู้ถูกกล่าวหาภายในระยะเวลาที่กำหนด ไม่ว่าผู้ถูกกล่าวหา นั้นจะพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐเมื่อใดก็ตาม บทบัญญัติดังกล่าวจึงมิได้เป็นฐานอำนาจในการสั่งลงโทษทางวินัยอดีตข้าราชการ และการสั่งลงโทษทางวินัยยังคงต้องเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหา ดังนั้น ในการสั่งลงโทษทางวินัยแก่ข้าราชการพลเรือนสามัญจึงต้องเป็นไปตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ อันเป็นกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการดังกล่าว

สำหรับการสั่งลงโทษทางวินัยแก่ข้าราชการพลเรือนสามัญซึ่งออกจากราชการไปแล้ว ตามมาตรา ๑๐๐/๑^๑ ระหว่างที่ยังมิได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม พ.ร.บ. ป.ป.ช. เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการดำเนินการและสั่งลงโทษทางวินัยกรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งออกจากราชการแล้วไว้เป็นการเฉพาะ นั้น จะต้องพิจารณาตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน เมื่อมาตรา ๑๐๐^{๑๒} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ ได้บัญญัติให้การดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการพลเรือนสามัญซึ่งออกจากราชการไปแล้ว ต้องปรากฏว่าได้มีการกล่าวหาเป็นหนังสือก่อนออกจากราชการ โดยผู้มีอำนาจดำเนินการทางวินัยมีอำนาจดำเนินการสืบสวนหรือพิจารณาดำเนินการทางวินัย และสั่งลงโทษตามที่บัญญัติไว้ต่อไปได้เสมือนว่าผู้นั้นยังมิได้ออกจากราชการ แต่ต้องสั่งลงโทษภายในสามปีนับแต่วันที่ผู้นั้นออกจากราชการ หรือหากเป็นการกล่าวหาหลังจากที่ข้าราชการพลเรือนสามัญได้ออกจากราชการแล้ว ให้ผู้มีอำนาจดำเนินการทางวินัยมีอำนาจดำเนินการสืบสวนหรือพิจารณาดำเนินการทางวินัย และสั่งลงโทษตามที่บัญญัติไว้ต่อไปได้เสมือนว่าผู้นั้นยังมิได้ออกจากราชการ โดยต้องเริ่มดำเนินการสอบสวนภายในหนึ่งปี นับแต่วันที่ผู้นั้นออกจากราชการและต้องสั่งลงโทษภายในสามปีนับแต่วันที่ผู้นั้นออกจากราชการ ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าเงื่อนไขในการสั่งลงโทษตามมาตรา ๑๐๐ ได้บัญญัติให้ผู้มีอำนาจดำเนินการทางวินัยจะต้องสั่งลงโทษภายในสามปีนับแต่วันที่ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้นั้นออกจากราชการไม่ว่าจะมีการกล่าวหาไว้ก่อนหรือหลังออกจากราชการ ดังนั้น การที่ผู้มีอำนาจดำเนินการทางวินัยจะสั่งลงโทษข้าราชการพลเรือนสามัญซึ่งออกจากราชการไปแล้วตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ดำเนินการสอบสวนและมีมติชี้มูลความผิดทางวินัย จึงต้องดำเนินการตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๐๐ กล่าวคือ สั่งลงโทษภายในสามปีนับแต่วันที่ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้นั้นออกจากราชการ

อนึ่ง ในกรณีที่มีการดำเนินการทางวินัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นการดำเนินการตามมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ อันเป็นกฎหมายเดิมก่อนที่จะมีการตราพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๓)ฯ นั้น จะต้องปรากฏว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ดำเนินการสอบสวนภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันซึ่งเป็นระยะเวลาที่กำหนดไว้สำหรับการดำเนินการสอบสวนทางวินัย ดังนั้น หากปรากฏว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้เริ่มดำเนินการสอบสวนเกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ข้าราชการพลเรือนสามัญพ้นจากราชการ ก็จะทำให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนไม่มีอำนาจในการสั่งลงโทษทางวินัยแก่ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้นั้นได้ ทั้งนี้ กรณีดังกล่าวมิได้เป็นการวินิจฉัยอำนาจในการสั่งลงโทษทางวินัยของผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน แต่เป็นการวินิจฉัยเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยที่เกินกำหนดเวลาตามที่กฎหมายกำหนดทำให้ไม่สามารถสั่งลงโทษทางวินัยแก่ข้าราชการพลเรือนสามัญซึ่งออกจากราชการไปแล้วได้

^{๑๑}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๙, ข้างต้น

^{๑๒}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๘, ข้างต้น

ข้อเท็จจริง

นาย ก. ข้าราชการพลเรือนเกษียณอายุราชการในช่วงเวลาที่พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ มีผลใช้บังคับอยู่ ซึ่งมีได้มีการกล่าวหาข้าราชการผู้นั้นก่อนที่จะออกจากราชการ ต่อมาคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดทางวินัยอดีตข้าราชการพลเรือนนั้นตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ และคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ส่งรายงาน ส่วนงานการไต่สวน เอกสารหลักฐาน และคำวินิจฉัยไปยังผู้บังคับบัญชาเพื่อให้ดำเนินการทางวินัย

ประเด็นปัญหา

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดข้าราชการพลเรือนข้างต้นภายหลังจากที่พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ มีผลใช้บังคับแล้ว ผู้บังคับบัญชาต้องพิจารณาดำเนินการทางวินัยตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนที่ใช้บังคับอยู่ในขณะใด

ความเห็น

เมื่อนาย ก. ข้าราชการพลเรือน เกษียณอายุราชการในช่วงเวลาที่มาตรา ๑๐๖^๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ มีผลใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น มาตราดังกล่าวได้กำหนดเงื่อนไขว่าข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดมีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดหรือละเว้นกระทำการใดที่พึงเห็นได้ว่าเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง และเป็นการกล่าวหาเป็นหนังสือต่อผู้บังคับบัญชาของผู้นั้น หรือต่อผู้มีหน้าที่สืบสวนสอบสวน หรือตรวจสอบตามกฎหมายหรือระเบียบของทางราชการ หรือเป็นการกล่าวหาเป็นหนังสือโดยผู้บังคับบัญชาของผู้นั้นหรือมีกรณีถูกฟ้องคดีอาญา หรือต้องหาว่ากระทำความผิดอาญา เว้นแต่ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทที่ไม่เกี่ยวกับราชการ หรือความผิดลหุโทษ แม้ภายหลังผู้นั้นจะออกจากราชการไปแล้ว เว้นแต่ออกจากราชการเพราะตาย ผู้มีอำนาจดำเนินการตามกฎหมายมีอำนาจดำเนินการสืบสวนหรือพิจารณาและดำเนินการทางวินัยต่อไปได้เสมือนว่าผู้นั้นยังมิได้ออกจากราชการ กล่าวคือ การดำเนินการทางวินัยตามมาตรา ๑๐๖ ดังกล่าว จะต้องมีการกล่าวหาข้าราชการผู้นั้นก่อนที่จะออกจากราชการ แต่เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าไม่ได้มีการดำเนินการดังกล่าวก่อนที่ นาย ก. พ้นจากราชการ กรณีจึงไม่เป็นไปตามเงื่อนไขที่จะดำเนินการทางวินัยตามมาตรา ๑๐๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้

^๓มาตรา ๑๐๖ ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดมีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดหรือละเว้นกระทำการใดที่พึงเห็นได้ว่าเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง และเป็นการกล่าวหาเป็นหนังสือต่อผู้บังคับบัญชาของผู้นั้น หรือต่อผู้มีหน้าที่สืบสวนสอบสวน หรือตรวจสอบตามกฎหมายหรือระเบียบของทางราชการ หรือเป็นการกล่าวหาเป็นหนังสือโดยผู้บังคับบัญชาของผู้นั้นหรือมีกรณีถูกฟ้องคดีอาญา หรือต้องหาว่ากระทำความผิดอาญา เว้นแต่ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทที่ไม่เกี่ยวกับราชการ หรือความผิดลหุโทษ แม้ภายหลังผู้นั้นจะออกจากราชการไปแล้ว เว้นแต่ออกจากราชการเพราะตาย ผู้มีอำนาจตามมาตรา ๑๐๒ วรรคสาม วรรคสี่ หรือวรรคห้า หรือมาตรา ๑๐๔ วรรคสาม แล้วแต่กรณี มีอำนาจดำเนินการสืบสวนหรือพิจารณาตามมาตรา ๙๙ และดำเนินการทางวินัยตามที่บัญญัติในหมวดนี้ต่อไปได้เสมือนว่าผู้นั้นยังมิได้ออกจากราชการ เว้นแต่กรณีที่ผลการสอบสวนพิจารณาปรากฏว่าผู้นั้นกระทำความผิดวินัยที่จะต้องลงโทษภาคทัณฑ์ตัดเงินเดือน หรือลดขั้นเงินเดือน ก็ให้งดโทษเสียได้

ข้อเท็จจริง

นาย ก. ข้าราชการตำรวจออกจากราชการก่อนวันที่พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ มีผลใช้บังคับ และต่อมาพระราชบัญญัติดังกล่าวมีผลใช้บังคับ โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดทางวินัยอดีตข้าราชการตำรวจดังกล่าวตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ และคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ส่งรายงาน ส่วนงานการไต่สวน เอกสารหลักฐาน และคำวินิจฉัยไปยังผู้บังคับบัญชา เพื่อให้ดำเนินการทางวินัยต่อไป

ประเด็นปัญหา

ในกรณีที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้างต้น ผู้บังคับบัญชาต้องพิจารณาดำเนินการทางวินัยตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติที่ใช้บังคับอยู่ในขณะใด

ความเห็น^{๑๔}

เมื่อนาย ก. ออกจากราชการก่อนวันที่พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ จะมีผลใช้บังคับ โดยมาตรา ๙๔ วรรคหนึ่ง^{๑๕} แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น กำหนดว่า ข้าราชการตำรวจผู้ใดถูกสอบสวนในกรณีการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงหรือมีกรณีที่ถูกชี้มูลความผิดตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตไว้แล้ว แม้ต่อมาข้าราชการตำรวจผู้นั้นจะออกจากราชการไปแล้วก็ให้ทำการสอบสวนต่อไปได้ แต่ต้องดำเนินการสอบสวนให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันออกจากราชการ ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดภายหลังจากที่ นาย ก. ผู้ถูกกล่าวหาออกจากราชการไปแล้วเกินหนึ่งปีอันล่วงเลยระยะเวลาที่กำหนดให้ดำเนินการสอบสวนให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีไปแล้ว ผู้บังคับบัญชาจึงไม่สามารถลงโทษทางวินัยในกรณีนี้ได้

ข้อเท็จจริง

ในปี ๒๕๕๐ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติแต่งตั้งคณะอนุกรรมการไต่สวนข้อเท็จจริง กรณีมีการกล่าวหาว่าข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการหรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ และในปี ๒๕๕๘ ผู้ถูกกล่าวหาดังกล่าวออกจากราชการด้วยเหตุเกษียณอายุราชการ

ต่อมาในปี ๒๕๖๓ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติ ชี้มูลการกระทำของผู้ถูกกล่าวหาว่ามีมูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง ฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ตามประกาศคณะกรรมการข้าราชการองค์การ

^{๑๔}ความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมร่วม คณะที่ ๑ และคณะที่ ๒) (เรื่องเสร็จที่ ๓๔/๒๕๖๓)

^{๑๕}มาตรา ๙๔ ข้าราชการตำรวจผู้ใดถูกสอบสวนในกรณีการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงหรือมีกรณีที่ถูกชี้มูลความผิดตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตไว้แล้ว แม้ต่อมาข้าราชการตำรวจผู้นั้นจะออกจากราชการไปแล้วก็ให้ทำการสอบสวนต่อไปได้ แต่ต้องดำเนินการสอบสวนให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันออกจากราชการ

บริหารส่วนจังหวัด เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ และส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการตามมาตรา ๙๑ (๒) แห่ง พ.ร.ป. ป.ป.ช.

ภายหลังจากผู้ถูกกล่าวหาเกษียณอายุราชการไปแล้ว ได้มีประกาศคณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับวินัยและการรักษาวินัย และการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศคณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับวินัยและการรักษาวินัย และการดำเนินการทางวินัย (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งข้อ ๒๘ กำหนดเงื่อนไขในการสั่งลงโทษทางวินัยว่าจะต้องสั่งลงโทษภายในสามปีนับแต่วันที่ผู้นั้นออกจากราชการ และข้อ ๒๘/๑ แห่งประกาศดังกล่าวกำหนดว่า ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด ผู้ใดซึ่งออกจากราชการแล้ว การดำเนินการทางวินัยและสั่งลงโทษแก่ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดผู้นั้นให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ประเด็นปัญหา

นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะสั่งลงโทษทางวินัยแก่ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งออกจากราชการแล้วเกินสามปี ตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติได้หรือไม่

ความเห็น^{๑๖}

อำนาจของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดในการสั่งลงโทษข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งออกจากราชการแล้ว ย่อมเป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ใน พ.ร.ป. ป.ป.ช. และกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของข้าราชการนั้น เมื่อข้อ ๒๘/๑^{๑๗} แห่งประกาศคณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับวินัยและการรักษาวินัย และการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๘ กำหนดว่า ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดผู้ใดซึ่งออกจากราชการแล้ว การดำเนินการทางวินัยและสั่งลงโทษแก่ผู้นั้นให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แต่โดยที่ พ.ร.ป. ป.ป.ช. ยังไม่มีการกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในเรื่องนี้ และยังคงกำหนดให้การดำเนินการทางวินัยและการสั่งลงโทษเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของข้าราชการนั้น ดังนั้น อำนาจของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดในการดำเนินการทางวินัยและสั่งลงโทษแก่ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งออกจากราชการแล้ว

^{๑๖}ความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) (เรื่องเสร็จที่ ๑๐๓๓/๒๕๖๔)

^{๑๗}ข้อ ๒๘/๑ แห่งประกาศคณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด จังหวัดสงขลา เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับวินัยและการรักษาวินัย และการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศคณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด จังหวัดสงขลา เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับวินัยและการรักษาวินัย และการดำเนินการทางวินัย (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดดังนี้

ข้อ ๒๘/๑ ในกรณีที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติหรือคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ มีมติชี้มูลความผิดข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด ผู้ใดซึ่งออกจากราชการแล้ว การดำเนินการทางวินัยและสั่งลงโทษแก่ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดผู้นั้นให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตหรือกฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แล้วแต่กรณี

การดำเนินการทางวินัยตามวรรคหนึ่ง หากปรากฏว่าผู้นั้นกระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงก็ให้งดโทษ

ตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในเรื่องนี้ จึงต้องพิจารณาตามข้อ ๒๘ วรรคหนึ่ง^{๑๘} แห่งประกาศฉบับเดียวกัน ซึ่งใช้บังคับในภายหลัง และกำหนดเงื่อนไขเวลาการใช้อำนาจของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดในการสั่งลงโทษทางวินัยข้าราชการซึ่งออกจากราชการไปแล้ว ให้ต้องสั่งลงโทษภายในสามปีนับแต่วันที่ผู้นั้นออกจากราชการ อันมีผลเป็นคุณแก่ผู้ถูกกล่าวหามากกว่าบทบัญญัติที่ใช้บังคับอยู่ในขณะกระทำความผิดที่ไม่ได้กำหนดกรอบระยะเวลาในการสั่งลงโทษทางวินัยไว้ ดังนั้น เมื่อผู้ถูกกล่าวหาออกจากราชการไปเกินสามปีแล้ว นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดจึงไม่มีอำนาจสั่งลงโทษทางวินัยแก่บุคคลดังกล่าว

ข้อเท็จจริง

คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงอดีตเลขาธิการและอดีต รองเลขาธิการขององค์การมหาชนแห่งหนึ่ง และมีหนังสือแจ้งให้คณะกรรมการองค์การมหาชนและองค์การ มหาชนดังกล่าว ดำเนินการพิจารณาโทษทางวินัยแก่อดีตเลขาธิการและอดีตรองเลขาธิการฯ ตามมาตรา ๙๑ (๒) และมาตรา ๙๘ แห่ง พรบ. ป.ป.ช.

ประเด็นปัญหา

ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนจะพิจารณาโทษทางวินัยแก่อดีตเลขาธิการ และอดีตรองเลขาธิการขององค์การมหาชนข้างต้น ตามมติชี้มูลความผิดทางวินัยของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้หรือไม่ อย่างไร

ความเห็น^{๑๙}

โดยที่พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งถูกคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดดำรงตำแหน่งที่แตกต่างกัน จึงเห็นควรพิจารณาให้ความเห็นเป็นรายกรณี ดังนี้

๑. กรณีอดีตเลขาธิการฯ การดำเนินการทางวินัยตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องพิจารณา ตามกฎหมายซึ่งใช้บังคับอยู่ในขณะกระทำความผิด เว้นแต่จะปรากฏว่ากฎหมายที่ใช้บังคับในภายหลังจะมีผลเป็นคุณ

^{๑๘}ข้อ ๒๘ แห่งประกาศคณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด จังหวัดสงขลา เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับวินัยและการรักษาวินัย และการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย ประกาศคณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด จังหวัดสงขลา เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับวินัยและการ รักษาวินัย และการดำเนินการทางวินัย (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดดังนี้

ข้อ ๒๘ ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดผู้ใด ซึ่งออกจากราชการ อันมิใช่เพราะเหตุตาย มีกรณีถูกกล่าวหาเป็นหนังสือก่อนออกจากราชการว่า ขณะรับราชการได้กระทำความผิดหรือละเว้นกระทำการใด อันเป็นความผิดวินัย อย่างร้ายแรง ถ้าเป็นการกล่าวหาต่อผู้บังคับบัญชาของผู้นั้น หรือต่อผู้มีหน้าที่สืบสวนสอบสวนหรือตรวจสอบตามกฎหมาย หรือระเบียบของทางราชการ หรือเป็นการกล่าวหาของผู้บังคับบัญชาของผู้นั้น หรือมีกรณีถูกฟ้องคดีอาญา หรือต้องหา คดีอาญาก่อนออกจากราชการว่าในขณะรับราชการได้กระทำความผิดอาญา อันมิใช่เป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท ที่ไม่เกี่ยวกับราชการหรือ ความผิดลหุโทษ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจดำเนินการสืบสวนหรือพิจารณา ดำเนินการทางวินัย และสั่งลงโทษตามที่กำหนดไว้ในหมวดนี้ต่อไปได้ เสมือนว่าผู้นั้นยังมิได้ออกจากราชการ แต่ต้องสั่งลงโทษ ภายในสามปีนับแต่วันที่ผู้นั้นออกจากราชการ

ฯลฯ

ฯลฯ

^{๑๙}ความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) (เรื่องเสร็จที่ ๑๕๙๐/๒๕๖๔)

แก่ผู้ถูกกล่าวหามากกว่า และโดยที่ข้อ ๒๘^{๒๐} แห่งระเบียบว่าด้วยวินัยและการดำเนินการทางวินัยขององค์การมหาชนดังกล่าวซึ่งใช้บังคับอยู่ในขณะกระทำความผิด ได้กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการดำเนินการทางวินัยแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งออกจากงานไปแล้วไว้เป็นการเฉพาะว่าจะกระทำได้อีกเมื่อได้มีการกล่าวหาในขณะที่ผู้นั้นยังเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ เมื่อข้อหาข้อนี้ปรากฏว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติเมื่อเดือนมิถุนายน ๒๕๕๙ สั่งให้ไต่สวนข้อเท็จจริงกรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่า อดีตเลขาธิการฯ กระทำความผิดตามข้อกล่าวหา หากจะถือเอาวันดังกล่าวซึ่งเป็นวันที่เกิดขึ้นก่อนวันที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีคำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการไต่สวนข้อเท็จจริงเป็นวันที่มีการกล่าวหาพนักงานเจ้าหน้าที่ว่ากระทำความผิด ก็ยังเป็นการดำเนินการภายหลังจากที่ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่งไปแล้ว กรณีจึงไม่เป็นไปตามเงื่อนไขที่องค์การมหาชนดังกล่าวจะสามารถดำเนินการทางวินัยและลงโทษแก่อดีตเลขาธิการฯ ทั้ง ๒ ราย ได้ และเมื่อกรณีนี้ไม่สามารถดำเนินการทางวินัยได้แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องพิจารณาอีกกว่าระเบียบที่ใช้บังคับในภายหลังจะมีหลักเกณฑ์การดำเนินการทางวินัยที่มีผลเป็นคุณแก่ผู้ถูกกล่าวหามากกว่าหรือไม่แต่อย่างใด

๒. กรณีอดีตรองเลขาธิการฯ เมื่อข้อหาข้อนี้ปรากฏว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติเมื่อเดือนมิถุนายน ๒๕๕๙ สั่งให้ไต่สวนข้อเท็จจริงกรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่าอดีตรองเลขาธิการฯ กระทำความผิดตามข้อกล่าวหา หากจะถือเอาวันดังกล่าวซึ่งเป็นวันที่เกิดขึ้นก่อนวันที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีคำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการไต่สวนข้อเท็จจริง เป็นวันที่มีการกล่าวหาพนักงานเจ้าหน้าที่ว่ากระทำความผิด ก็ยังเป็นการดำเนินการภายหลังจากที่ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่งและสถานะการเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ขององค์การมหาชนดังกล่าวแล้ว กรณีจึงไม่เป็นไปตามเงื่อนไขที่เลขาธิการฯ จะสามารถดำเนินการทางวินัยและลงโทษแก่อดีตรองเลขาธิการฯ ตามระเบียบว่าด้วยวินัยและการดำเนินการทางวินัยฯ ขององค์การมหาชนดังกล่าวได้

ข้อเท็จจริง

คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาจำนวนหนึ่ง ฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ฐานไม่ปฏิบัติราชการให้เป็นไปตามกฎหมายระเบียบแบบแผนของทางราชการ เป็นเหตุให้ราชการได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรง และฐานกระทำการอื่นใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๘๔ วรรคสาม มาตรา ๘๕ วรรคสอง และมาตรา ๙๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งเลขาธิการ ก.ค.ศ. ในฐานะผู้บังคับบัญชาได้พิจารณาดำเนินการตามมาตรา ๙๑ (๒) และมาตรา ๙๘ แห่ง พ.ร.บ. ป.ป.ช. และได้สั่งลงโทษไล่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาออกจากราชการตามมติของ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับวินัยและการออกจากราชการ ที่ทำการแทน ก.ค.ศ. แล้ว ต่อมาปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาบางรายซึ่งถูกลงโทษไล่ออกจากราชการตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในกรณีดังกล่าว ออกจากราชการไปแล้วเกินสามปี

^{๒๐}ข้อ ๒๘ พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ใดมีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง หรือถูกฟ้องคดีอาญา หรือต้องหาว่ากระทำความผิดอาญา เว้นแต่ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ แม้ภายหลังผู้นั้นออกจากงานไปแล้ว เว้นแต่ออกจากงานเพราะตาย เลขาธิการมีอำนาจดำเนินการทางวินัยและลงโทษต่อไปได้เสมือนว่าผู้นั้นยังมิได้ออกจากงาน เว้นแต่กรณีที่ผลการสอบสวนพิจารณาปรากฏว่าผู้นั้นกระทำผิดวินัยที่จะต้องลงโทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน กักโทษได้

ประเด็นปัญหาที่ ๑

กรณีที่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาซึ่งถูกคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ได้ออกจากราชการไปเกินสามปีแล้ว ผู้มีอำนาจดำเนินการทางวินัยจะสามารถสั่งลงโทษตามมาตรา ๑๐๒ และมาตรา ๑๐๒/๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาฯ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้หรือไม่

ความเห็น^{๒๑}

มาตรา ๑๐๒/๑^{๒๒} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาฯ กำหนดว่า ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ใดซึ่งออกจากราชการแล้ว การดำเนินการทางวินัยและสั่งลงโทษแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้นั้นให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แต่โดยที่ยังไม่มีการแก้ไขเพิ่มเติม พ.ร.บ. ป.ป.ช. เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการสั่งลงโทษทางวินัยกรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดข้าราชการซึ่งออกจากราชการไว้เป็นการเฉพาะให้สอดคล้องกับการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ การสั่งลงโทษจึงยังต้องเป็นไปตามมาตรา ๑๐๒^{๒๓} แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งเป็นบทบัญญัติ

^{๒๑}ความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๒) เรื่องเสร็จที่ ๒๒๐/๒๕๖๕

^{๒๒}มาตรา ๑๐๒/๑ ในกรณีที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติหรือคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐมีมติชี้มูลความผิดข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ใดซึ่งออกจากราชการแล้ว การดำเนินการทางวินัยและสั่งลงโทษแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้นั้นให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตหรือกฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แล้วแต่กรณี

^{๒๓}มาตรา ๑๐๒ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ใดซึ่งออกจากราชการอันมิใช่เพราะเหตุตาย มีกรณีถูกกล่าวหาเป็นหนังสือก่อนออกจากราชการว่า ขณะรับราชการได้กระทำความผิดหรือละเว้นกระทำการใดอันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ถ้าเป็นการกล่าวหาต่อผู้บังคับบัญชาของผู้นั้นหรือต่อผู้มีหน้าที่สืบสวนสอบสวนหรือตรวจสอบตามกฎหมายหรือระเบียบของทางราชการ หรือเป็นการกล่าวหาของผู้บังคับบัญชาของผู้นั้น หรือมีกรณีถูกฟ้องคดีอาญาหรือต้องหาคดีอาญา ก่อนออกจากราชการว่า ในขณะรับราชการได้กระทำความผิดอาญาอันมิใช่เป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทที่ไม่เกี่ยวกับราชการหรือความผิดลหุโทษ ผู้มีอำนาจดำเนินการทางวินัยมีอำนาจดำเนินการสืบสวนหรือพิจารณา ดำเนินการทางวินัย และสั่งลงโทษตามที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้ต่อไปได้เสมือนว่าผู้นั้นยังมีได้ออกจากราชการ แต่ต้องสั่งลงโทษภายในสามปีนับแต่วันที่ผู้นั้นออกจากราชการ

กรณีตามวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นการกล่าวหา หรือฟ้องคดีอาญาหรือต้องหาคดีอาญาหลังจากที่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ใดออกจากราชการแล้ว ให้ผู้มีอำนาจดำเนินการทางวินัยมีอำนาจดำเนินการสืบสวนหรือพิจารณา ดำเนินการทางวินัย และสั่งลงโทษตามที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้ต่อไปได้เสมือนว่าผู้นั้นยังมีได้ออกจากราชการ โดยต้องเริ่มดำเนินการสอบสวนภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้นั้นออกจากราชการ และต้องสั่งลงโทษภายในสามปีนับแต่วันที่ผู้นั้นออกจากราชการ สำหรับกรณีที่เป็นความผิดที่ปรากฏชัดแจ้งตามมาตรา ๙๘ วรรคเจ็ด จะต้องสั่งลงโทษภายในสามปีนับแต่วันที่ผู้นั้นออกจากราชการ

ที่ใช้บังคับในภายหลังและมีผลเป็นคุณแก่ผู้ถูกกล่าวหามากกว่าบทบัญญัติที่ใช้บังคับอยู่ในขณะกระทำความผิด เมื่อมาตราดังกล่าวกำหนดเงื่อนไขในการส่งโทษข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาซึ่งออกจากราชการ อันมิใช่เพราะเหตุตายว่า ต้องส่งโทษภายในสามปีนับแต่วันที่ผู้นั้นออกจากราชการ ดังนั้น หากข้อเท็จจริงปรากฏว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้นั้นได้ออกจากราชการไปเกินสามปีแล้ว ผู้มีอำนาจดำเนินการทางวินัยย่อมไม่อาจส่งโทษข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษารายดังกล่าวได้

ประเด็นปัญหาที่ ๒

กรณีที่ผู้มีอำนาจดำเนินการทางวินัยไม่สามารถส่งโทษข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาซึ่งออกจากราชการไปเกินสามปีได้ แต่มีการส่งโทษไปแล้ว จะต้องดำเนินการต่อไปอย่างไร

ความเห็น^{๒๔}

เมื่อผู้มีอำนาจดำเนินการทางวินัยไม่อาจส่งโทษทางวินัยแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาซึ่งออกจากราชการไปเกินสามปีได้ แต่ปรากฏว่าได้มีการส่งโทษทางวินัยไปแล้ว คำสั่งลงโทษทางวินัยนั้นจึงเป็นคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่ยังคงมีผลใช้บังคับอยู่จนกว่าจะมีการเพิกถอนตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๒ วรรคสอง^{๒๕} มาตรา ๔๙^{๒๖} และมาตรา ๕๐^{๒๗} แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เมื่อเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นผู้ออกคำสั่งพบว่ามีข้อผิดพลาดในการออกคำสั่งนั้น จึงต้องเพิกถอนคำสั่งของตนเพื่อให้คำสั่งลงโทษไม่มีผลมาตั้งแต่ต้น

(ต่อจากเชิงรรถที่ ๒๓)

ในกรณีที่ศาลปกครองมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้เพิกถอนคำสั่งลงโทษ หรือองค์กรพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัยหรือองค์กรตรวจสอบรายงานการดำเนินการทางวินัยมีคำวินิจฉัยถึงที่สุดหรือมีมติให้เพิกถอนคำสั่งลงโทษตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง เพราะเหตุกระบวนการดำเนินการทางวินัยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้ผู้มีอำนาจดำเนินการทางวินัยดำเนินการทางวินัยให้แล้วเสร็จภายในสองปีนับแต่วันที่คำพิพากษาถึงที่สุด หรือมีคำวินิจฉัยถึงที่สุดหรือมีมติ แล้วแต่กรณี

การดำเนินการทางวินัยตามวรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม ถ้าผลการสอบสวนพิจารณาปรากฏว่าผู้นั้นกระทำผิดวินัยไม่ร้ายแรงก็ให้งดโทษ

ความในมาตรานี้มิให้ใช้บังคับแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาซึ่งถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนตามมาตรา ๑๐๓

^{๒๔}ความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๒) เรื่องเสร็จที่ ๒๒๐/๒๕๖๕

^{๒๕}มาตรา ๔๒ คำสั่งทางปกครองให้มีผลใช้บังคับต่อบุคคลตั้งแต่ขณะที่ผู้นั้นได้รับแจ้งเป็นต้นไป

คำสั่งทางปกครองย่อมมีผลตราบเท่าที่ยังไม่มีการเพิกถอนหรือสิ้นผลลงโดยเจ็อนเวลาหรือโดยเหตุอื่น

ฯลฯ

ฯลฯ

^{๒๖}มาตรา ๔๙ เจ้าหน้าที่หรือผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่อาจเพิกถอนคำสั่งทางปกครองได้ตามหลักเกณฑ์ในมาตรา ๕๑ มาตรา ๕๒ และมาตรา ๕๓ ไม่ว่าจะพ้นขั้นตอนการกำหนดให้อุทธรณ์หรือให้โต้แย้งตามกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นมาแล้วหรือไม่

^{๒๗}มาตรา ๕๐ คำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายอาจถูกเพิกถอนทั้งหมดหรือบางส่วน โดยจะให้มีผลย้อนหลังหรือไม่ย้อนหลังหรือมีผลในอนาคตไปถึงขณะใดขณะหนึ่งตามที่กำหนดได้ แต่ถ้าคำสั่งนั้นเป็นคำสั่งซึ่งเป็นการให้ประโยชน์แก่ผู้รับ การเพิกถอนต้องเป็นไปตามบทบัญญัติมาตรา ๕๑ และมาตรา ๕๒

และแจ้งให้องค์กรตรวจสอบรายงานการดำเนินการทางวินัยตามมาตรา ๑๐๔^{๒๘} หรือองค์กรพิจารณาอุทธรณ์ คำสั่งลงโทษทางวินัยตามมาตรา ๑๒๒^{๒๙} ทราบถึงการไม่มีผลของคำสั่งทางปกครองด้วย

^{๒๘}มาตรา ๑๐๔ เมื่อผู้บังคับบัญชาได้ดำเนินการทางวินัยหรือดำเนินการสอบสวนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ใด หรือสั่งให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาออกจากราชการไปแล้ว ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) การรายงานการดำเนินการทางวินัยไม่ร้ายแรงของผู้บังคับบัญชาตั้งแต่หัวหน้าส่วนราชการหรือผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลงมา เมื่อผู้บังคับบัญชาได้ดำเนินการทางวินัยแล้ว ให้รายงานไปยังหัวหน้าส่วนราชการหรือผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา แล้วแต่กรณี และเมื่อหัวหน้าส่วนราชการหรือผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้รับรายงานแล้วเห็นว่าการยุติเรื่อง การงดโทษ หรือการสั่งลงโทษไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม ก็ให้มีอำนาจสั่งงดโทษ ลดสถานโทษ เพิ่มสถานโทษ เปลี่ยนแปลงและแก้ไขข้อความในคำสั่งเดิม หรือดำเนินการอย่างใดเพิ่มเติมเพื่อประกอบการพิจารณาให้มีความจริงและความยุติธรรมได้ตามควรแก่กรณี และหากเห็นว่ากรณีเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ก็ให้มีอำนาจสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนได้หรือหากเห็นว่าเป็นกรณีที่ไม่วางในอำนาจหน้าที่ของตน ก็ให้แจ้งหรือรายงานไปยังผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจหน้าที่เพื่อดำเนินการตามควรแก่กรณีต่อไป เมื่อหัวหน้าส่วนราชการหรือผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้พิจารณาตามอำนาจหน้าที่แล้วให้เสนอหรือรายงาน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาพิจารณา เมื่อ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาได้พิจารณาแล้ว ให้รายงานไปยังหัวหน้าส่วนราชการพิจารณา แต่ในกรณีที่หัวหน้าส่วนราชการซึ่งได้รับรายงานมีความเห็นขัดแย้งกับมติ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา ให้เสนอ ก.ค.ศ. พิจารณาต่อไป

(๒) การรายงานการดำเนินการทางวินัยอย่างร้ายแรงของผู้บังคับบัญชาตั้งแต่หัวหน้าส่วนราชการหรือผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลงมา เมื่อผู้บังคับบัญชาได้ดำเนินการทางวินัยแล้ว ให้รายงานไปยังหัวหน้าส่วนราชการหรือผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา แล้วแต่กรณี และเมื่อหัวหน้าส่วนราชการหรือผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจารณาตามอำนาจหน้าที่แล้ว ให้รายงาน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา และ ก.ค.ศ. พิจารณาตามลำดับ

สำหรับการดำเนินการทางวินัยของผู้บังคับบัญชาที่มีตำแหน่งเหนือหัวหน้าส่วนราชการหรือผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขึ้นไป และมีใช่เป็นการดำเนินการตามมติของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา ให้รายงาน ก.ค.ศ. พิจารณา

ในการดำเนินการตามมาตรานี้ เมื่อ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา หรือ ก.ค.ศ. พิจารณา และมีมติเป็นประการใดแล้ว ให้ผู้มีอำนาจตามมาตรา ๕๓ หรือหัวหน้าส่วนราชการหรือผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแล้วแต่กรณี สั่งหรือปฏิบัติไปตามนั้น

การรายงานตามมาตรา ๑๒๒ ให้เป็นไปตามระเบียบที่ ก.ค.ศ. กำหนด

^{๒๙}มาตรา ๑๒๒ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ใดถูกสั่งลงโทษปลดออก ไล่ออก หรือถูกสั่งให้ออกจากราชการ ให้มีสิทธิอุทธรณ์หรือร้องทุกข์ แล้วแต่กรณี ต่อ ก.ค.ศ. ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง และให้ ก.ค.ศ. พิจารณาให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวัน

๓

การดำเนินการทางวินัยแก่อดีตข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ช.

๑

**“การดำเนินการทางวินัยต้องเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับ
ว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่นั้น”**

- ในการสั่งลงโทษทางวินัยตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติวินิจฉัยมูลความผิด ต้องเป็นไปตามกฎหมาย (ซึ่งรวมถึงระเบียบ หรือข้อบังคับ) ว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่นั้น เช่น พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ สำหรับข้าราชการพลเรือน หรือ พ.ร.บ. ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ สำหรับข้าราชการตำรวจ
- ไม่อาจอาศัย พ.ร.บ. ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาใช้ในการสั่งลงโทษได้โดยตรง แต่ต้องสั่งลงโทษตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่นั้น

**การดำเนินการทางวินัยต้องมีกฎหมายให้อำนาจ
เป็นไปตามเงื่อนไข และระยะเวลา**

๒

หากไม่มีกฎหมายให้อำนาจในการดำเนินการและลงโทษทางวินัย
หากไม่ดำเนินการตามเงื่อนไขที่กำหนด เช่น ไม่มีการกล่าวหา ก่อนออกจากราชการ
หากไม่ดำเนินการภายในระยะเวลา เช่น ไม่เริ่มสอบสวนภายในระยะเวลาที่กำหนด
หรือไม่ได้ลงโทษภายในระยะเวลาที่กำหนด

ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน ย่อมไม่สามารถดำเนินการ
พิจารณาลงโทษทางวินัยตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลได้

**การไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช.
มีผลอย่างเดียวกับการสอบสวนของผู้บังคับบัญชา**

๓

การไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ชอบด้วยกฎหมายถือเป็น
การไต่สวนของผู้บังคับบัญชา ผู้บังคับบัญชาจึงไม่ต้องดำเนินการ
สอบสวนอีก และสามารถอาศัยสำนวนดังกล่าวมาใช้ในการสั่งลงโทษ
ทางวินัยได้

เอกสารนี้สรุปจากแนวความเห็นในปัจจุบันของคณะกรรมการกฤษฎีกา (จัดทำในเดือนธันวาคม ๒๕๖๔)

OCS

กองกฎหมายการบริหารราชการแผ่นดิน
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

**Better Regulation
for Better Life**

๐ ๒๒๒๒ ๐๒๐๖-๙
www.krisdika.go.th
www.lawreform.go.th
saraban@ocs.go.th

สำนักงานคณะกรรมการ
กฤษฎีกา
Krisdika Connect

ส่วนที่ ๔

**ประเด็นเกี่ยวกับอำนาจของนายกรัฐมนตรีนการสั่งการ
เพื่อให้ดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการตามมติชี้มูลของคณะกรรมการ ป.ป.ช.**

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้สอบสวนแล้วมีมติวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือความผิดที่เกี่ยวเนื่องกัน ถ้าการกระทำนั้นมีมูลความผิดทางวินัย คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะส่งรายงาน ส่วนงานการไต่สวน เอกสารหลักฐาน และคำวินิจฉัยไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนภายในสามสิบวันเพื่อให้ดำเนินการทางวินัยต่อไป เมื่อผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาได้รับส่วนงานการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้ว ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาผู้นั้นจะต้องพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติโดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอีก โดยในการพิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหา ให้ถือว่าส่วนงานการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นส่วนงานสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัยตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหาแล้วแต่กรณี ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๙๑^๑ ประกอบมาตรา ๙๘^๒ แห่ง พ.ร.ป. ป.ป.ช.

เมื่อมีการพิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหาแล้ว ในทางปฏิบัติคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะขอให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนส่งสำเนาคำสั่งลงโทษดังกล่าวให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อเป็นการตรวจสอบว่าผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนได้ดำเนินการทางวินัยตามฐานความผิด

^๑มาตรา ๙๑ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้สอบสวนแล้วมีมติวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือความผิดที่เกี่ยวเนื่องกัน ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ถ้ามีมูลความผิดทางอาญา ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงาน ส่วนงานการไต่สวน เอกสารหลักฐาน สำเนาอิเล็กทรอนิกส์ และคำวินิจฉัยไปยังอัยการสูงสุดภายในสามสิบวัน เพื่อให้อัยการสูงสุดยื่นฟ้องคดีต่อไป

(๒) ถ้ามีมูลความผิดทางวินัย ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงาน ส่วนงานการไต่สวน เอกสารหลักฐาน และคำวินิจฉัยไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนภายในสามสิบวันเพื่อให้ดำเนินการทางวินัยต่อไป

^๒มาตรา ๙๘ เมื่อผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาได้รับส่วนงานการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๙๑ แล้ว ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาผู้นั้นพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติโดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอีก โดยในการพิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหา ให้ถือว่าส่วนงานการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นส่วนงานสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัยตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหาแล้วแต่กรณี

ฯลฯ

ฯลฯ

การดำเนินการทางวินัยตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนพิจารณาสั่งลงโทษผู้ถูกกล่าวหาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนได้รับแจ้งมติที่ได้ขอให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาทบทวนตามมาตรา ๙๙ วรรคสอง ทั้งนี้ ไม่ว่าผู้ถูกกล่าวหาผู้นั้นจะพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐก่อนหรือหลังที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติวินิจฉัยมูลความผิด เว้นแต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีมติเมื่อพ้นกำหนดเวลาตามมาตรา ๙๘ แล้ว แต่ไม่เป็นการตัดอำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะดำเนินการเพื่อดำเนินคดีอาญาต่อไป

ฯลฯ

ฯลฯ

ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติหรือไม่ หรือการดำเนินการทางวินัยนั้นถูกต้องหรือไม่เหมาะสมหรือไม่ โดยในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าการดำเนินการทางวินัยไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม มาตรา ๑๐๐^๓ วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ. ป.ป.ช. ได้กำหนดหลักการสำคัญให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถเสนอความเห็นไปยังนายกรัฐมนตรี เพื่อให้นายกรัฐมนตรีสั่งการให้มีการดำเนินการทางวินัยได้ตามที่เห็นสมควร อย่างไรก็ตามการใช้อำนาจสั่งการของนายกรัฐมนตรีตามบทบัญญัติดังกล่าวจะต้องพิจารณาอย่างรอบด้านภายใต้กรอบของกฎหมายที่ให้อำนาจนายกรัฐมนตรีในการสั่งการ และกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารงานบุคคลของเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นด้วย

เอกสารในส่วนที่ ๔ นี้ จึงได้สรุปความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาจากข้อเท็จจริงในทางปฏิบัติที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าการดำเนินการทางวินัยของหน่วยงานของรัฐไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม และได้ส่งเรื่องให้นายกรัฐมนตรีสั่งการตามที่เห็นสมควร โดยมีประเด็นพิจารณาว่านายกรัฐมนตรีจะมีอำนาจสั่งการในเรื่องดังกล่าวได้เพียงใด อย่างไร ทั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติให้แก่หน่วยงานของรัฐต่อไป

ข้อเท็จจริง

กรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดว่าข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษากระทำความผิดทางวินัย และส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติ แต่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเห็นว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการไต่สวนข้อเท็จจริงอันเป็นการเริ่มดำเนินการทางวินัยเมื่อพ้นระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่ข้าราชการดังกล่าวพ้นจากราชการ ตามมาตรา ๕๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ดังนั้น จึงไม่อาจดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการดังกล่าวได้ หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าการดำเนินการทางวินัยของผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม และได้ส่งเรื่องให้นายกรัฐมนตรีพิจารณาสั่งการตามที่เห็นสมควรตามมาตรา ๑๐๐ วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ. ป.ป.ช. นายกรัฐมนตรีจะมีอำนาจพิจารณาสั่งการอย่างไร

^๓มาตรา ๑๐๐ ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนหรือผู้ใดไม่ดำเนินการตามมาตรา ๙๘ โดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ถือว่าผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนจงใจปฏิบัติหน้าที่ขัดต่อกฎหมายหรือกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหา

ในกรณีตามวรรคหนึ่งหรือในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าการดำเนินการทางวินัยไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม ให้เสนอความเห็นไปยังนายกรัฐมนตรีและให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งการตามที่เห็นสมควร หรือในกรณีจำเป็น คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะขอให้คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนหรือคณะกรรมการอื่นซึ่งมีหน้าที่ควบคุมดูแลการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือคณะกรรมการที่ทำหน้าที่บริหารรัฐวิสาหกิจ หรือผู้สั่งแต่งตั้งกรรมการ อนุกรรมการ ลูกจ้างของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ แล้วแต่กรณี พิจารณาดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจให้ถูกต้องเหมาะสมต่อไปได้ เว้นแต่ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาผู้นั้นเป็นข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ ศาลยุติธรรม ข้าราชการตุลาการศาลปกครองตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง หรือข้าราชการอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งความเห็นไปยังประธานกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม ประธานกรรมการตุลาการศาลปกครอง หรือประธานกรรมการอัยการ แล้วแต่กรณี

ประเด็นปัญหา

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าการดำเนินการทางวินัยของหน่วยงานของรัฐไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม และได้ส่งเรื่องให้นายกรัฐมนตรีพิจารณาสั่งการตามที่เห็นสมควรตามมาตรา ๑๐๐ วรรคสอง นายกรัฐมนตรีจะมีอำนาจพิจารณาสั่งการอย่างไร

ความเห็น

การที่ผู้บังคับบัญชาจะสามารถดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้เพียงใดและอย่างไร ย่อมต้องเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของข้าราชการนั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนไม่อาจดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการดังกล่าวได้ตามกฎหมาย เนื่องจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการไต่สวนข้อเท็จจริงเมื่อพ้นระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่ข้าราชการดังกล่าวพ้นจากราชการตามมาตรา ๕๓^๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาฯ แม้คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะเห็นว่าการดำเนินการทางวินัยของผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนนั้นไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม กรณีนี้นายกรัฐมนตรีก็ไม่อาจสั่งการเพื่อให้มีการดำเนินการทางวินัยกับข้าราชการนั้นเป็นอย่างอื่นได้อีก เนื่องจากมาตรา ๑๐๐^๕ วรรคสอง มิได้ให้อำนาจนายกรัฐมนตรีในการพิจารณาสั่งการเพื่อลงโทษทางวินัยแก่ข้าราชการได้เป็นกรณีพิเศษนอกเหนือจากที่กฎหมายบัญญัติไว้

^๕มาตรา ๕๓ ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาซึ่งพ้นจากราชการอันมิใช่เพราะเหตุตาย อาจถูกดำเนินการทางวินัยเพราะมีการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงก่อนพ้นจากราชการได้ แต่ต้องดำเนินการทางวินัยภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พ้นจากราชการ ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในข้อบังคับที่ออกตามมาตรา ๑๗

^๕โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓, ข้างต้น

๔

อำนาจสั่งการของ **นายกรัฐมนตรี** เพื่อให้ดำเนินการทางวินัยตามมติคณะกรรมการ ป.ป.ช. (ม.๑๐๐)

๑ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลวินัย

คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดวินัย และส่งคำวินิจฉัยไปยังผู้บังคับบัญชา/ผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอน

๒ พิจารณาสั่งลงโทษทางวินัย

การสั่งลงโทษทางวินัยต้องเป็นไปตามกฎหมาย (ซึ่งรวมถึงระเบียบหรือข้อบังคับ) ว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่นั้น

๒

๓ รายงานการดำเนินการทางวินัย

หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าการดำเนินการทางวินัยไม่ถูกต้อง/ไม่เหมาะสม ให้เสนอความเห็นไปยังนายกรัฐมนตรี

๓

๔ อำนาจสั่งการของนายกรัฐมนตรี

สั่งการตามที่เห็นสมควร แต่ต้องเป็นไปตามที่กฎหมายว่าด้วยการบริหารงานบุคคลกำหนดไว้ เนื่องจาก ม. ๑๐๐ พ.ร.ป. ป.ป.ช. ไม่ได้ให้อำนาจสั่งการได้เป็นพิเศษ นอกเหนือจากที่กฎหมายบัญญัติ

๔

นรม.

เอกสารนี้สรุปจากแนวความเห็นในปัจจุบันของคณะกรรมการกฤษฎีกา (จัดทำในเดือนธันวาคม ๒๕๖๔)

กองกฎหมายการบริหารราชการแผ่นดิน
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

Better Regulation
for Better Life

๐ ๒๒๒๒ ๐๒๐๖-๙

www.krisdika.go.th
www.lawreform.go.th

saraban@ocs.go.th

สำนักงานคณะกรรมการ
กฤษฎีกา
Krisdika Connect

ส่วนที่ ๕

ประเด็นเกี่ยวกับการส่งเรื่องที่มีใช้ความผิดร้ายแรง หรือเรื่องที่ไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจ
ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้หน่วยงาน/ผู้บังคับบัญชา/ผู้มีอำนาจแต่งตั้งหรือถอดถอน ดำเนินการทางวินัย

โดยหลักกฎหมายว่าด้วยการบริหารงานบุคคล เมื่อมีเจ้าหน้าที่ของรัฐถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่ต้องดำเนินการทางวินัย แต่หากเป็นกรณีการกล่าวหาว่ากระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ทั้งความผิดทางวินัยและทางอาญา ซึ่งเป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการไต่สวนและวินิจฉัย ก็ต้องส่งเรื่องไปยังคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทุกกรณี และเมื่อเป็นเรื่องกล่าวหาว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดจึงมีทั้งเรื่องที่มีมูลความจริงบ้าง ไม่มีมูลความจริงบ้าง ทำให้มีเรื่องกล่าวหาว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นจำนวนมาก ดังนั้น มาตรา ๖๔^๑ จึงกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถส่งเรื่องที่มีใช้ความผิดร้ายแรง และเรื่องที่ไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการทางวินัยตามหน้าที่และอำนาจได้ เพื่อแบ่งเบาภาระหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้พิจารณาเรื่องที่มีความสำคัญ ส่วนเรื่องที่มีใช้ความผิดร้ายแรงให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการทางวินัยได้

เอกสารในส่วนที่ ๕ นี้ ได้สรุปความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกาจากข้อเท็จจริงในทางปฏิบัติที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งเรื่องกล่าวหาว่าเจ้าหน้าที่กระทำความผิดให้นายกรัฐมนตรีพิจารณาดำเนินการทางวินัย โดยอ้างมาตรา ๖๔ อยู่บ่อยครั้ง ในประเด็นว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องดำเนินการอย่างไรก่อน หรือไม่ เพื่อให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดว่าเรื่องที่จะส่งไปนั้นเป็นเรื่องที่มีใช้ความผิดร้ายแรงหรือไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และประเด็นนายกรัฐมนตรีเป็นผู้บังคับบัญชาซึ่งจะมีหน้าที่และอำนาจพิจารณาดำเนินการทางวินัยแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้หรือไม่

ข้อเท็จจริง

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับเรื่องกล่าวหาคณะกรรมการ ก. ว่าปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ จึงส่งเรื่องให้นายกรัฐมนตรีในฐานะผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนดำเนินการทางวินัยตามหน้าที่และอำนาจตามมาตรา ๖๔

ประเด็นปัญหาที่ ๑

ก่อนจะส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการทางวินัยตามหน้าที่และอำนาจตามมาตรา ๖๔ แห่ง พ.ร.บ. ป.ป.ช. คณะกรรมการ ป.ป.ช. ต้องดำเนินการไต่สวนและวินิจฉัยจนได้ความว่า เรื่องที่มีการกล่าวหาเป็นความผิดร้ายแรง หรือมีได้อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เสียก่อนหรือไม่ อย่างไร

^๑มาตรา ๖๔ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาเห็นว่าเรื่องที่มีการกล่าวหาเรื่องใดมิใช่เป็นความผิดร้ายแรง หรือกล่าวหาในเรื่องที่มีได้อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งหรือถอดถอนของผู้ถูกร้องดำเนินการทางวินัยไปตามหน้าที่และอำนาจก็ได้

ความเห็น

มาตรา ๖๔^๒ แห่ง พ.ร.ป. ป.ป.ช. มีความมุ่งหมายเพื่อให้เป็นทางออกที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะร่วมกับผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ในการกำกับดูแลการป้องกันและปราบปรามการทุจริตหรือประพฤติมิชอบให้มีการดำเนินการตามควรแก่กรณี โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ดำเนินการในทุกเรื่อง บทบัญญัติมาตรา ๖๔ จึงให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการในเรื่องที่มีลักษณะแห่งความผิดหรือการกระทำไม่ร้ายแรง หรือไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพราะผู้บังคับบัญชาก็มีหน้าที่โดยตรงที่จะดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาอยู่ด้วยแล้ว ดังนั้น เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่า กรณีใดเป็นเรื่องที่ไม่ร้ายแรง หรือไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงย่อมมีอำนาจที่จะส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการต่อไปตามหน้าที่และอำนาจ โดยไม่จำเป็นต้องดำเนินการไต่สวนตามขั้นตอนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก่อน เพราะถ้าได้ดำเนินการตามขั้นตอนจนถึงขั้นชี้มูลความผิดแล้ว ก็ไม่มีเหตุอันใดที่จะส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาไปดำเนินการสอบสวนใหม่ ในกรณีเช่นนั้นผู้บังคับบัญชาจะต้องดำเนินการลงโทษโดยไม่ต้องสอบสวนอีก

ประเด็นปัญหาที่ ๒

กรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งเรื่องกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐว่าปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบให้นายกรัฐมนตรีดำเนินการทางวินัยนั้น เป็นหน้าที่ของนายกรัฐมนตรีที่จะต้องพิจารณาดำเนินการในเรื่องนี้ หรือไม่

ความเห็น

กฎหมายว่าด้วยการบริหารงานบุคคลส่วนใหญ่ได้วางเป็นหลักการไว้ว่า “เมื่อมีการกล่าวหาหรือมีกรณีเป็นที่สงสัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิด ผู้บังคับบัญชาย่อมมีหน้าที่จะต้องดำเนินการทางวินัยในทันที” โดยไม่ต้องคำนึงว่าผู้กล่าวหาเป็นใคร มีอำนาจหรือไม่ หรือเหตุแห่งการสงสัยนั้นมาจากที่ใด ในกรณีที่หาหรือมานี้ หากนายกรัฐมนตรีเป็นผู้บังคับบัญชาโดยตรงของผู้ถูกกล่าวหา นายกรัฐมนตรีก็ต้องสั่งการให้มีการดำเนินการทางวินัยตามควรแก่กรณีต่อไป หากนายกรัฐมนตรีมิได้เป็นผู้บังคับบัญชาโดยตรงของผู้ถูกกล่าวหา ก็ต้องสั่งการให้ผู้บังคับบัญชาโดยตรงของผู้ถูกกล่าวหาดำเนินการทางวินัยต่อไป

^๒โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

ประเด็นปัญหาที่ ๓

กรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. กล่าวหาว่า คณะกรรมการ ก. กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะส่งเรื่องที่มีการกล่าวหาให้นายกรัฐมนตรีในฐานะผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งหรือถอดถอนดำเนินการทางวินัยได้หรือไม่

ความเห็น

กรณีตามที่หารือมานี้เป็นกรณีที่กฎหมายกำหนดให้มีคณะกรรมการ ก. โดยกำหนดกระบวนการได้มาและการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการไว้เป็นการเฉพาะ นายกรัฐมนตรีเป็นแต่เพียงผู้เสนอเรื่องเพื่อให้มีการแต่งตั้งกรรมการ ดังนั้น นายกรัฐมนตรีจึงไม่ได้อยู่ในฐานะเป็นผู้บังคับบัญชาหรือเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งหรือถอดถอนที่มีอำนาจดำเนินการทางวินัยกับกรรมการตามที่สำนักงาน ป.ป.ช. ส่งเรื่องมาให้ นายกรัฐมนตรีพิจารณาดำเนินการตามมาตรา ๖๔^๓ นอกจากนี้ กฎหมายยังกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจโดยตรงสำหรับคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะดำเนินการในกรณีที่มีการกล่าวหาคณะกรรมการตามที่หารือไว้เป็นการเฉพาะ นอกเหนือจากหน้าที่และอำนาจที่ได้กำหนดไว้แล้วในรัฐธรรมนูญและ พ.ร.ป. ป.ป.ช. เช่นเดียวกับการกำหนดกลไกการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ได้กำหนดไว้เป็นการเฉพาะในมาตรา ๒๓๖^๔ ของรัฐธรรมนูญ นายกรัฐมนตรีจึงชอบที่จะให้ส่งเรื่องคืนคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อให้ดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายต่อไป

^๓โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^๔มาตรา ๒๓๖ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภาหรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าสองหมื่นคน มีสิทธิเข้าชื่อกล่าวหาว่ากรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติผู้ใดกระทำการตามมาตรา ๒๓๔ (๑) โดยยื่นต่อประธานรัฐสภาพร้อมด้วยหลักฐานตามสมควร หากประธานรัฐสภาเห็นว่ามิเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำตามที่ถูกกล่าวหา ให้ประธานรัฐสภาเสนอเรื่องไปยังประธานศาลฎีกาเพื่อตั้งคณะผู้ไต่สวนอิสระจากผู้ซึ่งมีความเป็นกลางทางการเมืองและมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ เพื่อไต่สวนหาข้อเท็จจริง

๕

การดำเนินการทางวินัยเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้บังคับบัญชา

- เมื่อมีการกล่าวหาหรือมีกรณีเป็นที่สงสัยว่าเจ้าหน้าที่กระทำความผิด ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่จะต้องดำเนินการทางวินัยในทันที โดยไม่ต้องคำนึงว่าผู้กล่าวหาเป็นใคร มีอำนาจหรือไม่ หรือเหตุแห่งการสงสัยนั้นมาจากที่ใด
- ถ้ามีการกล่าวหาต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. และคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่า เป็นเรื่องที่ไม่ร้ายแรง หรือไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจ โดยไม่จำเป็นต้องดำเนินการไต่สวนตามขั้นตอนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ก่อน (ม. ๖๔ แห่ง พ.ร.ป. ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ)

ถ้ามีกรณีกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐว่าปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ ให้นายกรัฐมนตรีดำเนินการทางวินัย

หากนายกรัฐมนตรีเป็นผู้บังคับบัญชา โดยตรงของผู้ถูกกล่าวหา ต้องสั่งการให้ดำเนินการทางวินัยตามควรแก่กรณี

หากนายกรัฐมนตรีมิได้เป็นผู้บังคับบัญชา โดยตรงของผู้ถูกกล่าวหา ต้องสั่งการให้ผู้บังคับบัญชาโดยตรงดำเนินการทางวินัย

คณะกรรมการที่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดกระบวนมาได้มาและการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการไว้เป็นการเฉพาะ นายกรัฐมนตรีเป็นแต่เพียงผู้เสนอเรื่องเพื่อให้มีการแต่งตั้งกรรมการ ดังนั้น นายกรัฐมนตรีจึงไม่ได้อยู่ในฐานะเป็นผู้บังคับบัญชาหรือเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งหรือถอดถอนที่มีอำนาจดำเนินการทางวินัยกับคณะกรรมการนั้นได้

กองกฎหมายการบริหารราชการแผ่นดิน
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

Better Regulation
for Better Life

เอกสารนี้สรุปจากแนวความเห็นในปัจจุบันของคณะกรรมการกฤษฎีกา (จัดทำในเดือนธันวาคม ๒๕๖๔)

๐ ๒๒๒๒ ๐๒๐๖-๙
www.krisdika.go.th
www.lawreform.go.th
saraban@ocs.go.th

สำนักงานคณะกรรมการ
กฤษฎีกา
Krisdika Connect

ส่วนที่ ๖

ประเด็นเกี่ยวกับการหยุดปฏิบัติหน้าที่และการพ้นจากตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีคำวินิจฉัยว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐมีมูลความผิดอาญา และอัยการสูงสุดได้ดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลที่มีเขตอำนาจ ต่อมาเมื่อศาลได้มีคำสั่งประทับฟ้อง คดีดังกล่าวแล้ว ส่งผลให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหาต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ โดยมาตรา ๙๓^๑ แห่ง พ.ร.บ. ป.ป.ช. บัญญัติให้นำมาตรา ๘๑^๒ ซึ่งเป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการหยุดปฏิบัติหน้าที่และการพ้นจากตำแหน่งของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมาใช้บังคับแก่การหยุดปฏิบัติหน้าที่และการพ้นจากตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยโดยอนุโลม ซึ่งมาตรา ๘๑ แห่ง พ.ร.บ. ป.ป.ช. บัญญัติว่า ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองประทับฟ้อง ให้ผู้ถูกกล่าวหาหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีคำพิพากษา เว้นแต่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น และในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา ให้ผู้ต้องคำพิพากษานั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่

ในกรณีของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง การหยุดปฏิบัติหน้าที่และการพ้นจากตำแหน่งเป็นไปโดยผลของกฎหมาย เมื่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองประทับฟ้องแล้ว จะมีผลให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่โดยไม่จำเป็นต้องดำเนินการใด ๆ ต่อไป แต่ในกรณีของเจ้าหน้าที่ของรัฐ เมื่อศาลอาญาประทับฟ้องแล้วโดยไม่มีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ซึ่งจะส่งผลให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหาต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีคำพิพากษา การหยุดปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหา ซึ่งเป็นไปตามมาตรา ๙๓ ประกอบกับมาตรา ๘๑ แห่ง พ.ร.บ. ป.ป.ช. นั้น เป็นไปโดยผลของกฎหมายโดยไม่จำเป็นต้องดำเนินการใด ๆ อีกต่อไป เช่นเดียวกับการหยุดปฏิบัติหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหาจะต้องมีคำสั่งหรือดำเนินการตามกฎหมายเกี่ยวกับบริหารงานบุคคลให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นหยุดปฏิบัติหน้าที่อีกหรือไม่ และการรับเงินเดือน ค่าตอบแทน หรือสิทธิประโยชน์อื่นใดในระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่จะเป็นอย่างไร

ต่อมาหากศาลมีคำพิพากษาว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา และคดีถึงที่สุดแล้ว ส่งผลให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นต้องพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่ ตามมาตรา ๙๓ ประกอบกับมาตรา ๘๑ แห่ง พ.ร.บ. ป.ป.ช. การพ้นจากตำแหน่งจะเป็นไปโดยผลของกฎหมาย

^๑มาตรา ๙๓ เมื่ออัยการสูงสุดได้รับสำนวนคดีอาญาตามมาตรา ๙๑ ให้อัยการสูงสุดพิจารณา เพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลที่มีเขตอำนาจภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ได้รับสำนวน

ให้นำความในมาตรา ๗๗ มาตรา ๗๘ มาตรา ๘๐ มาตรา ๘๑ มาตรา ๘๒ มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๔ มาตรา ๘๕ และมาตรา ๘๖ มาใช้บังคับกับการดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยโดยอนุโลม

^๒มาตรา ๘๑ ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองประทับฟ้องตามมาตรา ๗๗ ให้ผู้ถูกกล่าวหาหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีคำพิพากษา เว้นแต่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา ให้ผู้ต้องคำพิพากษานั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่ และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น และจะเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาไม่เกินสิบปีด้วยหรือไม่ก็ได้

ผู้ใดถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งไม่ว่าในกรณีใด ผู้นั้นไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตลอดไป และไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ

หรือผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นจะต้องมีคำสั่งหรือดำเนินการตามกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่งหรือไม่ อย่างไร

เอกสารในส่วนที่ ๖ นี้ เป็นการสรุปข้อเท็จจริง ประเด็นปัญหา และแนวความเห็นจากเรื่องเสร็จที่คณะกรรมการกฤษฎีกาได้เคยให้ความเห็นไว้เกี่ยวกับการหยุดปฏิบัติหน้าที่และการพ้นจากตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๙๓^๓ ประกอบกับมาตรา ๘๑^๔ แห่ง พ.ร.ป. ป.ป.ช. ว่า ในกรณีที่ศาลอาญาประทับฟ้องแล้ว ส่งผลให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหาต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ ผู้บังคับบัญชาต้องดำเนินการอย่างไร และต่อมาหากศาลมีคำพิพากษาว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นกระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา และคดีถึงที่สุดแล้ว ส่งผลให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นต้องพ้นจากตำแหน่ง ผู้บังคับบัญชาจะต้องดำเนินการอย่างไรต่อไป

ข้อเท็จจริง

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติชี้มูลความผิดข้าราชการสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดว่า มีมูลความผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี หรือนโยบายของรัฐบาล อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง และมีมูลความผิดอาญาตามมาตรา ๑๕๗ และมาตรา ๑๖๒ (๑) (๔) แห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งในส่วนของการดำเนินคดีอาญา ศาลอาญาได้มีคำสั่งประทับฟ้อง เป็นเหตุให้นายกองคการบริหารส่วนจังหวัดมีหนังสือแจ้งให้ข้าราชการหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๙๓ ประกอบกับมาตรา ๘๑ แห่ง พ.ร.ป. ป.ป.ช. ต่อมาศาลอาญาได้มีคำพิพากษาว่า ข้าราชการผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดอาญา แต่โทษจำคุกให้รอการลงโทษ และคดีถึงที่สุดแล้ว นายกองคการบริหารส่วนจังหวัดในฐานะผู้บังคับบัญชาต้องดำเนินการอย่างไรต่อไป

ประเด็นปัญหาที่ ๑

เมื่อศาลประทับฟ้องโดยมิได้มีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ส่งผลให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหาต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีคำพิพากษามาตรา ๙๓ ประกอบกับมาตรา ๘๑ แห่ง พ.ร.ป. ป.ป.ช. แล้วผู้บังคับบัญชาต้องมีคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นหยุดปฏิบัติหน้าที่อีกหรือไม่ อย่างไร

ความเห็น^๕

มาตรา ๘๑ แห่ง พ.ร.ป. ป.ป.ช. เป็นบทบัญญัติที่ใช้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เมื่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองประทับฟ้อง จึงมีผลให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่โดยไม่จำเป็นต้องดำเนินการใด ๆ ต่อไป แต่กรณีตามที่หารือนี้เป็นการนำบทบัญญัติที่ใช้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมาใช้บังคับแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐโดยอนุโลมตามมาตรา ๙๓ วรรคสอง

^๓โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^๔โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

^๕ความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) (เรื่องเสร็จที่ ๑๓๓๙/๒๕๖๓)

แห่ง พ.ร.บ. ป.ป.ช. ที่ให้นำมาตรา ๘๑^๖ มาใช้บังคับแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ถูกฟ้องคดีตามมาตรา ๙๑^๗ แห่ง พ.ร.บ. ป.ป.ช. ด้วยโดยอนุโลม การนำมาใช้บังคับจึงต้องปรับใช้ให้สอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการนั้น ๆ ด้วย

เมื่อมาตรา ๑๕^๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดให้การออกคำสั่งเกี่ยวกับการบรรจุและแต่งตั้ง การย้าย การโอน การรับโอน การเลื่อนระดับ การเลื่อนขั้นเงินเดือน การสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ หรือการอื่นใดที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล เป็นอำนาจของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และข้อเท็จจริงปรากฏว่าข้าราชการสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดถูกดำเนินคดีอาญา และศาลได้มีคำสั่งประทับฟ้องคดีอาญาไว้แล้ว นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดจึงต้องมีคำสั่งตามกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล เพื่อให้ข้าราชการซึ่งถูกฟ้องคดีหยุดปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้สอดคล้องกับผลตามมาตรา ๙๓^๙ ประกอบกับ มาตรา ๘๑ แห่ง พ.ร.บ. ป.ป.ช.

ประเด็นปัญหาที่ ๒

การรับเงินเดือน ค่าตอบแทน หรือสิทธิประโยชน์อื่นใดในระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่เป็นอย่างไ

ความเห็น^{๑๐}

การจ่ายเงินเดือน ค่าตอบแทน หรือสิทธิประโยชน์อื่นใดในระหว่างที่ต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่นั้น ย่อมเป็นไปตามกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งถูกสั่งให้หยุดปฏิบัติหน้าที่

^๖โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

^๗มาตรา ๙๑ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้สวนแล้วมีมติวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือความผิดที่เกี่ยวข้องกัน ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ถ้ามีมูลความผิดทางอาญา ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงาน ส่วนการไต่สวน เอกสารหลักฐาน สำเนาอิเล็กทรอนิกส์ และคำวินิจฉัยไปยังอัยการสูงสุดภายในสามสิบวัน เพื่อให้อัยการสูงสุดยื่นฟ้องคดีต่อไป

(๒) ถ้ามีมูลความผิดทางวินัย ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงาน ส่วนการไต่สวน เอกสารหลักฐาน และคำวินิจฉัยไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนภายในสามสิบวันเพื่อให้ดำเนินการทางวินัยต่อไป

^๘มาตรา ๑๕ การออกคำสั่งเกี่ยวกับการบรรจุและแต่งตั้ง การย้าย การโอน การรับโอน การเลื่อนระดับ การเลื่อนขั้นเงินเดือน การสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ หรือการอื่นใด ที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล ให้เป็นอำนาจของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดกำหนด แต่สำหรับการออกคำสั่งแต่งตั้ง และการให้ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดพ้นจากตำแหน่ง ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดก่อน

อำนาจในการดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลตามวรรคหนึ่ง นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด อาจมอบหมายให้ผู้บังคับบัญชาข้าราชการในตำแหน่งใดขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแห่งนั้นเป็นผู้ใช้อำนาจแทน นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดกำหนด

^๙โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^{๑๐}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๕, ข้างต้น

ประเด็นปัญหาที่ ๓

เมื่อศาลมีคำพิพากษาว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา และคดีถึงที่สุดแล้ว ส่งผลให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นต้องพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่ ตามมาตรา ๙๓ ประกอบกับมาตรา ๘๑ แห่ง พ.ร.ป. ป.ป.ช. แล้ว สถานะความเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐของผู้นั้นจะต้องสิ้นสุดลง ส่งผลให้ต้องพ้นจากตำแหน่งหรือไม่ และต้องอยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับอื่นว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหาด้วยหรือไม่ ผู้บังคับบัญชาโดยความเห็นชอบขององค์กรบริหารงานบุคคลจะต้องมีคำสั่งให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งอีกหรือไม่ อย่างไร

ความเห็น^{๑๑}

การนำมาตรา ๘๑^{๑๒} แห่ง พ.ร.ป. ป.ป.ช. มาบังคับใช้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของข้าราชการผู้นั้นด้วย ประกอบกับมาตรา ๑๕^{๑๓} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นฯ กำหนดให้การออกคำสั่งให้ออกจากราชการเป็นอำนาจของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด แต่สำหรับการสั่งให้ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดพ้นจากตำแหน่งต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดก่อน ดังนั้น เมื่อศาลได้มีคำพิพากษาว่าข้าราชการกระทำความผิดอาญา แต่โทษจำคุกให้รอการลงโทษ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดจึงต้องมีคำสั่งให้ข้าราชการผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันที่หยุดปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้สอดคล้องกับผลตามมาตรา ๙๓^{๑๔} ประกอบกับมาตรา ๘๑ แห่ง พ.ร.ป. ป.ป.ช. สำหรับการออกคำสั่งของผู้บังคับบัญชาก็ดี การให้ความเห็นชอบขององค์กรกลางบริหารงานบุคคลในกรณีดังกล่าวก็ดี เป็นหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย มิใช่ดุลพินิจที่จะพิจารณาตามที่เห็นสมควรได้

^{๑๑}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๕, ข้างต้น

^{๑๒}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

^{๑๓}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๘, ข้างต้น

^{๑๔}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

ข้อเท็จจริง

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติชี้มูลความผิดผู้บริหารท้องถิ่นในความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ตามประมวลกฎหมายอาญา และต่อมาศาลอาญาคดีทุจริต และประพฤติมิชอบได้ประทับฟ้องในคดีอาญาตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติชี้มูลความผิดผู้ถูกกล่าวหา ซึ่งมาตรา ๙๓ วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ. ป.ป.ช. กำหนดให้นำความในมาตรา ๘๑ ซึ่งเป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการหยุดปฏิบัติหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมาใช้บังคับแก่การหยุดปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งรวมถึงผู้บริหารท้องถิ่นด้วยโดยอนุโลม อย่างไรก็ตาม ผู้บริหารท้องถิ่นถูกคณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดจากการกระทำความผิดที่ได้กระทำไว้ในวาระก่อน และต่อมาได้รับเลือกตั้งให้เป็นผู้บริหารท้องถิ่น ดังกล่าวอีกระหน่ง ผู้บริหารท้องถิ่นผู้ถูกกล่าวหาจะต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ และผู้กำกับดูแลจะต้องดำเนินการอย่างไรต่อไป

ประเด็นปัญหาที่ ๑

เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติชี้มูลความผิดผู้บริหารท้องถิ่นในความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ตามประมวลกฎหมายอาญา และต่อมาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบได้ประทับฟ้องในคดีอาญาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิด โดยที่ผู้ถูกกล่าวหาได้พ้นจากตำแหน่งเดิมไปแล้ว และได้รับการเลือกตั้งใหม่และอยู่ระหว่างการดำรงตำแหน่งเดิมในวาระใหม่ นั้น ผู้ถูกกล่าวหาจะต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๙๓ ประกอบกับมาตรา ๘๑ แห่ง พ.ร.บ. ป.ป.ช. หรือไม่

ความเห็น^{๑๔}

เจตนารมณ์ประการหนึ่งของมาตรา ๙๓^{๑๖} ประกอบกับมาตรา ๘๑^{๑๗} ที่กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ ก็เพราะว่าในกรณีที่ศาลพิพากษาว่าผู้นั้นกระทำความผิดจะมีผลทำให้บุคคลนั้นหมดสิทธิที่จะสมัครรับเลือกตั้งหรือเข้าดำรงตำแหน่งนั้นอีกต่อไป การให้หยุดปฏิบัติหน้าที่ไว้จึงเป็นการยุติความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นในภายหลัง ดังนั้น ไม่ว่าผู้ถูกกล่าวหาจะพ้นจากตำแหน่งและกลับมาดำรงตำแหน่งเดิมใหม่ในอีกระหน่ง จึงมิได้ทำให้การต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามผลของกฎหมายเปลี่ยนแปลงไป นอกจากเหตุผลดังกล่าวแล้ว ยังเป็นการป้องกันมิให้มีการใช้อำนาจหรือการสั่งการใด ๆ ที่อาจมีปัญหาคความชอบด้วยกฎหมายได้ ดังนั้น กรณีผู้ถูกกล่าวหาซึ่งถูกศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบได้ประทับฟ้องในคดีอาญาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติชี้มูลความผิด โดยที่ผู้ถูกกล่าวหาได้พ้นจากตำแหน่งเดิมไปแล้ว และอยู่ระหว่างการดำรงตำแหน่งเดิมในวาระใหม่ จึงต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่โดยผลของมาตรา ๙๓ ประกอบกับมาตรา ๘๑ แห่ง พ.ร.บ. ป.ป.ช.

^{๑๔}ความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) (เรื่องเสร็จที่ ๑๔๘๖/๒๕๖๕)

^{๑๖}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^{๑๗}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

ประเด็นปัญหาที่ ๒

เมื่อศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบได้ประทับฟ้องแล้ว ผู้กำกับดูแลผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องมีคำสั่งให้หยุดปฏิบัติหน้าที่อีกหรือไม่

ความเห็น^{๑๔}

เมื่อการหยุดปฏิบัติหน้าที่เป็นไปโดยผลของมาตรา ๙๓^{๑๕} ประกอบกับมาตรา ๘๑^{๑๖} แล้วผู้กำกับดูแลจึงไม่ต้องมีคำสั่งให้ผู้บริหารท้องถิ่นผู้ถูกกล่าวหาหยุดปฏิบัติหน้าที่อีก แต่ผู้กำกับดูแลยังคงมีหน้าที่ที่จะต้องดูแลให้มีการหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามผลของกฎหมายอย่างเคร่งครัด

^{๑๔}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑๕, ข้างต้น

^{๑๕}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^{๑๖}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

๖

การหยุดปฏิบัติหน้าที่และการพ้นจากตำแหน่ง ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑

๑

คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิด
เจ้าหน้าที่ว่า มีมูลความทางผิดอาญา

ศาลอาญาประทับฟ้อง

๒

๓

ผู้บังคับบัญชาต้องมีคำสั่งตามกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล
ให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นหยุดปฏิบัติหน้าที่
ตามมาตรา ๘๑

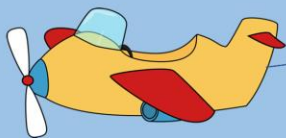

ต่อมาศาลอาญามีคำพิพากษาว่า เจ้าหน้าที่
กระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา และคดีถึงที่สุดแล้ว

๔

๕

ผู้บังคับบัญชาต้องมีคำสั่งตามกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล
ให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่ง ตั้งแต่วันที่หยุดปฏิบัติหน้าที่
ให้สอดคล้องกับผลตามมาตรา ๘๓ ประกอบกับมาตรา ๘๑

การออกคำสั่งของผู้บังคับบัญชาเป็นหน้าที่
ที่จะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย
มิใช่ดุลพินิจที่จะพิจารณาตามที่เห็นสมควรได้

เอกสารนี้สรุปจากแนวความเห็นในปัจจุบันของคณะกรรมการกฤษฎีกา (จัดทำในเดือนธันวาคม ๒๕๖๔)

กองกฎหมายการบริหารราชการแผ่นดิน
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

Better Regulation
for Better Life

๐ ๒๒๒๒ ๐๒๐๖-๙

www.krisdika.go.th
www.lawreform.go.th

saraban@ocs.go.th

สำนักงานคณะกรรมการ
กฤษฎีกา

Krisdika Connect

ส่วนที่ ๗
ประเด็นเกี่ยวกับบทเฉพาะกาล
ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑

พ.ร.ป. ป.ป.ช. พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้กำหนดบทเฉพาะกาลรองรับการดำเนินการต่าง ๆ ที่ได้กระทำตาม พ.ร.ป. ป.ป.ช. พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เพื่อให้มีความต่อเนื่องและชัดเจนเพื่อที่จะสามารถดำเนินการต่อไปได้ โดยมาตรา ๑๙๒^๑ ได้กำหนดในวรรคหนึ่งให้การดำเนินการตรวจรับคำกล่าวหาแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน ได้ส่วนและมีความเห็นหรือวินิจฉัย และการดำเนินการให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติที่ดำเนินการไปโดยชอบอยู่แล้วตาม พ.ร.ป. ป.ป.ช. พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ในวันก่อนวันที่ พ.ร.ป. ป.ป.ช. พ.ศ. ๒๕๖๑ ใช้บังคับให้เป็นอันใช้ได้ และให้ดำเนินการต่อไปตาม พ.ร.ป. ป.ป.ช. พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยถือว่า พ.ร.ป. ป.ป.ช. พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม รวมทั้งระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ และคำสั่งที่ออกตาม พ.ร.ป. ป.ป.ช. พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม หรือมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่เกี่ยวข้องที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่ พ.ร.ป. ป.ป.ช. พ.ศ. ๒๕๖๑ ใช้บังคับ ยังมีผลใช้บังคับอยู่ต่อไป เว้นแต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีมติให้ดำเนินการต่อไปตาม พ.ร.ป. ป.ป.ช. พ.ศ. ๒๕๖๑ และในวรรคสอง ได้กำหนดกรอบระยะเวลาของการดำเนินการดังกล่าวว่า ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จตามมาตรา ๔๘^๒ เว้นแต่ระยะเวลาดังกล่าวได้ล่วงพ้น

มาตรา ๑๙๒ ในการดำเนินการตรวจรับคำกล่าวหา แสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน ได้ส่วนและมีความเห็นหรือวินิจฉัย และการดำเนินการให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ บรรดาที่ดำเนินการไปโดยชอบอยู่แล้วตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้เป็นอันใช้ได้ และให้ดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยถือว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม รวมทั้งบรรดาระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ และคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม หรือมติของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติที่เกี่ยวข้องที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ยังมีผลใช้บังคับอยู่ต่อไป ทั้งนี้ เว้นแต่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจะมีมติให้ดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

การดำเนินการตามวรรคหนึ่งต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จตามมาตรา ๔๘ เว้นแต่ระยะเวลาดังกล่าวได้ล่วงพ้นไปแล้วหรือเหลือน้อยกว่าที่กำหนดไว้ ให้นับระยะเวลาเริ่มต้นใหม่ตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๔๘ เมื่อความปรากฏต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ว่าจะมีการกล่าวหาหรือไม่ว่ามีการกระทำความผิดที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจโดยพลัน โดยในกรณีที่ต้องมีการไต่สวน ต้องไต่สวนและมีความเห็นหรือวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด ซึ่งต้องไม่เกินสองปีนับแต่วันเริ่มดำเนินการไต่สวน

ในการกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. คำนึงถึงความรวดเร็ว ความยากง่ายของการไต่สวน และอายุความของการดำเนินการในเรื่องนั้น โดยจะระบุระยะเวลาของการไต่สวนข้อกล่าวหาแต่ละประเภทที่แตกต่างกันก็ได้

(มีต่อหน้าถัดไป)

ไปแล้วหรือเหลือน้อยกว่าที่กำหนดไว้ ให้นับระยะเวลาเริ่มต้นใหม่ตั้งแต่วันที่ พ.ร.ป. ป.ป.ช. พ.ศ. ๒๕๖๑ ใช้บังคับ เพื่อให้การดำเนินการต่อไปเป็นไปตามกรอบระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๘^๓ แห่ง พ.ร.ป. ป.ป.ช. พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งในระยะแรก หน่วยงานยังมีประเด็นปัญหาเกี่ยวกับขอบเขตของบทเฉพาะกาลดังกล่าวว่า ครอบคลุมแค่ไหน เพียงใด และได้มีการหารือมายังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาหลายครั้งด้วยกัน

เอกสารในส่วนที่ ๗ นี้ จึงได้สรุปความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกาที่เกี่ยวข้อง โดยคณะกรรมการกฤษฎีกาได้เคยวินิจฉัยทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามบทเฉพาะกาล มาตรา ๑๙๒^๔ วรรคหนึ่ง และในประเด็นการนับระยะเวลาตามบทเฉพาะกาล มาตรา ๑๙๒ วรรคสอง ว่าการดำเนินการทางวินัยจะสามารถดำเนินการต่อไปได้หรือไม่ อย่างไร

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๒)

ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นอันไม่อาจดำเนินการให้แล้วเสร็จตามระยะเวลาตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจขยายระยะเวลาออกไปตามที่จำเป็นได้แต่รวมแล้วต้องไม่เกินสามปี เว้นแต่เป็นเรื่องที่ต้องเดินทางไปไต่สวนในต่างประเทศ หรือขอให้หน่วยงานของต่างประเทศดำเนินการไต่สวนให้ หรือขอรับเอกสารหลักฐานจากต่างประเทศ จะขยายระยะเวลาออกเท่าที่จำเป็นก็ได้

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับแจ้งจากผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินว่ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการใช้จ่ายเงินแผ่นดินมีพฤติการณ์อันเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ จงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย และเป็นกรณีที่ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินไม่มีอำนาจจะดำเนินการได้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการไต่สวนโดยพลัน โดยให้ถือว่าเอกสารและหลักฐานที่ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบหรือจัดทำขึ้นเป็นส่วนหนึ่งของสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ภายใต้กำหนดอายุความ เมื่อพ้นกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสาม หรือตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้แล้ว คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยังคงมีหน้าที่และอำนาจที่จะดำเนินการไต่สวน และมีความเห็น หรือวินิจฉัย หรือดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป แต่ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาสอบสวน และดำเนินการลงโทษผู้ที่เกี่ยวข้องตามควรแก่กรณีโดยเร็ว

^๓โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

^๔โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

๑. การดำเนินการตามบทเฉพาะกาล มาตรา ๑๙๒ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.ป. ป.ป.ช. ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ไต่สวนข้อเท็จจริงและชี้มูลความผิดทางวินัยตาม พ.ร.ป. ป.ป.ช. พ.ศ. ๒๕๔๒

ข้อเท็จจริง

เมื่อวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๙ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงแก่นางสาว ก. ซึ่งดำรงตำแหน่งรองปลัดเทศบาลตำบลในขณะนั้น และมูลความผิดทางอาญาฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ตามมาตรา ๑๕๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา แต่คณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัด (ก.ท.จ.) ได้พิจารณารายงานการดำเนินการทางวินัยแล้วเห็นว่านางสาว ก. ผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ จึงไม่อยู่ในอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๑๙ (๓) และ (๔) แห่ง พ.ร.ป. ป.ป.ช. พ.ศ. ๒๕๔๒ ทำให้ไม่มีผลผูกพันกับเทศบาลตำบล และไม่จำเป็นต้องถือเอารายงานการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยตามมาตรา ๙๒ วรรคสอง แห่ง พ.ร.ป. ป.ป.ช. พ.ศ. ๒๕๔๒ ดังกล่าว แต่เนื่องจากกรณีดังกล่าวยังไม่มีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน ก.ท.จ. จึงมีมติเห็นชอบให้หารือคณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาล ว่าความเห็นดังกล่าวถูกต้องหรือไม่ เพื่อจะได้ดำเนินการให้ถูกต้องต่อไป ซึ่งคณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาลมีมติเห็นชอบให้หารือคณะกรรมการกฤษฎีกาต่อไป

ประเด็นปัญหา

เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ไต่สวนข้อเท็จจริงและชี้มูลความผิดทางวินัยตาม พ.ร.ป. ป.ป.ช. พ.ศ. ๒๕๔๒ ไม่ว่าก่อนหรือหลังวันที่ พ.ร.ป. ป.ป.ช. มีผลใช้บังคับ การดำเนินการทางวินัยต่อไปจะต้องพิจารณาตามพ.ร.ป. ป.ป.ช. พ.ศ. ๒๕๔๒ หรือตาม พ.ร.ป. ป.ป.ช.

ความเห็น^๕

โดยที่มาตรา ๑๙๒^๖ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.ป. ป.ป.ช. บัญญัติให้การไต่สวนและมีความเห็นหรือวินิจฉัยที่ดำเนินการไปโดยชอบอยู่แล้ว ในวันก่อนวันที่ พ.ร.ป. ป.ป.ช. มีผลใช้บังคับ ให้เป็นอันใช้ได้ และให้ดำเนินการต่อไปตาม พ.ร.ป. ป.ป.ช. พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เว้นแต่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจะมีมติให้ดำเนินการต่อไปตาม พ.ร.ป. ป.ป.ช. ดังนั้น แม้ว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะได้ไต่สวนข้อเท็จจริงและชี้มูลความผิดทางวินัยก่อนหรือหลังวันที่ พ.ร.ป. ป.ป.ช. มีผลใช้บังคับ หากได้เริ่มต้นดำเนินการมาแล้ว ไม่ว่าจะเป็นการกล่าวหา การแสวงหาข้อเท็จจริง หรือการไต่สวนก็ตาม การดำเนินการทางวินัยต่อไปจึงต้องพิจารณาตาม พ.ร.ป. ป.ป.ช. พ.ศ. ๒๕๔๒ เว้นแต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีมติให้ดำเนินการตาม พ.ร.ป. ป.ป.ช. ต่อไป

^๕ความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมร่วมคณะที่ ๑ และคณะที่ ๒) (เรื่องเสร็จที่ ๗๘๔/๒๕๖๒)

^๖โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

๒. การนับระยะเวลาตามบทเฉพาะกาล มาตรา ๑๙๒ วรรคสอง แห่ง พ.ร.ป. ป.ป.ช.

ข้อเท็จจริง

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติชี้มูลความผิดนาย ก. ว่ามีมูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง ฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการและกระทำการอื่นใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม และมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงมีหนังสือแจ้งไปยังหน่วยงานที่ นาย ก. สังกัดอยู่ เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจ แต่งตั้งถอดถอนพิจารณาสั่งลงโทษนาย ก. ในฐานความผิดดังกล่าว ตามนัยมาตรา ๙๑ (๒) และมาตรา ๙๘ แห่ง พ.ร.ป. ป.ป.ช. ซึ่งหน่วยงานพิจารณาแล้วเห็นว่า นาย ก. เกษียณอายุราชการเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๙ แต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เริ่มต้นทำการไต่สวนเมื่อวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๕๙ จึงเป็นระยะเวลาเกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นาย ก. พ้นจากราชการ หน่วยงานจึงไม่มีอำนาจพิจารณาลงโทษทางวินัยกับนาย ก. และหน่วยงานได้มีหนังสือแจ้งความเห็นดังกล่าวไปยังคณะกรรมการ ป.ป.ช.

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้พิจารณาแล้วมีความเห็นว่า เมื่อคดีนี้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีคำสั่งไต่สวนข้อเท็จจริง เมื่อวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๕๙ การนับระยะเวลาในการไต่สวนจึงต้องนำบทเฉพาะกาล มาตรา ๑๙๒ วรรคสอง แห่ง พ.ร.ป. ป.ป.ช. มาพิจารณาประกอบด้วย เมื่อ พ.ร.ป. ป.ป.ช. มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๑ การดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงในคดีนี้จึงเป็นกรณีที่จะต้อง นับระยะเวลาเริ่มต้นใหม่ นับแต่วันที่ พ.ร.ป. ป.ป.ช. มีผลใช้บังคับ คือ วันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๑ จึงเป็น กรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติวินิจฉัยชี้มูลความผิดเมื่อยังไม่พ้นกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๔๘ แห่ง พ.ร.ป. ป.ป.ช. ดังนั้น แม้นาย ก. จะพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐก่อนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติชี้มูล ความผิดแล้วก็ตาม หน่วยงานในฐานะผู้บังคับบัญชายังคงมีหน้าที่และอำนาจในการพิจารณาสั่งลงโทษ นาย ก. ต่อไป หน่วยงานจึงขอหารือมายังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ประเด็นปัญหา

การนับระยะเวลาตามบทเฉพาะกาล มาตรา ๑๙๒ วรรคสอง แห่ง พ.ร.ป. ป.ป.ช. มีผล ให้นับระยะเวลาเริ่มต้นใหม่ แม้คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะตั้งอนุกรรมการไต่สวนภายหลังจากข้าราชการผู้นั้น เกษียณอายุราชการไปแล้วเกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน หรือไม่ ประการใด

ความเห็น

สำหรับบทเฉพาะกาลในมาตรา ๑๙๒^๗ วรรคสอง แห่ง พ.ร.ป. ป.ป.ช. ที่กำหนดว่า “ให้นับระยะเวลาเริ่มต้นใหม่ตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ” นั้น หมายถึงระยะเวลา เริ่มต้นใหม่ในการนับระยะเวลาแล้วเสร็จตามมาตรา ๔๘^๘ แห่ง พ.ร.ป. ป.ป.ช. ดังกล่าว เพื่อให้การดำเนินการ ตรวจรับคำกล่าวหา แสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน ไต่สวนและมีความเห็นหรือวินิจฉัยของ คณะกรรมการ ป.ป.ช. บรรดาที่ได้ดำเนินการโดยชอบอยู่แล้วตาม พ.ร.ป. ป.ป.ช. พ.ศ. ๒๕๕๒ และที่แก้ไข

^๗โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^๘โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

เพิ่มเติม สามารถดำเนินการต่อไปได้โดยอาศัยการนับระยะเวลาเริ่มต้นใหม่ตั้งแต่วันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๑
บทบัญญัติดังกล่าวเป็นการขยายระยะเวลาให้สำหรับการดำเนินการของคณะกรรมการ ป.ป.ช.
มิได้มีผลเป็นการให้อำนาจหรือขยายระยะเวลาให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนของ
ผู้ถูกชี้มูลความผิดทางวินัยในการดำเนินการเพื่อสั่งลงโทษทางวินัยแก่บุคคลดังกล่าวได้เป็นกรณีพิเศษ
หรือแตกต่างจากที่กฎหมายหรือระเบียบหรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของข้าราชการ
หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นกำหนดไว้แต่อย่างใด

๗/๑

การดำเนินการตามบทเฉพาะกาล มาตรา ๑๙๒ วรรคหนึ่ง
แห่ง พ.ร.ป. ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ไต่สวนข้อเท็จจริง
และข้อมูลความผิดทางวินัยตาม พ.ร.ป. ป.ป.ช. พ.ศ. ๒๕๔๒
ต่อมา พ.ร.ป. ป.ป.ช. พ.ศ. ๒๕๖๑ มีผลใช้บังคับ
การดำเนินการทางวินัยต่อไปจะต้องพิจารณา
ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในกฎหมายใด ?

การกล่าวหา

การแสวงหาข้อเท็จจริง

การไต่สวน

การมีความเห็นหรือวินิจฉัย

ที่ดำเนินการไปโดยชอบอยู่แล้วในวันก่อนวันที่ พ.ร.ป. ป.ป.ช. พ.ศ. ๒๕๖๑ ใช้บังคับ
ไม่ว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะได้ไต่สวนข้อเท็จจริงและข้อมูลความผิดทางวินัย
ก่อนหรือหลังวันที่ พ.ร.ป. ป.ป.ช. พ.ศ. ๒๕๖๑ มีผลใช้บังคับ

หากได้เริ่มต้นดำเนินการมาแล้ว
ให้ดำเนินการต่อไปตาม พ.ร.ป. ป.ป.ช. พ.ศ. ๒๕๔๒
เว้นแต่ คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีมติให้ดำเนินการ
ตาม พ.ร.ป. ป.ป.ช. พ.ศ. ๒๕๖๑

OCS

กองกฎหมายการบริหารราชการแผ่นดิน
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

Better Regulation
for Better Life

เอกสารนี้สรุปจากแนวความเห็นในปัจจุบันของคณะกรรมการกฤษฎีกา (จัดทำในเดือนธันวาคม ๒๕๖๔)

0 2222 0206-9

www.krisdika.go.th
www.lawreform.go.th

saraban@ocs.go.th

สำนักงานคณะกรรมการ
กฤษฎีกา
Krisdika Connect

๗/๒ การดำเนินการตามบทเฉพาะกาล มาตรา ๑๙๒ วรรคสอง แห่ง พ.ร.ป. ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตั้งอนุกรรมการไต่สวน ภายหลังจากที่ข้าราชการเกษียณอายุราชการไปแล้วเกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน มาตรา ๑๙๒ วรรคสอง จะมีผลให้นับระยะเวลาเริ่มต้นใหม่ สำหรับการดำเนินการเพื่อส่งลงโทษทางวินัย แก่ข้าราชการดังกล่าวด้วยหรือไม่ อย่างไร ?

ม. ๑๙๒ วรรคสอง เป็นการขยายระยะเวลา สำหรับการดำเนินการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการไต่สวนและวินิจฉัยตาม ม. ๔๘ เท่านั้น

ม. ๑๙๒ วรรคสอง ไม่มีผลเป็นการขยายระยะเวลา ให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกชี้มูลความผิดทางวินัย ในการดำเนินการเพื่อส่งลงโทษทางวินัยแก่บุคคลดังกล่าว แตกต่างจากที่กฎหมายหรือระเบียบหรือข้อบังคับ ว่าด้วยการบริหารงานบุคคลกำหนดไว้แต่อย่างใด = เมื่อไม่ได้ดำเนินการภายในเวลาที่ กม. กำหนด จึงไม่สามารถส่งลงโทษทางวินัยได้

เอกสารนี้สรุปจากแนวความเห็นในปัจจุบันของคณะกรรมการกฤษฎีกา (จัดทำในเดือนธันวาคม ๒๕๖๔)

กองกฎหมายการบริหารราชการแผ่นดิน
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

Better Regulation
for Better Life

0 2222 0206-9

www.krisdika.go.th
www.lawreform.go.th

saraban@ocs.go.th

สำนักงานคณะกรรมการ
กฤษฎีกา
Krisdika Connect

รองเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา
กรรมการร่างกฎหมายประจำ
ผู้อำนวยการกองกฎหมายการบริหารราชการแผ่นดิน
ผู้อำนวยการฝ่ายกฎหมายการเมืองการปกครอง

[illegible]